

164418

RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR

SZERKESZTI HEINRICH GUSZTÁV.

35.

SZIVEKET UJÍTÓ BOKRÉTA

XVIII. ÉVSZÁZBELI DALGYÜJTEMÉNY

KIADTA

VERSÉNYI GYÖRGY

BUDAPEST

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

1914

Ára 3 kor.

811101 2 8

RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR

SZERKESZTI HEINRICH GUSZTÁV

35.

SZIVEKET UJÍTÓ BOKRÉTA

XVIII. ÉVSZÁZBELI DALGYÜJTEMÉNY

KIADTA

VERSÉNYI GYÖRGY

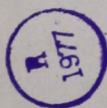

BUDAPEST

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

1914

164418

BEVEZETÉS.

Pár év előtt Kolozsvárt egyik tanítványomtól, Gagy Mariskától, bőr sarokkal kemény táblába kötött, lap-számozott, gondosan másolt kéziratot kaptam. Teljes czíme: *Sziveket újító bokréta, mellynek kedves illatos, külömb-külobbféle virágait, e világ kedvére élő fiainak és leányainak mulatságokra, részszerint maga elmés fáradságával tulajdon maga kertjébe plántáltatott virágokkal bővített egy ifjú, Vénus tengerén való bujdosásában magos halmok módjára feltornyzott sokféle viszontagságai s nyomoruságai között.* A. D. MDCCLXX.

A tábla belső felén piros tulipánágra fektetett körben: Amor omnia vincit. Szemközt az első levél külső oldalán szintén pirosra festett s középütt körrel átrajzolt virág. Belső oldalán későbbi írással: *Templomba menetelkor könyörgés:* Imé, elmégyek, Uram, a te házadba. Adjad, oh én Istenem, hogy a mit cselekszem, úgy cselekedjem, mintha színről-színre látnálak. Felejtessed el velem ez világot, hogy maradjanak ez világon való gondok a te házadnak küszöbén kívül és velem bé ne menjenek. Ammen!

Így jön a czímlap s a belső oldalon: *Versiculi occasionales* s utána az 1. számozott laptól kezdve a dalok: I—XCV. A 146. lap alján a XCV. dal végső sora után a következő lapon való folytatás jelzéseül:

XCYI. De a folytatás nem következik. E helyett plajbászszal négy sor:

Körösi Flora 8 poltra,
Körösi Tyi 8 poltra,
Takács György 8 poltra,
Nagy Gábor 2 krajezár.

Ez után más kézzel egy oláh dal. Mai helyesírással így van:

Săraca streinătate,
Mult mi-ai fost fără dreptate.
Incunjură-i țările toate,
Si nu avu-i de lume parte.
Eu de mic am pribegit,
Tot eu streini am trăit.
Multe țări am ocolit,
Odichnă n'-am dobândit.
Căte frunză prin păduri,
Si pre la vërfuri muguri,
Si pre lume căti fluturi:
Mă strică măi multe gânduri.
Vine-mă doru uneori,
Se mă sui poe munți cu flori,
Se mă jelnesc cu hori,
Că-mi vine ciăsul sã mor.

Magyarul: Boldogtalan idegenség, igazságtalan voltál hozzám nagyon. Összejártam minden országot s nem volt részem e világból. Kis koromban elbujdostam, mindig idegenek közt éltem. Sok országot el-bejártam, nyugalmat nem találtam. A hány falevél van az erdőben s az ágakon a hány rügy van, hány pillangó e világon: annál több gond tör-ront engem. Olykor elfog a vágy, hogy elmenjek a virágos hegyekre, dalokba önteni bánatom, mert érzem, hogy halálom órája közeledik.

A *streinătate* = idegenség, idegenben létel, az idegenben való elhagyatottság érzése. Moldován Gergely azt mondja, hogy ez a hangulat igen gyakori az oláh népköltészetben. Előbb a szökevényjobbágyok nagy bánatát tolmácsolta, kik a szomszédos Oláhországban keseregtek elhagyott szülőtteföldükön. Majd az idegenbe hurezott katonák fájdalma sir ki belőlök. A közöltem szép dal nagyon megtetszhetett a leírónak, bejegyezte a magyar nóták közé.

Ez után jön, más kéztől, a *mutató tábla*. A XCV. után még XCVI., XCVII., XCVIII. következik, de csak a szám, cím nélkül.

Aztán későbbi írással, számozatlanul, ez a vers.

Jere pajtás diétára,
Tégy szert egy jó paripára,
Egy furesa magyar gálára
S egy tarisnya rézkrajezárra.

Urfiságot vész magadnak,
Mert ott pénzért mindent adnak.
Ott élük ám a világot
S nem kéméllik a petákot.

Mikor én a bálba mentem,
Előre megjelentettem.
Harmad napig eléheztem,
Mégis oda eleheztem. (Elérkeztem?)

Mindenfelől czifra dáma
Annyi van, hogy nincsen száma.
Egyet füttyentsz az ablakba,
Tíz is ugrik a századba.

Mikor én a bálba voltam,
Grófkisasszonynyal táncoltam.
Nem kérdik, ki volt az apja,
Csak legyen veres kalpagja.

Apám, anyám oda hagytam,
 Jóságom zálogba adtam,
 Ugy élek, mint hal a vízbe,
 Adja Isten ezt sok izbe!

Az utolsó lapon, újra más írással, határozott vonásokkal: Ex libris Joannis Sófaly, scolæ reformatæ Gy. Vásárhelyiensis rectore. Ao 1785-to die 13-a Junii.

Hogy ki írta e dalokat össze s ki a szerzőjük, nem lehet tudni. A címnap szerint az «egy ifjú» részben feljegyezte, részben maga költötte. Talán az egész könyv másolata egy dalgyűjteménynek. Több kéz írása. Az I—LXXXIV. egy kéztől való. A leggondosabb, értelmes művelt főre valló. A LXXXV—XCI., valamint a XCIV., XCV. más, a XCIII. egy harmadik, a XCII. és a mutató tábla negyedik kéz bejegyzése, nem szólva az említett toldásokról.

A versfőkből egy pár dal szerzője kiolvasható. A XIII. számban befejezésül mondja is a költő:

A ki ezt éneklette,
 Versfejekben szerzette,
 Az a nimfát, aranyalmát
 Szívből szerette,
 Kinek nevét feltette,
 Versfőkben helyeztette.

De csak a kedves nevét rejtette el benne, azt is enyelegve csak így: Aranyalma. (Aranjalma.) A XLII. számból csak annyi hüvelyezhető ki: Gróf été. De Kanyaró Ferencz az Erdélyi Múzeumban (1903. III.) közli a vers eredeti teljes alakját *Kedves ének* címen s itt a kedves neve tisztán kiderül: Gróf Eszterházy Magdolna. (Grof Észterházi Magdolna.) Szerzője azonban szintén ismeretlen.

Ám világos a versfejekből a szerző neve a követke-

zókben: XXI. Vizkeleti József. (Vizkelétj Jóséf.) XXVII. Diószegi Mihály. (Diószegi Mihálj.) XLVI. Jámbor Dániel. (Jambor Dániel.) LIII. Halmágyi. LXXVII. Kulumbán János. (Kolomban Jáos.)

Ezek közül Kolumbán ismeretes az irodalomtörténetben is. Ő írta az első görög-római mythológiát magyar nyelven, a mely közhasználatban volt. *Vida György historiája* pedig sokáig kedves olvasmánya volt az erdélyieknek s sokat nevettek ennek a Csalóka Péter-féle tréfamesternek, t. i. Vida Györgynek vaskos *facetiá*-in.

Többé-kevésbbé hiven Amadétól való a XIV., XXI. (Két sor.) XXIII., LXXIX. (A 3 első versszak.)

Van még egy pár dal, a mely azt a hatást teszi rám, mintha megcsonkult alakjában volna feljegyezve, épen úgy, mint a fennebb említettem XLII. számú. Így a XVI. versfejeiből kiolvasható Konsz (vagy Kons) É. Nem valamelyik Koncz? Ilyen nevezetű verselő akadt időnként nem egy. A XXXIII.-ból: Ánai Luis. Az LVIII.-ból elől: Irta. De azután értelmetlen: Dmkse. A LXII. végén a nő feleletéből: Kat (a). A LXX.-ből ez kerekedik ki: Késem. Sőt mintha a XXV., XLVIII. (Edj.) számában is lett volna valami.

Van egy egészen latin nyelvű ének, a LXXXVII. Egy másik, az LIX. számú, úgy, hogy a páratlan számú versszakok latinok, a párosok ezeknek fordításai. A XCII. számú dal négy versszakos. Az első kettő egy szerelmi dal, a másik kettő egészen más tárgyú s latin szövegű.

Bár a dalok tárgya nagyobb részt a szerelem, mégis elég változatos. A XC. számú (Boldogasszony anyánk) ismert régi egyházi ének, valamint a XCI. (Keresztyének, sirjatok). A minthogy a vallásos érzés különben is fel-felesendül e dalokban. Így a LXXVII. és LXXXI. számuban a bujdosó elhagyatottságában, nyomoruságá-

ban Istenhez könyörög gyámolításért, segedelemért. Mas helyütt (V.) a bujdosó keservesen panaszkodik, hogy itt-hon csak a *jövevénynek* van becsülete, de keserűségén áttör Istenbe vetett bizodalma. Bujdosódalnak látszik a LXXIV. számú is, a míg az LII. számúból a bujdosó hazafias érzülete villan ki. Van két toborzónóta is. (LXXXVIII. eleje s a XCIII.) Néha csak általában bánnatos az ének, panasz a bajban, elhagyatottságban. (XXXI., LXI.) Vagy bizonyos resignatióval mondja a költő, hogy nem törődik a rossz emberek rágalmazásával, titkos megszólásával. (XIX.) Int, hogy csalárdság, álnokság van mindenütt, ne higgyünk az embereknek. (I.) Elmélkedik a szerencse forgandóságáról. (LVI.) Máskor a jó szomszédasszonyt dicséri. (LXXII.) Vannak diáknóták. Kedélyesen dicséri a diákokat. (XVIII., LXXVII.) Vagy diákénekeket zeng a tavaszról. (LXXXVI.) Majd gúnyosan panaszol: Sírasd meg azt az időt, melyben déákká lettél. (LXXXIX.) Van általában tréfálkozó, mókás vers (XXXV.), gúnyolódás a nagyvarsányi híres dámával (XXXVI.), még erősebb, borso-sabb egy más leányzóval (LX.); az asszonyokról (LXVII.), női nevekre (LXVIII.), a részeges asszonyokról (LXIX., LXXXVIII. második felel), az új állapotokról. (XCV.) Vagy vidámabb bordalféle. (LIIL.)

Hanem kétségtelen, hogy a többi, a legnagyobb rész, szerelmi dal. De ezekben is van változatosság: a szerelem dicsőítése; drága dolog a szeretet; a ki nem szeret, nem is ember; szerelmi vallomás; boldog szerelem, az együttlét örömei; boldog, a ki hív szívre talál; a kedves dicsérete, reménykedő szerelem; titkosan kell szeretni; szerelmi epekedés; ne hajtsunk a világ számára; szeress igazán, ne gondold az irigyekkel; búcsu a kedvestől; nem lesz mindig így, a bú öröme fordúl;

bánat az eltávozott szeretőért; mennyi fájdalom van a boldogságban is; hosszú távollét után boldogan siet kedveséhez; leány szerelme a diákhoz; szerelmi bánat, panasz a leány hidegsége miatt; elhagyott szerető; búra vált a boldogság; őrizkedjél a szerelemtől; a vetélytárs gúnyolása; nem gondol a csalfával; az elpártolt szerető visszasírása; megbánja még a csélesap leány, majd keres ő mást, hűségesebbet magának; bánat a meghalt kedvesért. Máskor könnyedén veszi a dolgot: Szeretsz, vagy nem? Ha nem, Isten veled! Vagy: Elmehetsz már nem kellesz már. Van egy néhány szerelmi kettős: XXIV., XL., LIV., LXII., LXXIII.

Ezekben a szerelmi dalokban, bár gyakran erősebb érzékiséggel vegyítve, sok melegség, hév, sok gyöngéd-ség van. A gyöngéd, beczézgető megszólításoknak se szeri, se száma. Ilyen megszólítások: édesem, édeském, kedvesem, szivem, szivecském, kedves szivem, édes szivem, én reményem, egy reményem, édes reményem, mindenem, csillagom, fényes csillagom, szép csillagocskám, szivem rejtekének fénylő csillaga, angyalom, szép angyalom, szivem angyala, angyali szép szűz, szivem gyámola, szerelmem, édes szerelmem, szép szerelmem, szerelmetesem, hivem, édes hivem, egyetlenegy hivem, kellemetesem, szerencsém piros hajnala, kegyesem, én kegyesem, édes kegyesem, frigyesem, én jegyesem, éltem párja, madárkám, galambom, szép galambom, galambockám, virágom, kedves virágom, mosolygó virágom, drága virág, virágocskám, kedvem virága, zöldelő virágom, télben is zöld virágom, gyenge virágalak, szerelmes virágszálom, oh én kedves virágszálom, gyenge rózsám, rózsácskám, rózsaszálom, szépséggel ékesült pünkösti rózsza, violám, szép viola, szép violám, kedves violám, gyöngyvirágom, gyöngyvirágszál, földben veszett majoránnám (meghalt

kedvesem), rozsmorintom, rozsmorintág, kedves rozsmorint-szálacska, én aranyalmám, narancsfán nőtt aranyalmám, liliomszál, hiaczintom, kincsem, én kincsem, édes kincsem, drága kincsem, becsülhetetlen kincs, gyémántom, én gyémántom, szép rubintom. Ezek az édesgető kifejezések igen gyakran egymásra torlódnak.

Például:

Oh Flora kertének piros rózsája,
Klárismódra mosolyodó s vidámitó
Szivem bokrétája.

Vagy:

Angyalom, egy reményem,
Ébresztő kedves fényem,
És minden ékességem,
Kivánt gyönyörűségem.

Vagy:

Szivemen már felépült kedves, édes virágom,
Kertemnek a közepin felnőtt rozsmorintágom.

Vagy:

Én téged solymocskám, piros torku madárkám,
Piros hajnalocskám, tavaszi szép rózsácskám,
Soha másért el nem hagylak.

Vagy:

Babylon tornyában költött szép galambom,
Tigris vize mellett felnőtt virágszálom,
Halld meg szovaimat, én kedves rubintom,
Gyémánt kertben termett ékes rosmorintom.

Vagy:

Kegyes nimfa, ékes rózsza, szép liliomszálom,
Szivemelő, kedvemelő, tölled már elválom.

Vagy:

Virágok gyöngyszinű harmatja,
Szivem igaz mézes falatja,

Angyali képe szívemnek,
Tündöklő napja éltemnek,
Kedvesem, édesem.

Vagy:

Nárczissusban oltott violám,
Kedves, édes szagu mandolám,
Virágok közt tulipántom,
Legszebb és drágább gyémántom.

S lejjebb:

Jövel lelkem éttető ere,
Én szívemnek gönczörszekere.

Vagy:

Kedves rosmorintszálaeskám,
Vénus kertbeli gyenge violáeskám,
Drága fényes rubintocskám,
Nimfáknál kedvesebb gyöngyalakocskám.

Csakúgy találomra idéztem ezeket. De ott van pl. a X. számú dal, elejétől végig csupa gyöngédség.

Tele vannak ezek a dalok színezéssel, festéssel, a tropusok és figurák mindenféle nemével. A változásról, kedvmúlásról szólva, képben magyarázza:

Illatozó s vigsághozó kertemnek virági,
Hives berkek, erdős hegyek kedves vidámsági,
Meggzáradnak, elhervadnak,
Virág után kórót hagynak.

Fogadkozik, hogy:

Sok ezüstért, aranyért,
Drága kárbunkulusért
Téged nem adnálak,
El sem is hagynálak
E világnak kincséért.

Áldáskodik :

Járásodban, állásodban, tellyes életedben,
 Hány lélekzet tölled esett, hány hajsza! fejedben,
 Áldjon isten annyi jókkal,
 Annál is több áldásokkal,
 Szomorúság, háborúság ne jöjjön szivedbe.

Kifogyhatatlan a kedves dicséretében :

Innepet kellene nevednek szentelni,
 Aranyos betűkkel kellene felírni
 Angyali ékességedet.

Bánatában részt vesz az egész természet. A fák is
 könnyeznek érte.

Egymást érik a hasonlatok :

Ifjuság, mint sólyommadár,
 Addig vig, míg szabadon jár.

Ollyá lettem, mint a bagoly,
 Ki az kaliczkában huhol.

Mint ősszel kis filemile,
 Ki meg van szegény rekesztve,
 Kinek elholt zengő nyelve,
 Lehajtván bánkodik feje :
 Így nékem bánkodik szívem,
 Mert elhagya régi kedvem.

A ki igaz szivre talál,
 Távul van attól a bú,
 Nem észli, mint fát a szű.

Ragyogóak szemeid, mint fekete kláris.

Mint mágneskö vasat magához szorítja,
 Ugy szívem szivedet szüntelen ohajtja.

Metaphorák minden sorban :

Méznél édesb szerelmednek
 Akarok részese lenni.

Mert éltem virágát,
Zöldellő szép ágát,
Egyedül te hervasztád.

Tüderszerencsének,
Mosolygó kedvének
Ne higgy, mert hamar megcsal.

Balszerencse bilencse.

(Vénus) táborának mérges profontját nem érzem.

Szerelem pályáját én is futottam.

Fekete gyászban jár szívem.

Bút vetek szívemben s bánatot aratok.

Mert szerelmünk aranyláncza kibomlott,
Tüzünkre viz omlott.

Akkor mézíz alatt mérget,
Szép almában adtál férget.

Lépten-nyomon előfordulnak metonymiák, synekdochék, különösen pedig hyperbolák:

Tenger vize, füvek ize, csillagi egeknek,
Fák leveli és füvei a magos hegyeknek
Kevesbek gondolatimnál,
Érted fohászkodásimnál.

Csak épen figyelmeztetésül mondom mindezeket. Elég a könyvet bárhol felnyitni, hogy bőséges bizonyyságot találjunk. Ott van pl. a XXXI. számú dal. Csupa kép.

Az élénk előadású beszéd folyvást kérdésekben, felkiáltásokban, ismétlésekben, fokozásokban, kötőszóki-hagyásokban, kötőszóhalmozásban, szójátékban, ellentétben nyilatkozik.

Sűrűn fordulnak elő inverziók. Így:

Kihez csak egyedül reményem volt.

Könyves zokogásim, felhatnak sirásim
Az magos egekre.

Most történik: egy madárnak vége ő életének.

Tűzét mert fellobbantotta.

Mért hát panaszlom?

Sőt elmarad, a mi volt is, tölled reményem.

Szegény legény nem szégyen ha a bort szereti.

Drága kincsei, mint a hó, szerelmemnek olvadnak.

Mindent s többet immár ne várj, érted elkövettem.

Görög-római mythologiai, mondai, történeti alakok, nevek elég gyakran fordulnak ugyan elő, de mint szokásos megszemélyesítések, vagy hasonlatok, példák. Így: Amor, Cupido, Venus, Diana, Minerva, Juno, Ceres, Flora, Apollo, Mars, Mercurius, Nympha, Pan, Hesperus, Argus, Charon, Helena, Paris, Penelope, Pyramus, Thisbe, Biblis, Ariadne, Theseus, Cleopatra, Menelaus stb.

A III. számú dal pl. két részből áll. Az első részben elmondja Paris ítéletét s az ebből keletkezett háborút, csak azért, hogy a második részben elmondhassa: ha kedvese az istenasszonyok közt lett volna, ő nyerte volna el az almát. Máskor, hogy Görögország Helenát, Egyiptom Cleopatrát bámulta; kedvesét is így bámulhatnák. Vagy így énekel a leányról:

Alexisnek szépségét, Penelope hűségét,
Junó kincses bővségét,
Pallasnak eszességét
Fére tészed.

Vannak közben-közben egyéb latin szók is, a melyek akkor közkeletűek voltak a magyar beszédben és irodalomban. Így pl. conceptus, gratia, plántál, punctum, instál, furcifer, paniperda, summa, practica, vale, schola, titulus, prædicator, orator, virtus, subscribál, gestál, facetia, laurus, discordia stb. Egy pár más idegen szó is: struccol, komendo, profont, marsch, stik.

De különben a dalok nyelve szép, magyaros s egyes régies szavak, szólásmódok az illető dal régibb keletkezésére engednek következtetnünk. Ilyenek: Egybeveszésnek. Alitván magát szebbnek. Lehajtván (lehajtva) bánkodik fejem. Magam is csak járok sirván. Ritkán találkozik az ilyenhez Pán is. Bokros (páros) csók. Ez a szerelemnek fővebb oka. Ékesen szószóllás. Alak (szép) személyedet mert tisztán szereti. Környülnéz. Eső után köpenyeg, így mondja: Eső után késő vásár palástodhoz kapdosni. Dali termetedet. Bántják és borítják az igaz szerelmet ellenkező próbák. Gondos, (gondoktól terhes) sohajtásim. Áros. (A minék ára van, értéke, becse.) Hegyestőrrel el-felvertél. Ingyen sem véltem. Nézd el, melly csalárd ez világ. Bárdatlan. Szivedet frisseld. Apolgásid (esókolásid) most is érzem. Apolgatják. Gyenge mellyed apolgattam. Égedelem. Töredelem. (Törődés.) Képzem. (Képzelem.) Ne örüljed holtomat. Járok, ingadok. Életét fogyatta. Születtettél.

A gyűjteményt Erdélyben írták össze. Az egyes szavak leírása is erre vall: ajakod, derekod, szovod, házod, jutalmom, pároson, rogyog, utozás, soholt, sohult, majdon, házan túl, takaroson, csinoson, módoson, barátságoson, talám, befogad, magos, fokad, gyakron, másot, szinek (szinök), vérek (vérök), paplany, borzodás, megöntem, Máriska, jutattál. A LXXXVI. számú dal erősen a-zó kiejtésű. A LXXXVIII. számúban a szerző tudatja,

hogy 1770-ben Pozsonyban írta, de a másoló erdélyi kiejtéssel rögzítette meg. A LXII. számuban előfordul a Szomos és Kolozsvár és a XXX.-ban szintén Kolozsvár, a XXV.-ben: erdélyi szüz, a XXVII.-ben: Strigy.

A versalakok igen változatosak. Vannak alexandrin, félalexandrin, 4+4+7, 4+4, 4+3, 4+2+3, 4+5, 2+3, 5+5, 6+4+3, 4+3+6, 4+4+5, 5+4. 4+4+6, 5+6, 6+5, 4+4+4+3, 4+4+4+4, 6+3, 5 ütemű sorok. Ezek összekapcsolásából, rimelhelyezéséből a legkülönbözőbb alaku versszakok keletkeznek. Látszik, hogy a szerző öntudatosan művészből verselésre törekszik. Épen ezért gyakori mind az egy, mind a két szótagu rímekben a szép rím. Így:

Végre az aranyalma,
Mely veszekedés halma,
Lőn Vénusé neve, mellyet el is veve
Páris...

Ez olyatén kies kert,
Mellyre ritka tehet szert.

Ajakán piros kláris, mellyén tulipán is.

És itthon inkább kedveznek
Jövevénynek, mint ilyennek.

Többször is csak lehetne bár
Körülöttünk olly ékes vár.

Legalább nem vagyok én is világ fatyja,
Hogy hozzám illy léány magát nem adhatja.

Kérlek, hogyha tetszik együgyü személyem,
Cselekedd, hogy napom vigsággal szemléljem.

De én szegény immár elhagyatott árva,
Kegyes szerelmedtől szívem el van zárva.

Csak annak van becsületei,

Ki a déákat szereti.

Szegény árva életemnek

Ez mégis nem árt,

Hajnalomban s vig napomban

Nem ejt semmi kárt.

Igen gyakoriak a középrímek. Pl. lásd: I. III. XIV. XIX. XXVIII. XXIX. XXX. XXXIII. XXXIV. XXXIX. XL. XLII. XLVI. XLVII. XLVIII. LII. LIII. LV. LXI. LXII. LXIV. LXV. LXVI. LXIX. LXXVII. LXXXIV. LXXXVI.

Vannak egyéb rímjátékok is. Így pl. a XI. számú öt versszakos dalban az első sornak mindenütt, a másodiknak három esetben a két első üteme is rímel, így:

A mig élek, mind így élek, többet búval, bánattal,

Kesergéssel, könnyezéssel, szomorú sohajtással.

Épen így a XXI. számú, 5 soros versszakú dal 1/ 2. 5. sorának két első üteme is rímel. Közben egy-egy sor (XXVIII.) így csendül:

Teljék, kelljék rózsák, gyöngyök járásodat,

Öntse, töltse gyönyörűség állásodat.

Lásd még: LVI. LXI. LXII. LXVI. LXIX. LXXVII. Az 5 soros versszakú, XXXIX. számú dalban az 1. és 2. sorban két egymás mellett álló szó mindig rímel, azonkívül, hogy a két sor vége úgyis összecseng. Így:

Éneást így szerette s érette majd megholt Didó.

A LX. számúban a 3. sor középrímes, de e mellett az 1. sor közepe is gyakorta összecseng a 2. sor közepével, így:

Szerencsétlen és *buóra*, mellyben ezt kell hallanom,
Nem fordult az eset *jóra*, következik halálom.

Lásd még: XLVII. LXXXIV.

A XLVI. számú, 8 soros versszakú dalban nemcsak
végrímek vannak, hanem közben 3—3 ütem is rímel:

Jaj gyöngyvirágom, rosmorintágom,
Kedves virágom, egy reményem.
Szerelmed tüze, jaj, jaj, mire üze
Horgára füze, friss edényem,
Mert szemöldököd, friss tekinteted,
Reám lőtt ived járja szívem.
Nohát szerelmem, szánjad sérelmem
És töredelmem, légy én hivem.

Előfordul ilyen:

Sok szív árad, sok szem fárad éretted,
Te valál örööm, lettél hegyes töröm, —
Kíért fejem töröm, mert a régi öröm
Lett nékem keserű, mint az üröm. (XLVIII.)

Vagy:

Vajha kitudná és tapasztalná szomorú szívemet,
Bizony sajnálná vagy meg is bánná keserves éltemet.
Panaszkodni én nem akarok,
Szívet hizlalni nem is kívánok.
Csak addig főzöm, a meddig győzöm
Keserves bús gondolatimat. (L.)

A XCIII. számú, 4 soros versszakú dal 1. és 3. sora
elől egy indulatszóval, kurjantással megtoldva.

Figyelmeztetem az olvasót az LIII. számú dal mes-
terkedő verselésére.

Refráinekkal is találkozunk. Ilyen: XXV. XXVI.
XXXIII. LX. LXVII. LXX. LXXXIX. XC. XCIII.

Refrainszerű ismétlések: XIV. XXXI. XXXIII. LIV.
LXXXIII. LXXXVI.

A helyesírás különben gondos, de mégsem következetes. Írja : szól és szoll ; tölled, tőled ; róla, rolla ; véle, velle, velle ; bú, bu ; mely, melly, oly, olly, ily, illy, mély, mélly ; egy, égy, eggy ; had, hadd. Ugyanabban a dalban, néha ugyanabban a sorban másképen írja ugyanazt a szót. (Szól, szoll.) Én, a hol pusztán helyesírásbeli eltérésről van szó, a mely a kiejtést nem érinti, mai helyesírással irtam a szókat. Mihelyt azonban kiejtésbeli különbséget is involvál, meghagytam az eredetit. A hiányos központosítást pótoltam.

Budapest, 1913 decz. 15.

Versényi György.

A hivatalos költészet gondos, de mégsem kiválóan-
 tes. Jaja : azöl és szöl ; töltel, töltel ; völe, völe ;
 völe, völe ; bol, bol ; mely, mely ; öly, öly ; öly,
 mely, mely ; egy, egy ; had, had. Ugyanabban
 a dalban, néha ugyanabban a sorban másokéban is
 ugyazt a szót (szöl, szöl, szöl, szöl) a hol gyakran helyes-
 irásbeli eltérések van az, a mely a költészet nem érinti,
 mind helyesírásai ritmusa a szokás. Mindezt azonban hi-
 gyalossági különbségek is involvál, megmagyaráz az érdeklő.
 A hivatalos költészetet gondolom.

Budapest, 1913. dec. 15.

Vasvári György.

Versiculi occasionales.

Valamiként rózsza nincsen tövis nélkül,
 Ugy a szerelem is nincs búbánat nélkül,
 Sok síralom miatt piros oreza kékül,
 Az hol a szeretet gyarapodik s épül.

Más.

Jó szeretni, de okoson,
 Mások előtt csak titkoson,
 Nem mindenkor játékoson,
 Mert úgy nem esik hasznoson,
 Tagadd, kit szeretsz,
 Frigyet, kivel vetsz,
 Ebben ha követsz,
 Így elő mehetsz
 Szerelmedben s dolgaiddban.

Más.

Ne gondolj az irigyekkel,
 Csalárd hamis emberekkel.
 Engedj nekik vig napokat,
 Hadd mulathassák magokat,
 Rontom conceptusokat.

Már következnek renddel az énekek.

Első.

Mindenütt kedves most a multság,
Palotán s várban álnok csalárdság.
Szemben csókolni s majd megszollani,
Mostani módi s multság.

Barátod hívnek látszik szemedbe,
Fordul, megnevet és szól hiredbe.
Titkod megtartja, mig orczád látja,
Néked mást szól ellenbe.

Alig tekinted, már fejét hajtja,
Azzal hűségét majd megmutatja.
Szova igen szép, maga mérges lép,
Ha ki jól meggondolja.

De ha távozik tölled személlye,
Hamar változik ő vig elméje.
Szólja hiredet, szólja nevedet,
Te vagy az ellensége.

Habokkal jádzik most a barátság,
Vékonyon tetszik az atyafiság.
Jóért jót tenni s egyenlő lenni,
Azt mondják, hogy bolondság.

Ne nézd szemekben mosolygásokat,
Ne hidd ékesen-szószóllásokat,
Mert a * mérges lép, noha neked szép,
Vesd meg csalárdságokat.

* T. i. mert az mérges lép, vagy : mert mérges lép az.

Ezt így próbálta, a ki ezt írta,
Sokat siratta, míg megtanulta,
Hogy másnak hinni, titkát beszélni,
Nem kell, fel is fogadta.

Vége.

II-dik.

Jaj már nékem, mert szeretlek
S ki nem mérem mondani.
Én szívemnek belső titkát
Rejtekbe kell tartani.
Ha kívánod irigyimnek
Szemeit vakítani,
Szíved titka légyen zárva,
Csak nékem engedd látni.

Lopva jár fohászkodásom,
Lopva látlak szívembe.
Mások előtt nem esmérlek,
Noha te vagy kedvembe.
Égek érted, de nem látszik
Sebes szikra tüzében.
Fájdalmakat szenved szívem
Te éretted, édesem.

Cleopátrának szépségét
Senkitől sem irigylem.
Lássa más is én kívülem,
Mást szeret, nem szégyenlem.
Bár légyen szép angyali kép,
Kin ábrázatja fénylőjék.
Kiki kinek tetszik, azzal
Bár vig napokat éljen.

Én is azzal, kit szeretek,
 Bár oly napokat érnék,
 Hogy irigyek s mérges nyelvek-
 Től semmit sem félhetnék,
 Arany időt, nem vészendőt,
 Én is akkor érhetnék,
 Könyhullásim s ohajtásim
 Után örömben élnék.

Szánj meg immár s ne hagyj, kérlek,
 Személyedért gyötretni.
 Ha engedted szerelmedet
 Ennyire terjeszteni.
 Végy bé kegyes gráciádba,
 Mert nem szégyen szeretni.
 Sőt szemérem * s veszedelem
 Szerető nélkül élni.

Én szivemből s te szivedből
 Így vehetsz ki minden bűt.
 Szívet gyújtó és lobbantó
 Mérges és ártalmas szűt.
 A friss vérnek járását is
 Csendesited, hogyha fut.
 Cupidónak hozzád nyila,
 Bár forgódjék, de nem jut.

Nyujtsd hát nékem frigykezedet,
 Hadd lássam vig kédvedet,
 Így vigasztald te éretted
 Gondba merült hivedet.

* Szégyen. Ilosvainál is (Ptolomeus, 511—513. sor):

Bölcs azt mondja: Felségedet én kérem,
 Meggondoljad, e világon mely szemérem,
 Tökéletlenség, hazugság emberben.

Mert mint éjjel, úgy nappal is,
 Ohajtja csak szivedet.
 Kérjed Venus istenasszonyt,
 Adjon nekem tégedet.

Vége.

III-dik.

Cérestől * szép Junónak,
 Pallásnak és Vénusnak
 Az Ida hegyéről, éppen tetejéről
 Vetett arany alma.

Melleyen egybeveszének,
 Egymás ellen kelének,
 Mindenik kívánja, elvesztetni szánja,
 Magát szebbnek alitván. **

Azért Párist hivaták,
 Egymás mellé állíták,
 Hogy bírónak lenne, ítéletet tenne,
 Adná a legszebbiknek.

Melleyet hogy elnyerhessen,
 Magáévé tehessen,
 Junó gazdagságát, Pallás okosságot,
 Vénus ígér szép asszonyt.

Végre az arany alma,
 Melly veszekedés halma,
 Lőn Vénusé neve, mellyet el is veve
 Páris Hélénájáért.

* Tévesen, Eris helyett.

** Vélvén.

Elmerem azt mondani,
Kedvesemről vallani,
Hogy ha ott lett volna, jutalma lett volna
Páris bíróságának.

Ez ollyatén kies kert,
Melyre ritka tehet szert.
Szedhetsz itt virágot, tulipánt s rózsákat,
Mellyek nyílnak ajkain.

Söt virágot, hasonlót,
Nem kapsz ilyen frisset s jót.
Kinek tekinteti kedvem öregbiti.
Nincs 'hát' bújja szívemnek.

Egy szóval párja ennek,
Nincs mássa vig kedvemnek.
Ajakán friss kláris, mellyén tulipánt is
Van, bimbózik még más is.
Vége.

IV-dik.

Ifjuság, mint solyom madár,
Addig vig, mig szabadon jár.
De jaj nékem szegénynek már,
Vigasztalást szívem nem vár.

Mert el vagyok határozva,
Szabadságom el van zárva.
Olyan vagyok, mint egy árva,
Sok hervasztó búval rakva.

Oh én szomorodott fogoly,
Kinek szabadságom nem foly.
Olyllyá lettem, mint a bagoly,
Ki az kaliczkában huhol.

Azért könyörgök is azon,
Hogy sok búm nékem ne ártson,
Az irigy nyelv ne gyalázzon,
Melly is rajtam van bokroson.

Mint ősszel kis filemile,
Ki meg van szegény rekesztve,
Kinek elholt zengő nyelve,
Lehajtván * bánkodik feje.

Igy nékem bánkodik szivem,
Mert elhagya régi kedvem.
Csak az úr én reménységem,
Ki, tudom, nem hagy el engem.

Avagy mint gyászós görlicze,
Kinek csak fájdalom szive,
Bujdosik csak helyről helyre,
Nincs szegénynek reménysége.

Tiszta vizből ő nem iszik,
Csak asszu ágon bujdosik.
Nyers ágra nem száll, bánkodik,
Haláláig csak kinlódik.

Oh én édes ifjuságom,
Kertemben plántált virágom,
Akkor leszen ujlásom,
Mikor leszen kimulásom.

Jaj, sir szivem, mint Apolló,
Kész temetésem s koporsó.
Éltem bizony csak bujdosó,
Soha nem lesz vigadozó.

* Lehajtva.

Oh gyönyörűséges tavasz,
 Ki mindeneket újítasz,
 Engem pedig szomorítasz,
 Vig örömet rám nem fualsz.

A violát akkor szedik,
 Mikor reggel harmatozik.
 Vig örömöm akkor múlik,
 Mikor rózsák szebben nyílik.

Elhervadt ékes szíнем,
 Mer bűm elfonnyasztott engem.
 Oh én édes reménységem,
 Hiv pásztorom, biztass engem.

Mi haszna, ha virágomban
 Szállok gyászos koporsóban,
 Fekete gyászruhámban
 Fekszem a földnek gyömsában.

Nem leszen már vigasságom,
 Örömöm napját nem várom.
 Oh melly hamar elmúlt napom,
 Melyért bokrosodik jajom.

Oh melly boldogok a vadak,
 Kiknek a föld s erdő házak,
 Hol akarnak, ott sétálnak,
 Mert ők bánkodni nem tudnak.

Ez jajos verseket íráм,
 Mikor elhervada rózsám,
 Földben veszett majoránnám,
 Ezeket magamra szabám.

Vége.

Jegyzet. Szádeczky gyűjteményében. (Miscell. 141. és két számozatlan lapjan.) *Mert meg vagyok határozva* kezdetű dal fölébe írva: Ad cantum Iffiuság sólyommadár.

Majd (Miscell. 218—223.) az éneknek egy terjedelmes, 32 versszakos változata. A versszakok többszörösen összecserélve s közbeékelve a mi LXXI. dalunk. (Bolondság volt máshoz bizni.) Szádeczky Lajos ugyanis az Apór-levéltárban történeti kutatásai közben a *Miscellanea* című csoportban egy dalgyűjteményt talált *Versus Hungarici* címmel, melyet magának lemásolt. Még kiadatlan.

A 12. versszakot v. ö. Kriza: *Vadrózsák.* 120. l. (266. sz.)
A 9. és 12. versszakot Ferenczi: *Vásárhelyi daloskönyv.* LIV. 5. 6. vsz. Erdélyi: *Népdalok és mondák.* II. 3. sz.

Az 1. versszak megvan Ferenczinél: *Bocskor daloskönyv, Cantio* XVIII. Erdélyi Múzeum, XV. 451. 6 versszakos töredék.

Más változata Thály Kálmánnál. (Régi magyar vitézi énekek és egyes dalok, I. 91. l.)

V-dik.

Ideje bujdosásomnak,
Eljött már távozásomnak,
Szomorú változásomnak,
Sok okai vadnak annak.

Angyalodat én Istenem,
Küldjed, hogy őrizzen engem,
Utaimban vezéreljen,
Minden gonosztól megmentsen.

Mert im látom, a legénynek
Nincs becsületi szegénynek,
És itthon inkább kedveznek
Jövevénynek, mint ilyennek.

Olly helyet azért keresek,
A hol becsületbe lészek.
A tengereken túl megyek,
S jó hirt s nevet ottan szerzek.

Csak egy sem fogja azt tudni,
Szegény fejem él-é? hal-é?
Életben vagyok, mondja-é?
Az Isten gondom viseli.

Az egész föld kerekiségén,
Erdőn, hegyen, földön, vizen,
Ellenség s tábor közepén
Félelem nélkül elviszen.

Nem félek, ha megbetegszem,
Mert meggyógyít én Istenem,
A ki minden sebeimben,
Orvoslóm testben, lélekben.

De hogyha rabságban esem,
Ott is vagyok reménységem,
Hogy szabadítóm énnékem
Te vagy, kegyelmes Istenem.

Mikor eszem, avagy iszom,
Azért hozzád fohászkodom.
Éneklek vagy imádkozom,
Te légy úti kalauzom.

Szerelmes atyámfiai,
Nemzetem kedves felei,
Szivemnek vigasztalói,
A kik vagytok orvoslói.

Isten hozzátok barátim,
Vélem felnőtt jó pajtásim,
Kikkel sokszor vigadásim
Voltak és szép mulatásim.

Vélem a mi jót tettetek,
 Isten fizesse meg néktek,
 Hosszabbítsa életetek,
 Hogy ötet tisztelhessetek.

Az idegen földre mégyek,
 Többé nem leszek véletek,
 Talám nem is lát szemetek,
 Rollam ne felejtkezzetek.

Lábam akarmerre megyen,
 Rollatok nem felejtkezem,
 Minden járásom-kelésem.
 Áldjon meg az én Istenem.
 Vége.

Jegyzet. Változata Thaly Kálmánnál: Adalékok a Thököly- és Rákóczi-kor irodalomtörténetéhez, I. 266. l. 20 versszakos költemény. A miénkből hiányzik a 7., 11., 12., 14., 15., 20. versszak. Ott nincs meg a mi 9. versszakunk. Ugyancsak Thalynál: Régi magyar vitézi énekek és elegyes dalok, I. 262. l.

VI-dik.

Jaj, hogy kezdjem bucsuzásom?
 Hogy lehessen elválásom
 Az én szép szerelmemtől,
 Egyetlenegy kincsemtől?

Hogy hagyjam el gyémántomat,
 Télben is zöld virágomat?
 Nem lesz, ki öntözéssel,
 Tartsa nedvesítéssel.

Nem reméltem szándékomat,
 Hogy kövessem most utamat.
 De hirtelen érkezett
 Posta s Márs nem kedvezett.

El kell mennem, szép violám,
 Narancsfán nőtt aranyalmám,
 Nem lehet már mulatnom,
 Nem lehet véled szólnom.

Előbb hogy véled beszéltem,
 Esmeretséget vetettem,
 Olly sebessen meglőttél,
 Szivembe nagy kárt töttél.

Mert éjjel is én ágyamban,
 Nappal gondolkodásomban,
 Szivem el nem felejlhet,
 Titkából ki sem vethet.

Nálad való mulatásom,
 Volt folyton szabad szállásom.
 Mikor véled mulattam,
 Szívesen, szivem, szóltam.

De még többször is reméntem, (Igy !)
 Szivem titkát is beszéltem
 Néked, édes reményem,
 Mindennél drágább kincsem.

Jut eszembe kockázásom,
 Véled való kártyázásom.
 Sokszor gyűrűd elnyertem,
 Csókért vissza engedtem.

Többször is csak lehetne bár
 Körülettünk olly ékes vár,
 Hol vigan mulathatnánk,
 Szerelmünkről szólhatnánk.

Szomos partján rozsmarintág,
Neveltetett drága virág,
Sokáig virágozzál,
Bokrétámmá változzál.

Hogyha volna olly ládácskám,
Belső részen ércz záracskám,
Abba helyeztetnélek,
Szívemben elvinnélek.

Már édesem, maradsz árván,
Magam is csak járok sirván,
Mig szembe nem juthatok,
Véled nem sétálhatok.

Hogyha pedig nem láthatlak,
Levelemmel tudósitlak,
Csakhogy végyed kedvesen,
Mert köszöntlek szívesen.

Maradj el már békességben,
Légy állandó egészségben.
Isten légyen paizsod,
Dolgaidban kormányod.

Vége.

Jegyzet. Változata Szádeczkynél. (Miscell. 312—314.)

VII-dik.

Sirassátok az én sorsom erdők, berkek ágai,
Jajgassátok állapotom zöld pázsintok virági,
Mert elhagytak bus szívemnek vigasztaló liliumi.
Kikért a nagy bánatoknak által jártak hajjai.

Mert elhagya drága kincsem nem felette régen,
Kíért nékem az én szívem keserég nagy szertelen
Oh, ha istenasszonyok engednék, lenne szerencsém,
Hogy még egyszer bár valaha lenne véle beszédem.

Remélem, hogy a szerencse most vélem játszást téssen,
Feltett célomtul álnokul messze el ne vessen.
Szerencsémtől elrekesztvén, bánat tengerében
Egészen megferessen; jaj, mert sok a baj szívemben.

Imé nincsen gyönyörűség e világban állandó,
Nincsen szívben mindörökké öröm maradandó,
Az időnek járásával minden csak változandó,
Mikép szép idő után setét idő várandó.

Mert a külső vigasságok mind hamar elmaradnak,
Mint az esső és a harmat, a naptól száradnak.
Drága kincsei, mint a hó, szerelemnek elolvadnak,
Szorosan fűzött aranyláncz szemei elszakadnak.

Szerető szívek egymástól bizony nehezen válnak,
Akkor a keserűségnek érczei elolvadnak.
Oh én szívem mely igen szertelenül keserít,
Mert bánatomban e dolog naponként csak öregbit.

Oh Vénus leánya, bár téged ne láttalak volna,
Én lelkemnek tiszta házát meg ne szállottad volna,
Mert sebes nyilaid közzől szívembe csak egy sem találna.
Elmém minden bánatjától csendességbe nyugodna.

Szánj még azért szép Vénus istenasszony leánya.
Szerelmemnek a ki voltál kezdettől oka.
Légy, siess, kérlek, mélységes sebeim orvoslója,
Látod, nincsen sohol senki szívem vigasztalója.

Hitetlen Vénus, mit örülsz szerelmem vesztésének?
 Elenyészésében, mondd meg, mi hasznod örömömnek?
 Ha te voltál elkezdője az én hiv szerelmemnek,
 Már csak te légy továbbra is megélesztője ennek.

Végső bucsum tölled immár e szavaimmal tészem,
 Szerelmed állandó jelét véled együtt elvészem,
 Szivem belső rejtékébe bényomom s elrekesztem,
 Azután az áldásoknak jobb keze rajtad legyen.

Vége.

VIII-dik.

Bolondság embernek titkon gerjedezni,
 Egy leány kedviért magát vesztegetni.
 Bolondság nékem is azért vesztegetnem
 Magamat s ki engem nem szeret, szeretnem.
 Hiszen ki nem esett e világ feneke,
 Sem meg nem köttetett szerencsém kereke.
 Ifju legény könnyen kaphat feleséget,
 Csak tudjon kezébe adni eleséget.
 Mindenik ujjára akár tizet fűzzön,
 Nem szükség hát, eggyet hogy sokáig üzzön
 Ha te nem szeretsz is, lesz olly, a ki szeret,
 Hogyha te megvetsz is, lesz olly, ki meg nem vet.
 Azt ugyan, hogy szép vagy, mindig megesmérem,
 Valamig csak bennem fog folyni a vérem.
 Mert ha megtekintem drága személyedet,
 Esztergába mondvá metszett termetedet,
 Párisi * márványszin ékes két kezeid,
 Piros két orczáid, mosolygó szemeid;
 Ha nézem homlokod, rózsaszin ajakod,
 Friss karcsu derekod, vékony fejr karod:
 Mondhatom, Apelles ilyen szépet nem irt,
 Nem irt, mert festékkel, hasonlóval nem birt.

* Parosi.

Görögország régen bámult Helenáján,
 Egyiptom pediglen szép Cleopátráján,
 A ki téged meglát, még az is bámulhat,
 Szived szerelmének tüzétől felgyúlhat.
 Gyöngy vagy, rózsám, gyöngy vagy, gyöngynél is gyöngyebb
 A virágok között szép liliumszál vagy. [vagy,
 De bár a természet ekként felruházott,
 Szépséggel, természettel benned nem hibázott,
 Mindazáltal, kérlek, ne tartsd rá magadat,
 Nyujthatnád avagy csak hozzám szép szovodat,
 Legalább nem vagyok én is világ fatyja,
 Hogy hozzám illy léány magát nem adhatja.
 Mint van legénységem, termetem, szépségem,
 Vagyon nemességem, pénzem, emberségem,
 Van borom, peccenyém, egy darab kenyerelem,
 Noha kapá s kasza feltörte tenyerem.
 Még a természet is úgy formált bennünket,
 Hogy ketten párosan élnek életünket.
 Mi az oka mégis, hogy csak vonogatód
 Magadat és hozzám kedved nem mutatod?
 Azért mondd meg rózsám, végső szándéko-dat,
 Ne tartsd tovább kötve nyomorult szolgálodat.
 Kérlek, hogyha tetszik együgyű* személyem,
 Cselekedd, hogy napom vígsággal szemléljem.
 Mutassad kedvedet, nyujtsad jobb kezedet,
 Velem és nem mással kösd meg életedet.
 Ha ugyan csak nem tész, én ugy ezt felelem,
 Soha bizony többé pártod nem emelem.
 Ha álnok vagy, maradj magadnak, nem bánom,
 Csak utánnad való járásom sajnálom.

Vége.

Jegyzet. Ismeretes dal lehetett. Szádeczkynél (Miscell. 233—234.) a *Szezelemmel teljes, ékes szép violám* kezdetű dal fölé oda van írva: Ad notam *Bolondság embernek.*

* Egyszerű.

IX-dik.

Jaj szivemtől szakadt gyenge rózsám, Máris,
 Elepedt bus szivem te éretted már is.
 Bizony nem is csuda, mert régolta vár is,
 Hogy így gyötrettetem csak éretted, Máris.

Rogyognak szemeid, mint fekete kláris,
 Tüzet gerjeszt bennem s lángja belől jár is,
 Mellynek nagy próbája szerelmüinktől zár is,
 De hiv szivem tölled még nehezen vál is.

Nem hajol el szivem s elmém tölled Máris
 Fosztatunk egymástól, bizony nem kis kár is.
 Ohajtlak gyakorta, mint Héléna't Páris,
 Mert szerelmed tüze hervaszt engem s jár is.

Termeted s derekad egyenes, sugár is,
 Nem nevelt szebb rózsát még a kedves nyár is.
 Ékeskedik az út, az holott ez jár is
 Nem tartott szebb személyt hires Murányvár is.*

Gyenge szép virágszál kedvén tartott Máris,
 Nem mocskol bé téged a fekete sár is.
 Nem szebb te nálladnál akármely határ is,
 Ritkán találkozik az ilyenhez Pán is.**

Két egyenlő szivnek nehéz elválnok is,
 Egymástól ilyenek nem könnyen válnak is,
 A kikenél nem kedvesb a rozsmarintág is,
 Nem szebb orcájoknál a szép szegfűszál is.

Vége.

* Emlékezés Gyöngyösi hires elbeszélésére.

** A Nyelvtörténeti Szótárban is (115. 396.) idézve ilyen szó-
 vonzati példa: Találkozik hozzája egy Sergius nevű barát.

X-dik.

Add meg már édesem, magadat békével,
Ne küzködj szerelmem lángozó tűzével.
Rabja vagy rabodnak, ki vitézségével
Nyert téged magának Vénus erejével.

Jó rabot találtál fogni én édesem,
Megadtam magamat, ne ölj meg kegyesem.
Nállad vagyon rabom szívem szerelmesem,
Enyim vagy, én pedig tiéd vagyok, kincsem.

Rabom vagy, csillagom, azért gyere velem,
Szép leányságodat majd el is emelem,
Kedves személyeddel szerencsém nevelem,
Te véled, édesem, világomat élem.

Babylon tornyában költött szép galambom,
Tigris vize mellett felnőtt virágszálom,
Halld meg szovaimat, én kedves rubintom,
Gyémántkertben termett ékes rozsmorintom.

Ugy tetszik, hogy a nap mostan nem úgy nyugszik,
Mint azelőtt régen, hold sem úgy tündöklöklik.
Nagy bánattal, látom, vigság borítottatik,
Hogy szívem szivedtől illy hamar elválík.

Miért sietsz, miért én töllem elmenni,
Hosszu utazásra magad bocsátani?
Térj meg, oh drága kincs, mért sietsz elmenni
Én töllem és miért akarsz távol lenni?

Ugy szeretlek, szívem, szám ki nem mondhatja
Es sziveden kívül más nem gondolhatja.
Mint mágneskő vasat magához szoritja,
Ugy szívem szivedet szüntelen ohajtja.

Boldog, a ki véled töltheti órájit,
Ékes termetednek nézheti állását.
Boldog, kinek adod harmatos csókjait
Szádnak s ki szedheti kertednek rózsáit.

Oh szép kincs, kinek nincs, ha megtartoztatna,
Eltávozni messze, hogy ne bocsátana,
Piros vért ontani érted nem kár volna,
Ez a kép igen szép, hogy kell megfognia.

De én szegény immár elhagyatott árva,
Kegyes szerelmedtől szívem el van zárva.
Eltűnt napom fényét ohajtom bánkodva,
Hervasztó gondokkal szívem vagyon rakva.

Rakva, mert szüntelen kesereg egy szépért,
Szépséggel ékesült pünkösti rózsáért,
Rózsaszínt mutató piros orczájáért,
Mosolygó ajaka kedves szavaiért.

Halálig siratja társát egy madár is,
Társatlan görlicze nem száll zöld ágra is,
Ha társát nem kapja, kész az halálra is.
Ez egyért bánkodni kész az én szívem is.

Bucsuzásom tölled térszen ilyen szókkal:
Megbocsáss, édesem, mert fejér karokkal
Nem ölelgetsz többet és bokros* csókokkal
Nem édesgetsz többet te szép szavaiddal.

Szép kegyes személyed valahová mégyen,
Fejér lábad nyomán viola teremjen,
Szádnak mosolygása rózsákat neveljen,
Minden járásodban áldjon meg az Isten!

* Bokros, teszi azt is páros, azt is sokszoros, gyakori.

Az ég alatt mennyi madarak szárnyalnak,
 Az égből a földre hány cseppek hullanak,
 És minden vizekben hány halak uszkálnak:
 Istentől rád annyi áldások szálljanak!

Vége.

XI-dik.

A míg élek, mind így élek, többet búval, bánattal.
 Kesergéssel, könnyezéssel, szomoru sohajtással.
 Jaj nékem árva fejemnek,
 Szomorodott szívemnek.

Bolondságim, vigasságim midőn jutnak eszembe,
 Sohajtással változásim így beszélem szívembe:
 Vajha még egyszer szemlélhetném,
 Vig órámat érhetném.

Megujulna, sőt vidulna szívemnek házatája,
 Zengedezne, lengedezne Apolló citerája,
 Hogy napomnak derült fénye,
 Melly szívemnek reménye.

Jaj mit tégyek, hová legyek immár gyenge virágalk.
 Kit véletlen reménytelen immár rég hogy nem láttalak?
 Talám most csak szerencse éppen
 Játszik vélem ekképpen.

Csakhogy kérlek, a míg élek, szivedbe légy állandó,
 Szereteted légyen hozzám mindvégig maradandó,
 Mert meghalok, ha nem láthatlak,
 Véled nem mulathatok.

Vége.

Jegyzet. Úgy látszik az eredeti dálnak részben romlott alakja.
 A 7., 13., 14., 15., 23. sor kizökken az eredeti rythmusból.

XII-dik.

Oh már egyszer engeszteld meg kemény köszivedet,
Oh bár csak egy punctumban is biztasd reményedet.

Tekintsd azt, mint kell kinlódnom,
Mint hó, naptól elolvadnom.
Engedj hozzád leborulnom,
Jutalmat instálnom.

Mindent s többet immár ne várj, érted elkövettem,
Életemet szerencsének kockájára töttem.

Megesküdtem az egekre,
Tudod s a nagy Istenekre,
Kész is vagyok mindenekre,
Hajolj már ezekre.

A tengernek szélvész után habjai apadnak,
Az egeknek felhők után csillagi ragyognak.

Én szivem is már habozott,
Szép csillagom homályt hozott.
Juttass, kérlek, rév partjához,
Égő fáklyájához.

Akárkire vessem szemem, hányam bár elmémet,
Akármikint kormányozzam s rendeljem életemet,

Látom, csak megemészt a bú,
Mint levágott nyers fát a szú.
Kinlódásban csak gyötrődöm.
Várom vig órámat.

Nincsen árva életemnek soholt is reménye,
Kinaim szörnyü inségét, nincs, ki elemelje.

Oh halál, hol késel immár?
Mért nem viszel engemet már?
Mert felköltöm és lefektem
Nem egyéb, csak jaj, jaj.

Jaj, jaj! ki vagy ennek oka, mért nem szánakozol?
 Inségim orvosságáról mért nem gondolkozol?

Tám azt tudod, hogy oly könnyü,

Két szemednek eltűrhető.

Kérlek téged, azt ne véljed,

Higyjed, hogy meg nem csal.

Vége.

Jegyzet. A három első versszak (más sorbeosztással) Amadée.
 Négyesnél, VIII. sz.

XIII-dik.

Apolló unokája, Vénus kedves rózsája,
 Páristól nyert virágos kert aranyalmája,
 Cupidónak mátkája, Phœbus kedves dajkája,
 Halld meg, mit ir, miképpen sir kegyesed szája.

Rozsmorintnál kedvesb test,
 Kit minden szépség megfest,
 Szerelmedre, vig kedvedre érkeze nagy est.
 Mert elhagyád a kegyest,
 És szeretéd a Brontest,*
 Szerelmedre, vig kedvedre majdon vetek lest.

Alexisnek szépségét, Penelope hűségét,
 Te hozzád hű, igaz szívü szolgád szépségét,
 Junó kincses bővségét,
 Pallásnak eszességét,
 Fére tészed, nem kémélled szerelmességét.

Nemtelen Mitidóért, Koridon Nebulóért,**
 Engem megvetsz. Jaj, mit fizetsz gonoszt a jóért?

* Brontes, a három ciklops egyike. (Hesiodos, Theog. 139—140.) Tehát: egy idomtalan, vad emberért.

** Mitido vagy a mititas (szelidség) szóból készült mutuj

Egy furezifer lurkóért,
Paniperda baklóért,
Elhagynál-é? Nem szánnál-é, szivem ez szóért?

Jaj, nem hozzád illő pár
Az ostoba vadszamár,
Ki tégedet szerelmedtől méltatlan elzár.
Attól szived mi jót vár,
Ki mindennek csufja már,
Mig időre komor télre fordul a vig nyár.

Azt fogadtad kedvedbe,
Bévészel kegyelmedbe,
Az Esópust, minotaurust vészed ölödbe,
Ki hiredbe, nevedbe,
Megöl becsületedbe.
De megbánod ezt a dolgot teljes éltedbe.

Lehetne-é jutalma valyon az aranyalma?
Ő nem Phœbus, sem nem Venus, nincs oly hatalma,
Hogy szivednek nyugalma,
Nálla légyen oltalma.
Hogy lehetne, ki mindenek csufja s unalma?

Már én életem csak jaj
Őszül fejemen az haj.
Hogy elhagyd, megutálál, énnékem nagy baj.
Ugy jó rám az bú, mint raj,
Ugy szived lopó tolvaj,
Kegyességed és hűséged elolvad, mint vaj.

A ki ezt éneklette, versfejekben szerzette,
Az a Ninfát, aranyalmát szivből szerette.

értelmű gúnyos szó, vagy a mucidusból eszkálalt = taknyos.
Koridon ektogai név után a Nebulo = nebulo, szokott értelemben.

Kinek nevét feltette,
Versfőkben helyezettette,
Ohajtozott, buslalkodott sokat érette.

Vége.

Jegyzet. A versfőkben : aranyalma (aranjalma),

XIV-dik.

Élj vigan, bár nem kellesz már,
Te voltál lelkemnek, gyilkosa testemnek.
Élj vigan, bár nem kellesz már.

Noha szegény, találok én
Te nálladnál szebbet, jobbat és frissebbet.
Noha szegény, találok én.

Te kedvedért, szerelmedért
Kész voltam meghalni, vérem kiontani,
Te kedvedért, szerelmedért.

Te éretted mindeneket,
Elhagytam szépeket, friss, karcsu szüzeket,
Te éretted mindeneket.

Elmehetsz már, nem kellesz már,
Mert álnok te szived, ki megcsalt engemet.
Elmehetsz már, nem kellesz már.

Dühösködik Hesperus is,
Az ilyen szüzeken, lelki gyötrelmeken,
Dühösködik Hesperus is.

Utolsó vers, otthon ülhetsz,
Házadbul kimégyek, ajtómon belépek.
Utolsó vers, otthon ülhetsz.

Vége.

Jegyzet. Változata Szádeczkynél. (Miscell. 306.) Amade László,
Négyesynél, CXXI. sz.

XV-dik.

Szivem olly szivre talált,
 Kin mind elmém, szivem megállt.
 Oly drága virágszálra szállt,
 Kiért kell szenvednem halált.
 Ez ha rám tekint, elüz minden kint,
 Vagy ha megtapint, így magához int.
 Drága ennek minden ő formája.

Liliomok ha kinyilnak,
 Szépségekkel mást ujitnak.
 Rózsák másnak virágoznak,
 Nem magoknak illatoznak
 Így az igaz vér ollyan drága bér,
 Kit más is megnyér, hogyha szépen kér,
 Oly hajlandó ez a szeretetre.

A szem mihelyt szépre tekint,
 Szivet szivnek kegyelmet hint.
 Nyilván ugyan egyik sem int,
 De titkon lát mindenik kint.
 Forr benne a vér, szólni még sem mér.
 Ki pedig nem kér, a semmit sem nyer,
 Ez a szerelemnek fővebb* oka.

A szép léányok formája
 Legényeknek nyavalyája,
 Mindjárt gyul szive fáklyája,
 Mihelyt szeme feltalálja.
 Csak egy nézése, ráró lépése,
 Hiv kegyessége, szeme intése:
 Ollyan, mint sebes nyíl a szivben.

* Főbb. Nem a méltóság teszi fővebbé (Nyt. Sz. I. 964. 1.)

Nem kell nékem ostoba vér,
 Mert a szeretni nem is mér.
 A kiben nincs semmi manér,
 A töllem csak csókot sem nyér.
 Nem kell makranczos, mert a rut mocskos.
 De takarékos és friss manéros
 Magához vonja az én szívemet.

Csak tyúkültetni született,
 A ki soha nem szeretett.
 Megcsufolta a természet,
 Ki Venussal frigyét nem tett.
 De bágyadt személy, nincs ott, mit remélj.
 Kell annak pendély, kit szüzért veszély
 Nem ért; azért nemis friss kavallér.
 Vége.

XVI-dik.

Kit Venus felnevelt iskolájában,
 Szerelmes emléjén nemző ágyában,
 Annak vagyon része nagyon szívét kinzó Cupidó nyilában.
 Ám lobbantó tűz, hol ifju és szüz
 Egymáshoz való köteles harczot üz.
 Sokáig tűzét titkos szívében
 Nem tartja, de sőt legfrissebb kedvében
 Jelenti, mert képzeli gyenge Biblist* drága személyében.

Oh Flora kertének piros rózsája,
 Klárizsmódra mosolyodó s vidámitó

* Biblis ikertestvérébe Caunusba szeretett, legyőzhetetlen, erős szenvedélylyel. Mikor Caunus e természetellenes szerelmet felháborodva visszautasította, Biblis elbujdosott, őrzöngött, majd forrássá változott. (Ovidius, Metam. IX. 455—665.) Itt tehát a költő a szerelem szenvedélyére hozza fel például.

Szivem bokkrétája,
Hiv szivet kinzó, bánatot hozó,
Engedetlen sziveddel engemet próbáló,
Nyujts hát örömet bágyadt hivednek.
Hadd szedje rózsáit friss kertednek,
Szentelje, kötelezze magát társul kegyes életednek.

Nyisd fel már szivednek rejtékjeit,
Hadd értsem szándékod hűségait.
Mert megvallom, tapasztalom,
Hiv szivednek hozzám nagy erejét.
Főbb hűségére, hiv szerelmére,
Magamat kötelezem kincsem örömére
Azért már Junóm hidd, el nem titkollak,
Kegyes nimfámnak úgy tartalak.
Én rubintom, tapasztalt barátságodért szivemben ohajtlak.

Szivem rejtekének fénylő csillaga,
Héléna szépségü kedvem virága,
Már felderült, hozzám került fényes napod szép világossága.
Szivemnek felét, éltem örömét
Tenéked ajánlani kész vagyok ezekért.
No hát világod éljed kedvedre,
Távollétemért ne végy szivedre,
Fájáalmát mély tengerben megfereszd s tölled vesd messzére.

Értheted már célját igaz szivemnek,
Mi légyen summája kis énekemnek,
Hogy szived és személyed a mig élek,
Vallom kegyesemnek.
No hát Minervám, én aranyalmám,
Vedd szivem, szivednek ezekben ajánlom.
Higgyed édesem, soha nem véltem,
Hogy nállad nélkül illy legyen éltem,
Mert mint pár nélkül görlicze, ki társátul elvál, olyllyá löttem.

Vége.

XVII-dik.

Ritka kertben találsz télben kinyílt virágot,
Vagy zöldellő kedves kellő pálmafaágot.
De oh mely nagy szerencse,
Bár akárki tekintse,
Nállam maradt Istennek egy drága kincse.

Az házan túl, az utcán túl alig sétálék,
Kertet frisset és ékeset mindjárt találék,
Melyből rózsaszálamat.
Zöldellő virágomat,
Leszakasztám s élelem velle friss világomat.

Ollyak ugyan sokan vannak, kik sok országot
Békerülnek, még sem lelnek ilyen jószágot
De im, melly kised város,
Melly nem igen olly záros,
Azt mivelte kegyes Eros,* hogy lennék páros.

Őszi szélben, hideg télben kinyílt virágok,
Megfonnyadnak, elszáradnak mind a zöld ágok.
De ki ezt feltalálja,
Életének pálmája.
Megzöldellik télben, nyárban ő nyoszolyája.
Vége.

XVIII-dik.

Csak annak van becsületi,
Ki a déákot szereti.
Egy valaki azt szereti,
Van is néki becsületi.

* A kéziratban egy rövidített szó, így : Er. Gondolomra írtam Erost.

Deáklegény aranyalma.
Nem játszik velle a macska,
Hanem ama furcsa* dáma,
Kinek vagyon bátorsága.

Az a dáma dicséretes,
Ki előtt a deák kedves.
Lehet is a dicséretes,
Mert a deák szép termetes.
A kinek ül az ölébe,
Vagy nyúl fejr kebelébe,
Az lehet maga kedvébe,
Mert rózsza nyilik melyébe.

A deák jár takaroson,
Feketébe és csinoson,
Viseli magát módoson,
Szóll frissen, barátságoson.
Piros, tündöklő orcája,
Szeme lángozó szikrája,
Sokakat meggyőz próbája,
Van okos s bölcs praktikája.

Némely mondja, csintalanság,
Van a deákban csalfaság,
Szembe szeretet s barátság,
De titkoson csapodárság.
Mosolyognak szépet adnak,**
Végre a pártába hagynak.
Az az ember eb-ugatta,
Ezt ki deákról mondotta.

Ha vagyon benne furcsaság,
Gyöngyszemü tréfamulatság,

* Furcsa = csinos, formás ; de teszi azt is : hamis.

** Szépet tesznek.

Bizony az nem csapodárság,
 Inkább barátság, nyájasság.
 Azért illik a déáknak
 Neve a szép gyöngyvirágnak,
 Itélik is ezt dámának
 Való kedves bokrétának.

Lehet kedve a déákhoz,
 Ki köteles a nimfákhoz,
 Mert mindkettő a Pinduson
 Lakozik s a Parnassuson,
 Kinek is ne kén a déák,
 Ki gyöngyvirág, a mint irják,
 A nimfák és a hárpiák
 Aranyalmának is hívják.

Éljen, éljen szerencsésen,
 Ki déákhoz van szívesen,
 Bánatot az ne érhessen
 Napjait töltse kedvesen.
 Mint lilium, virágozzék,
 Szerencse nálla lakozzék.
 Jártán-költén nyilatkozzék
 Gyöngyvirága s illatozzék.
 Vége.

XIX-dik.

Kurva az anyja* rossz embernek,
 Egy szó ugy, mint száz,
 A ki engem hátam megé,
 Nem szembe gyaláz.

* Eredetileg bizonyosan : Kurva anyja.

Annyit hajtok rossz embernek
Szóhajtására,
Mint az ebnek az utczában
Ugatására.

Hadd koptassák az nyelveket
Haszontalanul,
Engem sem hágy én Istenem
Gyámoltalanul.

Bátor folyjon s rám omoljon
A sok irigy szó,
Mint kegyetlen és kietlen
Havasokra hó.

Szegény árva életemnek
Ez mégis nem árt,
Hajnalomban s vig napomban
Nem ejt semmi kárt.

Csudálkozom, a rossz ember
Engem mint gyaláz,
Holott csak olyan előttem,
Mint mezei váz.

Nem szorultam rossz embernek
Barátságára,
Nem is hajtok azért semmit
Hunczfutságára.

Megérem még azt az időt,
Hogy mind kihányja,
A mit bevett s hunczfutságát
Végre megbánja.

Mikor Káron hajójával
Hozzá érkezik,
Akkor rágalmozásáról
Elfelejtkezik.

Vége.

Jegyzet. A három első versszak megvan Thalynál (Régi m. vitézi énekek és elegyes dalok (II. 125. l.) *Régi felköszöntés* czimen. A többi egészen más. Th. XVII. évszázbeli éneknek jelzi.

XX-dik.

Tudós bölcsek, kik e széles föld felett laktok,
Ég járását és forgását kik vizsgáljátok,
Hét plánéták forgásiból jövőndőt mondtok,
Természetből sok dolgokat megmagyaráztok!

Csuda dolog, sok szép közzül csak ez egy tetszik,
Diánnánál, Hélénnánál szebbnek esmérszik.
De látom, árva fejemmel szerencse játszik,
Addig, míg éltem fonalát Párkák elmetszik.

Nem nyughatom, csak bujdosom, mint sebes szarvas,
Mert kit szívem szivből szeret, olyan, mint a vas.
Természete hideg hozzám, mint hideg havas,
Beszédébent olyan kemény, mint a kemény vas.

Nem nyughatom, csak bujdosom még éjszaka is,
Azért nincsen nyugodalmom, ha aluszom is.
Homályosnak tetszik nékem a fényes nap is,
Könyveznek utozásimban talám a fák is.

Mondjátok meg, mi az oka, hogy keserűség,
Éjjel-nappal szorongatja szívemet inség?
Mert kit szívem szivből szeret, kemény lánggal ég.
Mondjátok meg, kinaimnak mikor leszen vég?

Lidiában* tigrismódra felnőtt oroszlány,
 Avagy fene tigris, a ki csupa vért kíván,
 Pusztán tanált prédájával soha így nem bán.
 Kősziklánál keményebb szív, ki engem nem szán.

Szánd meg azért bns szivemet, végy szerelmedbe,
 Fogadd, kérlek, szerelmemet igaz szivedbe.
 Adj kedvesem, énnékem is részt friss kedvedbe,
 Így bánatim után vigan nyugszom ölödben.

Igaz ugyan, a szeretet soknál szárnyan jár,
 Ha ma egyet befogadott, holnap másot vár.
 De én szivem rejtekébe kit egyszer bészár,
 Hűségéből ki nem veti, tapasztaljad bár.
 Vége.

Jegyzet. Változata Szádeczkynél. (Miscell. 230—231.)

XXI-dik.

Változással, kedvmulással folynak az esztendők,
 A vig öröm gyakor üröm, bánatra menendők.
 Így van dolga ez világnak,
 Töredékeny asszu ágnak,
 Vigassági, nyájassági mind elenyészendők.

Illatozó s vigsághozó kerteknek virági,
 Hives berkek, erdős hegyek kedves viadamsági,
 Megszáradnak, elhervadnak,
 Virág után kórót hadnak,
 Folynak mint viz, kikhez ne bizz, ékes vidamsági.

Zengedező, örvendező ifjuságom kedve,
 Énnékem is, csak hamar is, már fel lészen szedve.

* Helyesen : Lybiában.

Kegyések közt az hol laktam,
Kiknek kedvektől ujultam,
Ott maradnom, tovább laknom, nincs már megengedve.

Kegyес ninfа, ékes rózsa, szép liliumszálom,
Szívnevelő, kedvemelő, tölled már elválom.
Változnom kell, az idő jár,
Kedvem ellen tölled elzár,
Szívem szívből, kedvem kedvből tenéked ajánlom.

El kell mennem, nincs mit tennem keserves lelkemnek,
Jaj szomorú emésztő bú ezer jó fejemnek.
Nehéz válni a kegyestől,
Távol lenni a kedvestől,
Elbucsuzás kész meghalás gyötrelmes szívemnek.

Legyen kedve már bételve az egek urának,
Rendelője s vezérlője én fejem sorsának.
Bár bujdoszam, szívemben vagy,
Rollad emlékezetem nagy,
Szíved kérem, úgy lesz bérem, tartson ő magának.

Én angyalom, friss galambom, Isten véled légyen,
Emlékezést, esedezést szívem rollad végyen.
Nem felejtlek el, míg élek,
Felőled hasonlót vélek.
Szívem titka ki van nyitva, ha szíved kívánja.

Tenger vize, füvek ize, csillagi egeknek,
Fák leveli és füvei a magos hegyeknek,
Kevesbek gondolatimnál,
Érted fohászkodásaimnál.
Mely keserves és gyötrelmes megválni szívemnek.

Igaz hívem, kedves szívem, szívedet szerettem,
Életemben, valamiben kedved ha nem tettem,

Arról bocsánatot várok,
 Én valahol kelek s járok,
 Áldlak szódért, azon jódért, melyet véllem töttél.

Járásodban, állásodban tellyes életedben,
 Hány lélekzet tölled esett, hány hajsza! fejedben,
 Áldjon Isten annyi jókkal,
 Annál is több áldásokkal.
 Szomoruság, háboruság ne jöjjön szivedbe.

Orczácskádnak, ékes szádnak szép piros rózsái,
 Nállam kedves kellemetes testvirágocskái,
 Rothadást ne szenvedjenek,
 Egyenlő színben légyenek,
 Tündökljenek és fényljenek boldog napocskái.

Szerelmeddel, személyeddel való multságim,
 Mulatozó s nyájoskodó kedves vidámságim,
 Házodban való sétálás,
 Ékes gyenge apolgatás
 Keservesen jut eszembe, tréfás nyájasságim.

Érdemedre, szép nevedre szivem majd meghasad,
 Akaratom, gondolatom kebeledbe akad.
 Változásom igen bánom,
 Kegyesemet el kell hagynom,
 Mellyért bus sziv s gyötrelmes sziv bennem majd megfokad.

Fogadásom én megállom, tégedet ajánllak
 Az Istennek kegyelmébe s oltalmába hagylak.
 Az idő jár, változnom kell,
 Kedvem ellen mennem el kell.
 Egészségben, békeességben látnia kívánlak.

Vége.

Jegyzet. A vers főkbén: Vizkeleti József. (Vizkeléti Joséf).
 Változata Szádeczkynél (Miscell. 214—217.)

Az első két sor Amadéesnél is. Négysesy-féle kiadás, LXIV.
 utolsó versszak.

XXII-dik.

Boldog, a ki hiv szivre
Talál, kivel kedvére
Élhet maga kényére,
Napja fordul fényére.

Ha olly szivre találhat,
Kivel végig megállhat,
Attól nem könnyen válhat,
Kitől minden jót várhat.

Mert kinek hol a szive,
Ott vagyon minden kincse.
Ha szembe lehet velle,
Azonnal van jó kedve.

De ha ő tölle elvál,
Szivére mindjárt bu száll.
Ha tölle esik távul,
Csaknem mindjárt elájul.

Mert ki állandó szivre
Találhat, igaz hivre,
Ki mint nád, nem hajlandó,
Hanem megmaradandó.

Távul van attól a bú,
Nem észí, mint fát a szú.
Sőt inkább vig örömmel
Bételik, nem ürömmel.

De melly ritka szerencse,
Bár akárki tekintse,
A ki kinek lett szive,
Hogy légyen igaz hive.

Elmérem azt mondani,
Ritkán lehet találni.
A szivet megpróbálni,
Nehéz dolog vizsgálni.

Mert nincsen állandóság,
Ez világban igazság.
Minden dolog hamisság,
Kedve változandóság.

A mit ígér, tagadja,
Soha meg is nem adja.
Tudja, de még sem érti,
Hogy a szivet mi sérti.

Szembe szépet ad néked,
Másfelől gyaláz téged.
A mikor van melletted,
Hizelkedik környüled.

Szinli, mintha szeretne,
Másnál inkább kedvelne.
Végre bűt hoz szivedre,
Hogy ne élhess kedvedre.

Kedveskedik szép szókkal,
Szive játszik másokkal.
Téged vészen ölében,
De más vagyon kedvében.
Vége.

XXIII-dik.

Nem gondolok sziveddel,
Csalárd hamis hiteddel.
Mit mondtál, jól tudod ;
Megcsaltál, tagadod.

Kinlódni már meguntam,
Bogár után indultam.

Másoknak tudsz kedvezni,
Egy hajóban evezni.
Én szegény habozom,
A parttól távozom.
Nem lehet már szenvedni,
Jobb inkább csak meghalni.

Én tudom, hogy melly nehéz
Sok fulánk közt lépes méz.
Akadtam olly méhre,
Melly szállott szivemre,
Mérgét is bennem hagyta,
De szivét másnak adta.

Akarom, hogy így történt,
Már szivem nem szenvedt kint.
Bár más is próbálja,
Ha szive megállja.
Nem lehet már szenvednem,
Hiv szivet kell keresnem.

Megvallom, hogy vétettem,
Mert két szivet szerettem.
Magamnak rabságot,
Nyughatatlanságot,
Éretted már szereztem.
Megvallom, hogy vétettem.

A szivem nincsen helyén
Ez órán s végső helyen.
Szivedtől megválnom,
Lelkedtől elállnom,

Ezt soha sem gondoltam,

Utolján válét mondtam.

Vége.

Jegyzet. Változata Szádeczkynél. (Miscell. 227—228.) Különben báró Amade László verse. (Négyesy-féle kiadás V. sz.) Itt némi változtatással s versszakcserével.

XXIV-dik.

Ha vélem szóltál volna,
Most szeretőd friss volna.
De véllem nem szóltál,
Hanem csak tréfáltál,
Elmult idődet sirassad már.

Késő immár bánkodnod,
Töllem el kell maradnod.
Im, látod utomat,
Induló voltomat,
Talán többé vissza sem térek.

Maradj el már reményem,
Tündöklő gyémántfényem,
Másszor eszed légyen,
Szived bátrabb légyen.
Szívért szólni másnak nem szégyen.

Ne menj el, mert meghalok,
Árván ha itt maradok.
Hogy megtérsz, ígérjed,
Kedvemet ne szegjed,
Igy vigasztald meg bus szívemet.

Boldogtalan ügyemet,
Szánd meg, kérlek, eszemet.
Nem mértem próbálni,
Szived ostromolni,
Féltem, szégyenben kell maradni.

Vajha azt elnyerhetném,
Szived hogy elvehetném.
Keblemben bétenném,
Onnat ki sem venném,
Mig személyed meg nem esmérném.

Ennek felelete.

(Azon nótára.)

Ha véled nem szóltam is,
Van szeretőm friss * mégis.
Még pedig állandó,
Nem csapodárkodó.
Nincsen azért, hogy mit sirassak.

Késő volna valóba,
Ha véled szóltam volna,
Most azért bánkodnom,
Ki már én galambom,
De hogy így esett, azt akarom.

Már elmehetsz dolgodra,
Nem szorultam csókodra,
Mert vagyon énnékem
Oly, kit szeret lelkem,
Ő is szeret engem, a kincsem.

Ne gondoljad soha is,
Hogy még egy könyvemet is
Éretted elejtsem,
Fejem falba verjem,
Mert megnyugodt már szivem, lelkem.

* Csinos.

Boldog vagyok, megvallom,
Mert megfogtam galambom.
Meg is szelidült már,
Vállomra gyakran száll,
Módja szerint engem csókolgat.

Jaj, melly drága nyereség,
Ha két sziv egymásért ég.
Mi vagyunk az ketten,
Rollunk példát végyen,
Ki szeretőt akar tartani.
Vége.

Jegyzet. Az első résznek némi kis változata. Erdélyinél :
Népdalok és mondák, I. 49. sz.

XXV-dik.

Virágok gyöngyszinü harmatja,
Szivem igaz mézes falatja,
Angyali képe szivemnek,
Tündöklő napja éltemnek,
Kedvesem, édesem.

Engedd már szódat hozzám jőni,
Ne hadd bánatom tovább nőni.
Gyászban borult éltem szánd meg,
Rajtam mivelt dolgod bánd meg.
Kedvesem, édesem.

Sebessen lángozó szikrája,
Búk árjában merült sajkája
Szivemnek révpartja szived,
Vette szivem igaz hived,
Kedvesem, édesem.

Megnyilt már rég szivem forrása,
Szivem tudod, szivem járása
Nem hibáz folyni kertedre,
Vig napot hozni éltedre,
Kedvesem, édesem.

Te angyali szép termetednek,
Rabja vagyok kegyességednek.
Lássad, ha megszánt, hivedet,
Nem tekinted hiv szivedet,
Kedvesem, édesem.

Téged csak azon kérlek, szivem,
Ha meg akarod ölni szivem,
Ne halogasd bus szivemnek,
Halálát várni éltemnek,
Kedvesem, édesem.

Adj már, szivem, igaz szivednek,
Hiv szivedben bizó hivednek,
Igaz jó jelt szerelmedről,
Angyali tiszta éltedről,
Kedvesem, édesem.

Narcissusban oltott violám,
Kedves édes szagu mandolám,
Virágok közt tulipántom,
Légy szebb és drágább gyémántom,
Kedvesem, édesem.

Nevedben igaz szivem bizik,
Termeted szépségével hizik,
Erkölcsid egyenességét,
Érti szivem édességét,
Kedvesem, édesem.

A szüzek tiszta ékessége,
 Egy hív szív igaz csendessége,
 Ne légyen, ki szomoritson,
 Dolgaidban háboritson,
 Kedvesem, édesem.

Aurindus * mezők hajnala,
 Jöjj hozzám, merő éltem fonala
 Elszakadt; várnak mezeink,
 Téged harmatos völgyeink,
 Kedvesem, édesem.

Hol Bétius ** tiszta vizekkel,
 Zefirus lengedezésekkel,
 Járják földnek bársonyait,
 Zöldellő hegyek halmait,
 Kedvesem, édesem.

Ide jöjj siető lábokkal,
 Te Austriusom csókokkal,
 Látogasd fák árnyékában,
 Tiszta vizek forrásában,
 Kedvesem, édesem.

Oh mezők első reménysége,
 Tenéked Céres embersége
 Búzánknak aranyszalmáit,
 Ágyul veti gabonáit,
 Kedvesem, édesem.

Napnyugoti szél pihegéssel,
 Orczádat gyenge süvöltéssel,

* Aurindus, mint lennebb Austrius, tán ismeretlen eklogai alakok, vagy azok mintájára készültek az Amoriból és Auritesből.

** Tán Bætis, folyó Hispania Bætiá-ban, a mai Guadalquivir. Aranyhomokjáról emlegetett.

Fogja csókolni szivedet,
Megujítja vig kedvedet,
Kedvesem, édesem.

Jövel én kedves Aurindusom,
Mert éretted gerjed Vénusom.
Itt a virágok mezején
Sétálgass füvek tetején,
Kedvesem, édesem.

Jövel! im az erdélyi szüzek,
Kiknek éretted gerjed tüzek,
Hivnak, löttek szolgálóid,
Kik személyed ohajtóid,
Kedvesem, édesem.

Jövel lelkem éltető ere,
En szívemnek gönczörszekere.
Téged ohajt az én szívem,
Ki vagy nékem igaz hivem,
Kedvesem, édesem.

Vége.

XXVI-dik.

Nem lesz mindenkor így,
Szivedbe bus ne légy.
Mert ha a szerencse nem kedvez,
Véled gyakran meg nem egyez,
Ne félj, csak ennek higgy,
Nem lesz mindenkor így.

Nem lesz mindenkor így.
Ambár itt boldog légy,
De szerencse s tenger habja
Hány s a mint sok böles mondja,

Hogy ezektől ment légy :
Nem lesz mindenkor így.

Nem lesz mindenkor így.
Csalárdoknak ne higgy,
Mert ki titkon azt fogadja,
Hogy titkodra lészen gondja,
Csalárd az ilyen frigy.
Nem lesz mindenkor így.

Nem lesz mindenkor így.
Csalárdoknak ne higgy,
Mert a ki most nem hazudoz,
Rókabórt magán nem hordoz,
Nem kedves, lásd, ez így.
Nem lesz mindenkor így.

Nem lesz mindenkor így.
Ezekből példát végy :
Sötét köd után fényesség,
Betegség után egészség
Talál ; örömet végy.
Nem lesz mindenkor így.

Nem lesz mindenkor így.
Bár egészséges légy,
De egy kis halálnak szele
Megfu és lefekszel vele.
Mig friss vagy, kedvet végy.
Nem lesz mindenkor így.

Nem lesz mindenkor így.
Elmulik minden frigy,
Mind jobb s balszerencse sorsa
Marad Isten ajándéka,
Állhatatosan higgy.
Nem lesz mindenkor így.

Nem lesz mindenkor így.
 Kétségben már ne légy,
 Mert napodnak friss sugára
 Feljött szived ablakára,
 Jó reménységben légy.
 Nem lesz mindenkor így.

Nem lesz mindenkor így.
 Tanácsomra kész légy,
 Ha szivedre kívánsz tenni
 S én édesem akarsz lenni,
 Meglesz, csak illy szót tégy:
 Nem lesz mindenkor így.

Nem lesz mindenkor így.
 Ez legyen köztünk frigy,
 Hogy noha most megoszlottunk,
 Kik friss csókkal harmatoztunk,
 Egygyé leszünk, meghidd.
 Nem lesz mindenkor így.
 Vége.

XXVII-dik.

Drága dolog a szeretet,
 E senkit búra nem vezet.
 Ha néha gázoltat vizet,
 Azért nem úsztat árvizet.
 Ha néha gyalogoltat is,
 Hegyet, völgyet hágattat is,
 De ugyan csak sanyarául,
 Nem bán véled mostohául.

Irigye ha mind az égig
 Ér is, de megmarad végig
 A szeretet egy csepp vérig,
 A melly szivben e tisztán ig,

Azt senki is el nem rontja,
Mert olly nehéz annak fontja,
Hogy ámbár vérit kiontja,
De már ugy is el nem bontja.

Oh hát mit gondolunk velle,
Ott hadd legyen szája tele.
De talán felderül egyszer,
Mit kívántunk hetvenhétszer.
Csakhamar bu majd elébb áll,
Elmulik, mint gyenge fűszál.

Szeretetnek furcsasága,*
Megmarad állandósága,
Mig czédrusfák karcsusága
Lészen s csillagok soksága.
Ha ugy jó is a sok irigy,
Mint a sebessen folyó Strigy.
Bátor gyomrok méreg s mirigy,
De attul frissen élünk így.

Ember gyakort rág, mint féreg,
Belé szorult mert sok méreg.
De csak mint diófakéreg,
Elmulik s mint gyenge féreg.
Végre osztán meg is unja,
Mit ett, azt is mind kihányja,
Cselekedeteit bánja,
Az igaz sziveket szánja.

Gondold meg, az idők mulnak,
A zöld falevelek hullnak,
Nyár után telek fordulnak,
Gyenge rózsák megavulnak,

* Ravaszsága, fortélyossága; t. i. titkolózik furfangosan,
ha kell.

A szerelmet gyarapítani,
Most kell gyepűjét keríteni.
Nem kell másnak kiteríteni,
Igy bút magára borítani.

Inak hogyha megkékülnek,
Karcsu derekak görbülnek,
Friss * kézen göcsök épülnek,
Ábrázatok ránczba gyűlnek:
Akkor a szeretet nem kell,
Vénus, Kupidó vesszen el.
Most van szeretet ideje,
Felderült friss esztendeje.

Muzsáknak vesszen el feli,
Hervadjanak fák leveli,
Mert szívem képeddel teli,
Végre helyét alig leli.
Nem leli, mert megsebhatted,
Szívemet raboddá tatted,
A mellyért bizony éretted
Meghal, ha nem ül melletted.

Igy van, látom, nem is bánom,
Most magamban tapasztalom.
Azért életem nem szánom,
Mert tudom, nincs benne károm.
Ló is volnék, ha sajnálnám,
A szép szüzet nem kívánnám.
Hát mire szült engem anyám?
Nem azért, hogy csak alunnám.

Hélénáért sok véreket
Ontott Páris, vett sebeket.

* Szép, formás.

Piramus s Tisbe élteket,
Tévék egymásért végeket.
Én sem szánom tehát azért
Éltem letenni éltedért,
Messze menni hűségédért
S igaz kötelességedért.

Álomszúszik az a legény,
Csak olyan, mint kásalepény,
Ki szeretetbe nem serény,
Sőt szüzekhez szive kemény.
Arra valók a virágok,
Gyöngy, gyémánt, rozsmorintágok,
Hogy ifjak azt szedegessék,
S így magokévá tehessék.

Lurkó s nebuló az az szüz,
Ki szép ifjat tölle elüz,
Nékie bokrétát sem füz,
Egye meg az illyet a tűz.
Kinek ne kén a gyöngyvirág,
Illatozó rozsmorintág,
Ki buval nem illet s nem rág,
E sziveknek friss* mulatság.

Jelesség furcsaság,* jóság,
Szeretni egymást okosság.
Nincs ennél frissebb mulatság,
Ha van benne állandóság.
De ha van egynek hűsége,
Másnak pedig hidegsége,
Már a szeretetnek vége.
Ez éneknek is van vége.

* Vig.

** Szépség.

Jegyzet. A versfőkben: Diószegi Mihály. Thaly Kálmánnál (Régi magyar vitézi énekek és elegyes dalok, I.) *Cantio de Zólyomi* címmel s e jelzéssel: Kővárban 1633, szintén van egy ének, a melynek versfejeiből ez kerekedik ki: Fecit Diószegy. T. i. hátulról előre olvasva.

XXVIII-dik.

Kedves rozsmorintszálacskám,
Vénuskertbeli gyenge violácskám,
Drága fényes rubintocskám,
Ninfáknál kedvesebb gyöngyalakocskám.
Siess hozzám jőni, halld meg panaszomat,
Szánd meg érted való könyhullatásomat,
Ne vesd meg kedves Pirámusodat.

Mert elepedt érted szivem,
Kemény kővé változott minden izem,
Elhervadt piros színem,
Kupidótól elrontatott víg kedvem.
Eltölt vidámitó kedves napom fénye,
Jaj, már oda vagyon éltemnek reménye,
Mint árva görlicze, nyögök érte.

Azt fogadtad volt kedvedbe,
Bévészel szolgálodat vig szerelmedbe.
De jaj, mást fogtál, ölödbe,
Kit jól tudom, megbánsz teljes éltedbe,
Mert már nem jár szivem virágos kertetbe,
Ki leheték most is emlékezetedbe,
Drága szép bokrétául mellyedbe.

De ah, szived már elpártolt,
Kihez csak egyedül reménységem volt.
Azért örömöm elbomolt,
Sűrű bánat, mint nagy zápor, rám omolt.

Terhes gonddal bennem megkeseredett szű,
Jajos éltem olyan, mint gyökeretlen fű,
Elbágyad szívem, vigságod nem hű.

Mint tavasz ékességével,
Szokott megcsalni gyakort szépségével,
Ugy elhagyott gyöngyszínével,
Kedves ragyogó csillagom fényével.
A jó elolvadt hirtelen s töllem eltűnt,
Zárva maradt árva fejem s immár megszűnt
Minden örömöm s viselem ez bünt.

Oh ha árvizeket én is
Sirhatnék szemeimből, miként Biblis,
Elhervadhatnék mint ő is.

Vagy ha elszaggathatna fene tigris,
E nagy fájdalom tüze tám elapadhatna,
A jaj hirtelen, miként vaj elolvadna,
Sok bánat kinozni tám elhagyna.

Immár ha töllem elmentél,
Azt kívánom, az hol élted jár és kél,
Ne légyen ott soha is tél,
Vagy szivedet szomorító s rontó szél.
Teljék, kelljék rózsák, gyöngyök járásidat,
Öntse töltse gyönyörűség állásidat,
Áldja meg Isten mozdulásidat.

Vége.

XXIX-dik.

Jaj, mi történt, szívem,
Frissen folyó éltemen?
Jaj, mi bántja kedvemet,
Mi hervasztja szívemet?
Által nem láthatom, ki sem gondolhatom,
Mi bántja kedvemet.

Nyögésim számtalanok,
És kimondhatatlanok.
Epesztenek fájdalmim,
Majd megölnék kinaim.
Jaj, eltűnt öröme szívemnek s életemnek
Csakhamar lesz vége.

Imé, minden órában,
Sőt minden minutában,
Beteg szívem hervadoz,
Sebes tüztől gyuladoz.
Egek, lássatok meg, kérlek, szánjátok meg
Illy kinos életemet.

Oh mint fájnak sebeim,
Gyuladoznak tüzeim,
Mellyek belől égetik,
Szívemet vesztegetik.
Könyves zokogásim, felhatnak sirásim
Az magos egekre.

Többek szívem jajjai,
Mint fejem hajszájai.
Már a földre leverték,
Ezer búa keverték,
Mellyek tengerében, szörnyű örvényében
Vesződöm szüntelen.

De tudom már, mi hozza
E bajt és mi okozza:
Kupidó dárdájával,
Szívemben lőtt nyilával.
Viselem bélyegét, ő vonta bé egét
Gyászszal vig kedvemnek.

Kirontott fegyverével,
Által vert már törével.
Lánczot vetett szivemre,
Homályt hozott kedvemre.
Ezer bánatokkal, szomoru gondokkal
Terheli fejemet.

Szokott praktikájával,
Mefogott hálójával,
Mint Pirusus, ugy jártam,
Mellyet soha nem vártam.
Bilincsét zörgetem, vaslánczát csörgetem,
Jaj már éltemnek.

Mérges párkák, jöjjetek,
Kérlek, ne is késsetek.
Tovább éltem fonala
Ne nyuljon, mert hajnala
Már elmúlt kedvemnek. Azért én éltemnek
Légyen mindjárt vége.

De mit mondék? Várjatok,
Hiszen majd meghalhatok.
Talám ha megpróbálom,
Orvassát feltálom.
Akármely sebeit, megoltja tüzeit
Elájult szivemnek.

Angyalom, egy reményem,
Ébresztő kedves fényem
És minden ékességem,
Kivánt gyönyörűségem,
Jövel betegedhez, kesergő szivedhez
Orvasló kezettel.

Eleven sebeimre,
Fellobbant tüzeimre,
Tekints árva szivemre
És megunt életemre.
Kergesd el felleget, derítsd fel még egét,
Mellyet gyász borított.

Angyali termeteddel,
Hajnali szépségeddel
Te szerzed sérelmemet,
Te lobbantád tüzeimet.
Sebbe te ejtetted, lánczra te vetetted
Fájdalmát szivemnek.

Oldozzad hát lánczaid,
Gyógyítsad fájdalmait,
Mert más nem oldozhatja,
Sebem nem gyógyíthatja.
Oh ne késsél jőni, angyalom, így szólni,
Ne engedd fejemet.

Fegyverével az halál,
Jaj, mindjárt reám talál.
Várom is hajójával,
Komoly ábrázatjával,
Imé, jelen vagyok, igyekezik nagyon,
Hogy magához végyen.

Oh, minden reménységem,
Ébresztő kedves fényem,
Halld meg szivem kérését,
Könyves esedezését,
Tekints rabságomra, kemény fogságomra,
Mellyekkel küzködöm.

Szólj csak egyet szivednek
Rabjává lett hivednek.
Bár csak egy intéssel
Illy kinaimat vedd el.
Tudom, meggyógyulok, frissen megújulok,
Ha azt megnyerhetem.

A Pirámus szerette
Tisbét és kedvellette.
Szeress te is engemet,
Ne utáld meg szívemet.
Fogadj bé szivedbe, adj részt szerelmedbe,
Melly miatt hervadok.

Pirámus Tisbéjéért,
Ha megholt kedveséért,
Szivem is érted lészen
Halált próbálni készen,
Ékes termetedet, alak * személyedet
Mert tisztán szereti.

Vége.

XXX-dik.

Szivemnek egy reménysége,
Tündöklő gyönyörűsége,
Kedvemet ujító fénye,
Angyalom, drága reményem,
Im, mivel az óra vezetett illy jóra,
Állj meg hát egy szóra.

Én vagyok, a ki szivedet,
Ohajtom ékességedet.

* Szép.

Én vagyok, aki kinokkal,
Küszködöm ezer jajokkal
Tiszta szerelmedért, alak személyedért,
Ékes termetedért.

Oh, ha látnád sérelmeit,
Szívemnek titkos sebeit.
Ha tudnád gondolatomat,
Erántad feltett célomat,
Tudom, hogy megszánnál, véllem szépen bánnál,
Minden jót kívánnál.

Biztat is szemérmességed,
Tiszta engedelmességed,
Melly tégedet megfrissített,
Mint virtussal ékesített,
Hogy gondolatomat, feltett szándékomat,
Elérem célomat.

Célom ez, ki hiv szivednek,
Méznél édesb szerelmednek,
Akarok részese lenni,
Kiváncozom hozzád menni.
Fogadd hát kezemet, tekintsd sérelmemet
És fogd el szívemet.

Diánna vagy szépségedben,
Héléna ékességedben.
Junót ékes termeteddel,
Fejül mulod szépségeddel.
Oh szerelmeses kép, személyed igen szép,
Mellyet csudál sok nép.

Szemeid sebes tüzekkel,
Játszanak oly friss fényekkel,

Mellynek gyémánt fényességét
 Megdulja ki mint szépségét,*
 Ha felém termenek,
 Vagy szememben intenek,
 Ezer kint rám hintnek.
 Vége.

XXXI-dik.

Felnyitnám már bus szívemnek régen bezárt ajtaját,
 Ezer tenger partjai közt partra vinném hajóját.
 De ha szél kapja vitorlámát,
 Azonnal rontja szándékomat,
 Távoztatja partomat, távoztatja partomat.

Oh melly sokszor környülnéztem, hogyha lenne segítség.
 Egymást érik óhajtásim, hogyha lenne könnyebbség.
 Vak voltam, hogy a parton állván,
 A dolgot jól meg nem vizsgálván,
 Vesztemre elindultam, vesztemre elindultam.

Jaj, ki nehéz evezőnek habok ellen csapdosni,
 Esső után késő vásár palástodhoz kapdosni.
 Sok társ van a friss** mulatságban,
 De ritka az nyomoruságban.
 Ki életét feltégye, ki életét feltégye.
 Vége.

Jegyzet. Töredéknek látszik. Változata Thalynál: Régi m. vitézi énekek és elegye, dalok, II. 314. l. A XVI. évszázból valónak jelzi.

* Zavaros. A másoló hibásan írhatta le. Tán így lehetne. Mellyek (a) gyémánt fényességét megdulják, (felülmulják), úgy mint szépségét (is), t. i. a gyémántnak.

** Vig.

XXXII-dik.

Bántják és borítják az igaz szerelmet
Ellenkező próbák és visel szerelmet,
Ki Vénusnak táborában,
Kupidónak hatalmában,
Van birtokában.

Siet az igaz hív a maga czéljára
És vágyódik annak déli ¹ formájára,
A kinek friss tekinteti,
Furcsa ² magaviseleti
Szívét sebheti.

Ha nyájos beszédit sokszor nem hallhatja,
Vagy mikor akarja, azt meg nem láthatja,
Vagyon olly erős mágnesse,
Hogy a holott van kedvesse,
Csak ott keresse.

Illy sok próbák között boldognak mondhatja,
Szerencsésnek magát bizonynyal vallhatja,
A királynak személyére,
Akad a ki kérésére,
Hajt szerelmére.

Vagyon szívemnek is ilyen szerencséje,
Régen várt örömén vigadoz elméje.
Kit fogadott szerelmében,
Gyönyörködik személyében,
Friss ³ természetben.

¹ Deli helyett, hibásan leírva.

² Vidám.

³ Szép, csinos.

Innepet kellene nevednek szentelni,
 Aranyos betűkkel kellene felírni
 Angyali ékességedet,
 Furcsa * dalt termetedet,
 Szüzességedet.

Nincsen, ékességgel ki fejül mulhasson,
 Ki szép formájával fejül haladhasson.
 Lakik benned oly ékesség,
 Olly angyali nagy diszesség,
 Ritka szüzesség.

Kedves szivem, néked adtam hűségemet,
 Szeressed hát te is lángozó szivemet.
 Ezt hajnali személyednek
 S hajnali ékességednek
 Irtam szívesen.

Vége.

XXXIII-dik.

Állandó vagy, méltán szerethetlek,
 Ugyanazért el sem felejthetlek.
 Emlegetlek, mert szívből szeretlek.
 Te se felejts el, kérlek. Te se felejts el, kérlek.

Nem tekintem, hogy sokat szenvedek,
 Te éretted nem kevés kint érzek.
 Mert gondolom, ha azt eltitkolom,
 Így kedvedet találom. Így kedvedet találom.

Az nehezebb, mikor veled vagyok,
 Ha akarok szólni, nem szólhatok.
 Titkon nézlek, vagy zárva szemléllek,
 Ne tudják, hogy szeretlek. Ne tudják, hogy szeretlek.

* Csinos.

Igy esmérni, ki szeret okoson.
 Áldott légyen, ki eztet titkoson
 Megtarthatja, egyhez mutathatja,
 Hűségét áldozhatja. Hűségét áldozhatja.

Lészen annak végtére jutalma,
 Hiv szívének készen nyugodalma,
 Ki hivséggel, egyhez kegyességgel,
 Van igaz szeretettel. Van igaz szeretettel.

Ugyan igaz: ki szeret, a szenved.
 Mindazáltal ne essék el kedved.
 Mert ki szenved, örömet remélhet,
 Minket is megsegíthet. Minket is megsegíthet.

Igaz légy hát, én is igaz lések,
 Ugyanarról fogadást is tések.
 Csak titkoson szeressünk, okoson,
 Így élhetünk állandón. Így élhetünk állandón,

Szivem titkát rajzolom s ajánlom,
 A ki is azt titkolva áldozom.
 Vedd jó neven attól és kedvesen,
 A ki szeret szívesen. A ki szeret szívesen.
 Vége.

XXXIV-dik.

Oh egek szép teremtménye,
 Éltemnek drága reménye,
 Hallgasd meg szólását, szíves ajánlását
 Igaz kegyesednek, egyenes szivednek,*
 Ki szived óhajtja.

* T. i. a mint a leánynak azt mondja: szivem, úgy ő aman-
 nak: szíve.

Rab voltam, láncz szorította
 Szivemet s szomorította.
 Viseltem sebeket, kinos sérelmeket.
 Sok gondok közt voltam, csakhogy meg nem holtam,
 Ugy élvén, mint árva.

Sebei de meggyógyultak
 Szivemnek és már elmultak
 Gyászos fellegei, derültek egén.
 Szivem örömére, lelkemnek felére
 Mert éppen találtam.

Te vagy az, angyali szép szüz,
 Mert midőn majd megölt a tűz,
 Akkor árvaságom, megszánván rabságom,
 Szivedet szivemnek, lelkedet lelkemnek
 Párjául ígérted.

Kedvesem, szerelmetesem,
 Frigyesem, kellemetesem,
 Tovább is jóságod, állhatatosságod,
 Egyenes szivedet és szivességedet
 Szolgádhoz mutassad.

Ugy látszik, ha megszemlélem
 Formádat, Vénusnak vélem,
 Mert ő is szépséggel, tetsző ékességgel,
 Friss ékességével, mint te termeteddel,
 Másokat fejül mul.

Virágos Kloris * kertében
 És Hibla zöld mezejében
 Kinyílt violája, pünkösti rózsája,
 Szépek ékessége, ékesek szépsége,
 Angyalom csak te vagy.

* Chloris = Flora, a tavasz, a virágok istennője.

Jól érzem, szívem mint örül,
Ha forog személyed körül.
Ha kezéd foghatom, vagy szádat hallhatom,
Gondos* sohajtásim, titkos ohajtásim
Távoznak szíveimtől.

Ámbátor fessen sok képet
Apelles, de olyan szépet
Még sem fest pennája, mint tested formája,
Mert minden szépséged, tetsző ékességed
Egy remek munkája.

Igérem szolgálatodra,
Magamat barátságodra.
Mindaddig, míg élek, bennem lesz a lélek,
Igaz tisztelője, szíves szeretője
Személyednek lélek.

Kedvesem, szívem angyala,
Szerencsém piros hajnala,
Senki Luczinája** és szép Hélénája
Nem kell. Övé légyen, csak szíved bévégyen
Engemet kedvében.

Reménylem, hogy bé is vetted,
Szívedben már bé is tetted,
Mert tapasztaltalak, szerelmetes alak.
Tett fogadásidban, kész ajánlásidban
Állandónak lenni.

Bennem is igaz szív vagyok,
Mert érted gerjedezt nagyon.
Nállad nélkül járva, van szívem bészárva,
Küzködik gondokkal, sok ezer kinokkal,
Személyed úgy várja.

Vége.

* Gondoktól terhelt.

** Junó mellékneve.

XXXV-dik.

Van egy hitvány, tetves, rongyos vá-vá-város,
Csakhogy rosszak a lakosi, ká-ká-
Kákát, nádat aratni, || Abból tüzet rakatni.

Mezejében kívül terem bur-bur-burján,
De benne találtatik sok kur-kur-
Kurjogatni, kergetni, || A farkast ijeszgetni.

Drága itt még csak egy hitvány ing-ing-ing is,
Nekiek az orrokban a fin-fin-
Finum arany, drága kő, || A gyűrűben illendő.

Ott az embert csakhamar megszól-szól-szólják,
A nyelveket hátok megé tol-tol-
Tollat sokat fosztani, || Azt párnákra osztani.

A mit hallnak, egymásnak megsug-sug-sugják,
Az orrokat minden lyukban dug-dug-
Dugaes kell a hordónak,
Széna, abrak a lónak.

Becsületit az embernek ma-ma-marják,
Jó illatját nevének elsza-sza-
Szakáll kell a kecskének,
Szemérem menyecskének.

A ki ilyen, viselje azt ujj-ujj-ujján,
Vagy az hová én gondolom, buj-buj-
Bujdosásra indulni
Jobb, mint otthon epedni.

E verseket irta egy rossz ba-ba-barát,
Ki nem hiszi, csapja fel a sza-sza-
Szarvastag az uraknak,
Lencse, borsó barátnak.

Vége.

XXXVI-dik.

Récze, rucza, kukoricza,
Nagyvarsányi hires dáma.
Reczeficzés a szoknyája,
Belógyöngyös* a pártája.

Feltetszik még az a csillag,
A melly rég hogy már nem villag.
Feltetszik még Nagyvarsányban,
Gróf Gyulai udvarában.

Kriska pedig ennek neve,
Ki nem olyan, mint a teve,
Nem is zömök, mint a medve.
Ki meglátja, vagyon kedve.

Csecse, fara domborodik,
Rózsaszőre kondorodik.
A ki mellé vaharodik,
A vére felháborodik.

Ez az utcza hires utcza,
Ebben lakik hires dáma.
És az ő takarossága,
Kolozsvárt is nincsen mássa.

Vége.

XXXVII-dik.

Nem tudom, ki szeretne,
Ha ugy, mint én, esmérne.
Szépek ugyan fogadásid,
Édesdedek ajánlásid,

* Bélagyöngy = fehér gyöngy.

De szavad nem állandó,
Szived máshoz hajlandó.

Bizonyosnak itéltem,
Szivem szeretsz, azt véltem.
De melly hamar elpártoltál,
Mással öszvebarátkoztál,
Tekintetid mutatják
És kinyilatkoztatják.

Nincs haszna már bánkodnom,
Késő most gondolkodnom :
Néked szivem miért adtam,
Érted ennyit mért fáradtam ?
Holott jobban szeretne,
Ennyi bút más nem tenne.

Fáj a szivem, megvallom,
De én jóval biztatom.
Azért hűséged fizetve,
Álnokságod lesz büntetve,
Mikor szived bánkodni,
Fog értem fohászkodni.

Légy bár most vig kedvedbe,
Sirva jutok eszedbe,
Hogy szivbéli jóvoltomat
És sok hiv szolgálatomat
Csak könnyen elfelejtet,
Illetlenül megveted.

Lelsz veszélyt a tengerbe,
Csalárdságot emberbe,
Ki csak szép szinnel simogat,
Most alattomban nyalogat,
Csak színből hizelkedik,
Kétszínből kedveskedik.

Szerelmes virágszálom,
Kevéssé most megválom.
Megbocsáss igaz hivednek,
Hozzád egyenes szivednek.
Csak magadra vigyázz bár,
Hogy ne követhessen kár.

De van olly reménységem,
Hogy még felkeressz engem,
Noha mostan elpártoltál
És más szaván megindultál.
De elhidd, ha instálsz is,
Fel nem vészlek soha is.

Mást keresek helyetted,
Most megvallom előtted,
A ki engem hiven szeret,
Másokat is nem hiteget,
Ki egyedül engemet
Fogad, nem mást szívében.

Azzal holtig vigadok,
Nem fonnyadok, hervadok,
Hanem ülök az ölében,
És így lészek én kedvében,
Mellyet én sok aranyért,
Nem adnék drága kincsért.

Árgos ugyan nem vagyok,
Még is hét szemmel látok.
Vak tűz ugyan a szerelem,
Boldog vagyok, nem bánt engem.
Vak után nem indulok,
Igy verembe nem bukok.

Vége.

Jegyzet. Változata Szádeczky Lajos kéziratgyűjteményében
Ének czímen. (Miscell. 6—8.)

XXXVIII-dik.

Szabad vig életem
Holtig emlegetem,
Hogy zárám el vig kedvem.

Siratom már magam,
Elmult szép csillagom,
Jaj hogy borítám gyászba.

Már nem lesz más hivem,
Jaj, jaj, mint fáj szivem,
Bánatjában elhervadt.

Szerencsétlen óráim,
Hogy kötéd magad rám,
Bár ne láttalak volna.

Mert éltem virágát,
Zöldellő szép ágát,
Egyedül te hervasztád.

Tündérszerencsének,
Mosolygó kedvének
Ne higj, mert hamar megesal.

Im, példa vagyok én,
Mert szivem gyötri kén,
Mellyet halál orvosol.

Ámbár kamukában,
Járnék szép ruhában,
De szivem holtig gyászban.

Mert a mitől féltem
És gyanuval éltem,
A történt bus szivemen.

Ez világon részem,
Mind könyvesen észem
Minden napon kenyerem.

Kelek ohajtással,
Fekszem sohajtással
Minden napon ágyomban.

Oh, keserves nagy kin,
Illy bura engem vin *
Gyermeki bolondságom.

Már éltem gyötrelem,
Jaj, jaj, nagy sérelem,
Oh szomorú nagy eset.

Engem eltemete,
Holtig gyászban ejte.
Szabadíts meg, Istenem!
Vége.

XXXIX-dik.

Búbánattal béborít, szomorít a vig szerelem.
Minden szerető szívnék és hívnek belső sérelem.
Bágyasztja szívében,
Ki szeret létében,
Semmiben nincs engedelem.

Ariadné Teseust, így Vénust Adonis gyujtá,
A szerelem tüzével, mérgével emészté s rontá.
Szív szivben nyílt löve,
Osztán halál löve
Belölle s végekre hajtá.**

* Vive.

** Halálba üzé.

Példa legyen ezekben, illy ügyekben, a ki fut, fárad,
Tapasztalhatja nyilván, bajt viván, sok jajt mely árad,
Balszerencséjében,
Gondos * elméjében,
Szívében melly végig marad.

Igért volt aranyidőt, jövődöt nekem is dolga,
De a helyett elmula, feldula halálos horga.
Veszélyes munkákra,
Járatlan utakra,
Próbákra juta és forga.

Kinzó nyil ékessége, szépsége, mely által hat s jár,
Egyedül termetednek, testednek halált hozó zár.
Ajokad mozgása,
Szemed pillantása,
Járása majd megemészt már.

Ohajtással kelnek el, telnek el éltem napjai,
Nyögök, mint magas égnek, erdőknek bús galambjai,
Mert elmém testemmel,
Majd minden részemmel,
Szívemmel szived rabjai.

Jó kedvemnek reménye, napfénye halált hozó jaj,
Szépsége termetednek, szivednek megemésztő baj.
Kupidó fáklyája,
Szemed pillantása
S járása, mint tűzben olaj.

Bennem nyit szerelmet, vig kedvet piros orczája,
Mint annyi angyali kép, kellő s szép, nincsen hibája.
Alabástrom nyaka,
Kláris szép ajaka.
Dereka hajtván hozzája.

* Gonddal telt.

Lábaid sétálása, járása ösztön szívemben,
Csókolásod, szollásod, mozgásod gyötör elmémben,
Mellyet ha gondolok,
Magamban fontolok,
Majd halok minden izemben.

Éneást így szerette s érette majd meghalt Didó,
Mikint engem szomorít, háborít, ronta Kupidó.
Érted, édes szívem,
Egyetlenegy hivem,
Vig kedvem nincs maradandó.

Illyetén annak jussa, laurussa. a ki hiv, szives,
Bár szerelem módjában, dolgában légyen bölcs műves.
Hogyha nem tétováz,
S nem játszadozó váz,
Nem hibáz, csak egy kedves.

Azért szánd meg rabodat, foglyodat, ne állj el tőle,
Csak éretted visel bajt, szörnyü jajt, úgy vélj felőlle,
Mellyek kivégezik,
Osztán következik,
Érkezik halál belőlle.

Hol van oly balszerencse bilencse, oly veszély és kár,
Melly nem egyet, sem kettőt, szeretőt sebhettett immár.
Érted, szép angyalom,
Én is megpróbálom,
Halálom abból legyen bár.

Oh te személyeddel, sziveddel lehetnék páros,
Tudom, elméd ujulna, vidulna, nem lenne káros.
Meghidd, szép galambom,
Felderülne napom,
Hajnalom, mely drága s áros.*

* Ára van, értékes, becses.

Zöldellő palmafája, rózsája s éltem reménye,
 Te vagy szép narcissussa, laurussa, napomnak fénye.
 Rollad gondolkodik,
 Érted buslakodik,
 Hánykodik elmém örvénye.

Ezt szivednek, kedvednek, éltednek irám szívesen,
 Szived végye szíveimtől, kedvemtől hát nagy kegyesen.
 Olvassad, mulassad,
 Kedvedet ujítsad,
 Vidítsad hozzám kegyesen.

Vége.

XL-dik.

Vale szivem szép szerelmem, vale édes kegyesem!
 Bucsut vészek, már nem lések többé veled, édesem.
 Nem lehet itt maradásom, véled való mulatásom,
 Vale szivem, szerelmem!

Szerencsétlen és búóra, mellyben ezt kell hallanom,
 Nem fordult ez eset jóra, következik halálom.
 Nincsen helyén az én szivem, elváltozott piros színem,
 Jaj szivem, meg kell hálnom.

Igy kell lenni, nincs mit tenni, elérkezett az óra,
 Nem lehet tovább mulatnom, fel kell ülni a lóra.
 Országot mégyek próbálni és politiát tanulni.
 Vale szivem gyámola!

Jaj nékem árvácskának, jaj szomoru szivemnek,
 Most történik: egy madárnak vége ő életének,
 Nem érzem én tagjaimat, kezem, fejem, lábaimat,
 Vége már öröimnek.

Hiszem, szívem, hogy nehezen esik én elmenetem,
Nagy bút szerez te szivednek ez lóra-felülésem.
Jól tudom én, hogy eped szived és fájdalmat szerez tenéked
Ez utolsó intésem.

Ha jól tudod fájdalmimat és szívem állapotját
Mint újítod szerencsétlen és buval teljes sorsát?
Miért akarsz töllem elmenni és én örömit elvenni?
Adj inkább vigasztalást.

Nem tehetek én ezekről, ezeknek ugy kell lenni,
Már kell nékem mindezekről utolsó valét venni.
Lehetetlen megmaradnom, véled együtt társalkodnom,
S többé téged szeretni.

Jaj, mit hallok, majd meghalok, ujulnak én fájdalmim,
Jobban kezdenek könnyhullással áradozni szemeim.
Hegyes törrel el-felvertél, mert engemet megvetettél,
Lankadnak én tagjaim.

Régen kellett volna néked ezekről gondolkodnod,
Szerelemnek állapotját még jobban megfontolnod,
Későn immáron bánkodol és hijában siránkodol,
Itt kelletik maradnod.

Talám szeretetben hibát tapasztaltál kegyesem.
Gondolod, nem szerettelek én tégedet szívesen,
Hogy illy feleletet adtál, engemet így megutáltál.
Hová sietsz édesem?

Ugy van; azért elkerülöm és te tölled távozom,
Mert a te álnokságodtól immárom én irtozom.
Hamis voltál szeretetben, hamis minden lépésedben,
Már lészen utozásom.

Állj meg szívem, tartoztassad szép paripalovadat,
Hallgasd meg kegyes füleddel megvetett szolgálódat,
Mert ha még egyet nem szólok, én ezentul elájulok,
Fordítsd rám szép orczádat.

Hamis voltál már ezelőtt, most sem hiszek szovodnak,
Szívem érzette fulánkját szived álnokságának,
Mert szived teli méreggel, hamis és álnok féreggel,
Mint az áspiskigyónak.

Mint árva görliczemadár árvaságra maradtam,
Én szivemtől, kedvesemtől illy hamar megfosztattam.
Hijában öltözöm ezentul, mert elváltam kegyesemtől
És nagy bura jutottam.

Ugyanigy szokott sipjával madarász énekelni,
Mezőn repdeső madárkát hálóban keríteni.
Bus szovaidat jól hallom, de szived titkát nem látom.
Vale! s tanulj szeretni.

Vége.

Jegyzet. Kettős; a páratlan számú versszakok a legény, a párosak a leány szavai.

XLI-dik.

Vidám kedvem hová lettél,
Hogy én töllem elenyésztél?
Tündöklöttél, mint ezüst,
Elenyésztél, mint a füst.

Éltem eddig szép vigságban,
Hervadok szomorúságban,
Kevés gyönyörűségért,
Elmulandó hívségért.

Amor írja ez levelet,
Hűség tégyen rá pecsétet.
Állandóság pediglen
Subscribálja nevében.

Nincsen bizony az ég alatt,
Nem is lehet olyan állat,
A mellyért megvesselek,
Holtig ne szeresselek.

A mig él bennem a lélek,
Állandóképen szeretlek,
Bizonyosan hiszem el
És pecsétlem szivemmel.

Ravasz Vénus álnokságát,
Megesmértém csalárdságát.
Hittem eddig, de nem már,
Csalj meg engem többször bár.
Vége.

Jegyzet. Más változatban Ferenczi Zoltán: *Bocskor-daloskönyv*, Cantio IX. Erdélyi Muzeum, XV. 381. Terjedelmesebb, 11 versszakos dal. A miénkből megvan benne az 1., 4. (11.), 5., (10.), 6. (2.) A mi 2., 3. versszakunk ott hiányzik, helyette hét más versszak.

XLII-dik.

Gyászos életemet szánom keservesen,
Mellyben néhanapján éltem szerencsésen.
De szerencsém már megfordult,
Régi kedvem gyászban borult.
Ilyen a szerencse, nincs állandó kincse.

Ritka ez világban hiv szivre találni,
Rá találván, azzal mindvégig megállni.

Én ugyan rá találtam volt,
De töllem ismét elpártolt.
Jaj már életemnek, vége vig kedvemnek.

Oh átkozott világ, mirt vagy állhatatlan,
És tündér módjára által-láthatatlan?
Egyszer mutatod kedvedet,
Másszor nyujtod balkezedet.
Nincs benned igazság, nincsen állandóság.

Fájdalmas szívemre mirt hozsz több gyötrelmet?
Lám, így is te tölled elég sebeket vett.
Ne ujtsad kinaimat,
Gondold meg igaz voltomat,
Szánjad életemet, vigasztald szívemet.

Éltem ez világon valaha kedvemre,
Folyt a szép szerencse mindenkor fejemre.
De jaj, immár megváltozott
És engemet gyászban hozott,
Töllem eltávozott, kedvemtől megfosztott.

Te álnok szerencse, mirt engem nem szánál
S így véllem ok nélkül képtelenül* bánál?
Hiszem néked nem vétettem,
Semmiben kedved nem szegtem,
Hát mirt kell változnod, engem bura hoznod?

Édes vig napjaim, gyönyörű óráim,
Jaj, hová lettetek én szép mulatságim?
Gyakorta nékem kedvemre,
Folytatok vig örömemre,
De már elhagytatok, bánatba hoztatok.

Vége.

* Rettenetesen.

Jegyzet. Teljes alakjában közli Kanyaró Ferencz (Erdélyi Múzeum, XX. 173. l.) *Kedves ének* címen. A versejekben: gróf Esterházy Magdolna. Ott a költemény 21 versszakos.

Szádeczky gyűjteményében egy még terjedelmesebb változata, 43 versszakos. A 18 első versszak a Miscell. 83—86. lapjain, a többi *Continuatio cantionis Gyászos életemet* czímen a Miscell. 131—136. lapjain található.

XLIII-dik.

Nem akarok már tartani Vénussal,
Ki sokan uralkodik álnok jussal.
Táborának mérges profontját nem érzem,
Kupidótól obsitomat, im, kivésem.

Látván hát Kupidónak álnokságát,
A menyecskék s leányok barátságát
Elkerülöm s tartok a szüz Diánával,
Megalégedvén már Vénusnak zsoldjával.*

Szerelem pályáját én is futottam,
Szép szeretőket magamnak tartottam.
Kiknél örömmel teljes napokat éltem.
Hogy megcsalhasson Vénus, ingyen** sem véltem.

De ebben minden öröim elmultak,
Ujabb kinok s gondok reám tódultak.
Ugy hogy szeretőt tartani nem öröme
Mondom, sőt a szivnek keserü ürmének.

De ki feltette magadban, hogy szeress
És szivednek igaz szeretőt keress,
Ez mostani dámák közt ugyan próbálhatsz,
De egyet is, tiszta szivet nem találhatsz.

* Megelégedvén már a Venus adóját.

** Épen nem.

A dámák szerelemben olly kényesek,
Ha őket nem imádod, már mérgesek.
Szükséges dolgodnak is el kell maradni,
Szeretődért magad is meg kell tagadni.

A dáma észre vévén, hogy szereted,
Akkor ott elvész minden becsületed,
Mert orrodnál fogva hordoz s örömdöet
Felprédálja és pusztítja mindenedet.

Az asszonyok s leányok szerelmétől
Őrizkedjél, mint a tűz erejétől.
A dámáknak szivek helyett van kemény kő,
Álnoksággal, hunczfutsággal mert szivek fő.

De ha szívet talál is, e rossz világ
Téged mérges nyelvével mindaddig rág,
Két egyező szivek közzé mig konkolyt hint,
Igy az öröm helyett teszen keserves kint.
Vége.

XLIV-dik.

Nézd el, melly csalárd ez világ
Egyéb dolga nincs, embert rág.
Minden szódért megszóllanak,
Hamisnak, rossznak mondanak.

Ha látják, hogy hallgatásod
Nagy van s nincsen mulatásod,
Mondnak azért bárdatlannak,*
Kevélynek vagy tudatlannak.

Ha van vagy egy jó barátod,
Beszöld velle nyájasságod

* Bárdolatlannak.

Együtt való nevetésre,
Jutsz mindjárt íteltetésre.

Friss* legénynyel hogyha beszélsz,
Ugy is ember nyelvétől félsz.
Bátor vélek ne is neved,
Mondják, véred igen heves.

Ha pediglen szerelmes vagy,
Azon van mindjárt minden agy,
Hogy csak magadat tetteted,
Pedig a szépet szereted.

Egy szóval, akár mint viseld
Magadat, szivedet frisseld,**
Mindezekben csak Momusok,
Oh átkozott Zoilusok!

Felelet, azon nótára.

Mit hajtasz világ nyelvére?
Itéljen ki-ki kedvére,
Mindaddig, míg rothad mája,
Béforr és megdugul szája.

De én aztat csak nevetem,
Édesemet kecsegtetem.
Lássa ki-ki, mit fog vélni,
Vigan nékem tetszik élni.

Mert azt tartom okosokkal,
Lehet vigadni a jókkal.
Kedvet ujit, frissit a táncz,
Nem kötelez el semmi láncz.

* Vig.

** Vidámitsad.

A ki a frisseket szólja,
Torkát méreg mind beforrja,
Ebben csalárd részesüljön,
Alánéző elmerüljön.

Gunyolóknak legyen bére
Ticzius* szívének vére,
Igyék egyet Tantalussal,
Hajtson követ Sisifussal.
Vége.

XLV-dik.

Oh bár csak egyszer láthatnám,
Személyedet csókolhatnám,
Beteg szívemben szállitnám
És ott gyógyitgatnám, || Tüzét oltogatnám.

De jaj, majd meghasad szívem,
Hogy szép szódat megemlitem.
Mert személyed nem felejttem,
Apolgásid most is érzem.
Jaj, jaj, mint fáj szívem, || Jaj, elfogy életem.

Mint perlikán,** ugy szaggatom
Mellyem s torkom hasogatom,
Vérem földdel ugy itatom,
Éltem végét akként várom.
Jöjjön én halálom, || Mert készen koporsóm.

Kérlek, vedd hozzád szívemet,
Bánattal teljes életemet.

* Tityus, óriás, Letó, vagy mások szerint Artemis megsértése miatt bűnhődött. Apolló, vagy Artemis, nyíllal vérét vette. Az alvilágban máját két keselyű (vagy kigyó) rágtá.

** Pelikán.

Tekintsd meg nagy keservemet,
Sok siralmas nyögésemet,
Elalélt lelkemet, || Szánd meg szerelmemet.

Végyed hozzád szovaimat,
És zokogó panaszimat.
Nézd meg sok fáradságimat,
Keserves kiáltásimat,
Könyhullatásimat || És sok sirásimat.

Angyali ékességedet,
Ritka és friss * termetedet,
Mikor látom személyedet,
Avagy hallom beszédedet,
Érzem uj sebemet || És uj sérelmemet.

Jaj, így kell-é hát kinlódni,
Belsőképen szomorkodni?
Ennyit kell-é hát jajgatni,
Zokogva panaszolkodni?
Jaj, mit használ sirni, || Szivem hervasztani?

Oh, engem ujitó fényem,
Oh megélesztő reményem,
Oh drágalátos ösvényem,
Ne légy elvesztő örvényem!
Légy inkább kegyesem, || Holtig én frigyesem.

Vége.

Jegyzet. Az 1. versszakból egy sor hiányzik.

XLVI-dik.

Jaj gyöngyvirágom, rozsmorintágom,
Kedves virágom, egy reményem. ∴

* Szép.

MAGYA
KÖNYVTÁRSZABÁLYOK ALÁBESZÉL
KÖNYVTÁR

Szerelmed tüze, jaj, jaj, mire üze, 10
 Horgára füze, friss ¹ erényem.
 Mert szemöldököd, friss tekinteted,
 Réám lőtt ived járja szívem. :/
 Nohát szerelmem, szánjad sérelmem
 És töredelmem, ² légy én hivem.

Azt nem átallok, nem is tagadom,
 Szívből megvallom, rabod vagyok. :/
 Mert csinosságok, takarosságok,
 Friss mosolygások benned nagyok.
 Azért Diánnát és szép Hélényt,
 Hires Luczinát másnak hagyom. :/
 Ha Sárikámmal, virágocskámmal,
 Szép violámmal vigadhatok.

Mit mivelt Páris, ki szép, mint Kláris,
 Ritka elzár is, ³ Helenáért. :/
 Országot ronta, várakat bonta,
 Piros vért onta két almaért.
 Semminek vélte, nem is kímélte,
 Minthogy remélte próbájáért, :/
 Jutalom lészen a végén készen,
 Ölében vészen drága nagy bért.

Bennem is oly vért, mely tégedet sért,
 Vagy másokhoz fért, ingyen se vélj. :/
 Sőt már meghalni, halált felfalni,
 Sirban beszállni, késznek itélj.
 Érted rózsácskám és galambocskám,
 Szép csillagocskám, mert sebem mély. :/
 Nyujtsd hát kezedet, biztasd hivedet,
 Hajtsad szivedet, semmit ne félj.

¹ Szép.

² Törődésem.

³ Romlott, értelmetlen szöveg.

Ohajtlak sokszor, mind valahányszor,
 Emlitlek százszor, szép rubintom. :/:
 Mert nállad nélkül, lévén sziv nélkül,
 Vérem megkékül, hiaczintom.
 De ha véllem vagy, úgy örömöm nagy,
 Mert bánatom fogy, rozsmorintom. :/:
 No hát galambom, üzzed bánatom,
 Légy vig szállásom, én gyémántom.

Rózsaszín orcád, melylyel okozád,
 Fájdalmát hozád egy rabodnak. :/:
 Ráró szemeid, gyöngyajakaid,
 Nagy szál hajaid, add foglyodnak.
 Kebled almáját, ajakad csókját,
 Mint ő sajátját, nyujtsd szolgáltnak. :/:
 Enyhítsed, kérlek, mert kérni mérlek,
 Minthogy esmérlek én páromnak.

Didó szerette Éneást szinte,
 Megholt érette, nem tudod-e? :/:
 Hát oh szerelmem, lész-é sérelmem
 És égedelmem * okozod-e?
 Ne miveld kincsem, lásd nagy bilincsem,
 Záros kilincsem rám zárod-e? :/:
 Személyed rabját, szolga formáját,
 Élted sajátját nem szánod-e?

Áldott az anya, kinek leánya
 Illy adománya az Istennek. :/:
 Mert nem szomorít, meg sem háborít,
 Buban nem borít s látszik ennek
 Kedve; sőt édes beszéde mézes,
 Szeretni eszes mindenkéhez. :/:

* Szomorúságot, égető fájdalmamat.

Tetszvéen személye, lilium-mellye,
Hogy öröm ülje, látni mennek.

Nincs tartományban, sem ez országban,
Sőt ez világban, rózsám, párod. :/
Mert kegyességben, sem személyedben,
Vagy serénységben nincsen károd.
Azzal hódítod, kedvem tóditod,
S minthogy indítod immár karod. :/
Sőt személyedért, friss * termetedért,
Tekintetedért kinom árod.

Itéljen bátor akármely lator,
Mig torkára forr a rut méreg. :/
Szóljon bennünket s egyességünket,
De irigyünket rágja a féreg.
Rajtok ne adjunk, ne is busuljunk,
Mert Zoillusunk ő mi nékünk. :/
És mi jovunkra, maradásunkra,
Ő bosszujokra erős kéreg.

Ezt, mint pecsétet vagy erős jegyet,
Hogy tarthass frigyet, tedd szivedre. :/
Mert a tisztesség, melyből dicsőség,
S nem keserűség száll a fejedre.
Én is éltemet, kész hűségemet,
Sőt mindenemet hűségedre :/
Lekötelezem, néked szentelem,
Minden örömöm áll kedvedre.

Légy frissen szivem, mint aranymivem,
Egy igaz hivem, mint a kék ég :/
Feletted fenn áll, a napod sétál,
Még bíró leszál, hogy legyen vég.

* Szép.

Jól tudod nevem, mert voltál velem,
 Sőt ugy itélem, nem igen rég. :/
 Ha megvizsgálad, itt megtalálod
 Nevemet, csak lúd ne légy vagy jég.
 Vége.

Jegyzet. A versfőkben : Jámbor Dániel (Jambor Dániel).

XLVII-dik.

Érted élek, érted halok, érted ontom véretem,
 Oh tehát csak azon kérlek, ne tagadd meg béretem.
 Nem kívánok egyebet, csak igaz hiv szivedet.

Mihelyt láttam személyedet, mindjárt kezdtem kedvelni,
 Erkölcösdet, termetedet égnél feljebb nevelni.
 Nézd kegyesen ügyemet, néked adom szívemet.

Tám nevetve meg nem veted néked irott versemet,
 És megvetve nem neveted néked ajánlt szívemet,
 Mellyet nem is reméllek és hogy megcsalj, nem félek.

Hogy én töllem el ne maradj, mellöllem el ne szaladj,
 Mert veszni kelletik, félek, ha nállad nélkül élek.
 Ládd, miként gyötrődik szívem, hogy nem akarsz lenni hivem.
 Vége.

XLVIII-dik.

Erdőkön, mezőkön járó,
 Térj vissza ékesen szólló szép ráró,
 Csendesítsed szárnyaidat,
 Álljanak meg már elfáradt lábaid.
 Szivem sebesited, vig kedvemet veszted,
 Éltem rövidited, mert bizony éretted
 Kész vagyok letenni éltemet.

Dárdához hasonló szived,
 Mágneskő szeretetéhez te kedved.
 Kedves egész izeneted,
 Sok szív árad, sok szem fárad éretted.
 Te valál örömöm, lettél hegyes töröm,
 Kiért fejem töröm, mert a régi öröm
 Lett nekem keserű, mint az üröm.

Jaj, jaj nékem már szegénynek,
 Jaj, jaj nékem, szomorodott szívemnek.
 Jaj, hogy éljek én szív nélkül,
 Melly én töllem olly hirtelen elrepült,
 Engemet elkerült, más ölibe béült.
 Én töllem elrepült, más kebelébe költ,
 Jaj, már szívemben vérem meghült.

Vége.

Jegyzet. Az 1. versszak megvan Thalynál: Régi magyar vitézi énekek és elegyes dalok, II. 360. l.

XLIX-dik.

Ellopták szívemet, jól érzem,
 A ki ellopta is, esmérem.
 De feltalálom, mert képzem,*
 Én szerelmemnek esmérem, szemlélem.

A ki én szívemet ellopta,
 Az magáét helyiben hagyta.
 De bánat nélkül nem hagyta,
 Tüzét mert fellobbantotta szívemnek.

Tiéd vagyok, szívem, nem másé,
 Illy szerfelett hát vélem bánsz-é?
 Szolgád vagyok, rabod vagyok;
 Megkötözött foglyod vagyok. Nem szánsz-é?

* Gondolom, képzelem. (Nyelvt. Szót. II. 207.)

Tekintsd meg hát nagy fájdalmimat,
Édes szerelmem, panaszimat.
Kérlek, halld meg sok sok jajszómat;
Keserves kiáltásomat, én szívem.

A sok bánat, jaj, elfárasztott,
Szájamba sok jajszót is adott,
Sok siralmat reám hozott,
A vigszágban részt nem adott, megfosztott.

Testem is már ő nagy bánatját,
A bánat miatt sok jajszovát,
Letette minden vigságát,
Mert érzi szívem fájdalmát, nagy kinját.

Ne neveld hát, szívem, kinomat,
Ne örüljed,* kincsem, holtomat,
Sőt inkább engedd vigádnom,
Véled kedvemre mulatnom, én szívem.

Több buba életem ne meritsd,
Sebes szívem ne keserítsd.
Sőt tüzét szívemnek enyhítsd,
Kérlek, fájdalmim könnyebbitsd, kissebbitsd.
Vége.

Jegyzet. Változata Krizánál (Vadrózsák, 225. l. 452. sz.). Ezt
a három versszakos dalt a mi három első strophánk alkotja.

L-dik.

Vajha kitudná, vagy tapasztalna szomorú szívemet,
Bizony sajnálna vagy meg is bánná keserves életemet.

* Erdélyben ma is: örvendem.

Panaszolkodni én nem akarok,
Szívet hizlalni* nem is kívánok.
Csak addig főzöm, a meddig győzöm,
Keserves bús gondolatimat.

Járok, ingadok,** de mit gondolok, azt csak magam tudom,
Kivül mosolygok, de belől sirok, fájdalmim számlálom.
Noha bánatom szenvedhetetlen,
Mégis nevetek, noha kellenlen.
Ezzel titokban magamat kinzom.
Szörnyü kegyetlen-keservesen.

Egy árva fekszik, kit hogyha tetszik, sorsát megtudhatod,
Végső panaszt, nagy fatumait mind kitanulhatod.

Ez életben nem vigadozott,
Csak bajt, bút, bánatot látott.

Ezzel mind ő életét fogyatta,

Mellynek ugyan abban lett

Vége.

Jegyzet. Töredékesnek látszik.

LI-dik.

Báró, tartsd fel fejed, hét óra,
Figyelmezz bús gerliczeszóra :
Jaj, szivem mint fáj, édesem,
Enyhítsd meg, hozzám kegyesem.

Árva vagyok, árva, sziv nélkül,
Nállad nélkül szép orcám kékül.
Jaj, szivem mint fáj, édesem,
Enyhítsd meg, hozzám kegyesem.

* Buzdítani.

** Ingadok : tántorgok.

Árva vagyok, árva, pár nélkül,
Mint gerliczemaár társ nélkül.
Jaj, szívem mint fáj, édesem,
Enyhítsd meg, hozzám kegyesem.

Gyönyörű madárkám, szép ráró,
Udvarom czimere úr báró.
Jaj, szívem mint fáj, édesem,
Enyhítsd meg, hozzám kegyesem.

Báró, nem volt tölled nyugalomom,
Mégis csalárdság volt jutalmom.
Jaj, szívem mint fáj édesem,
Enyhítsd meg, hozzám kegyesem.
Vége.

LII-dik.

Haj dinom-dánom, még élek, bánom,
Hogy elhagytam szép országom.
Haj dinom-dánom, még sem bánom,
Hogy ide vetett bujdosásom.
Mindenemből kiforgattak,
Meg is vertek, el is csaptak.
Haj dinom-dánom, még élek is, bánom,
Hogy elhagytam szép országom.

Hajdon én is magyar voltam,
Országomban uralkodtam,
Ettem, ittam, tánczot jártam,
Haj dinom-dánomot mondtam.
Már szöktem lakta-földemtől,
Kedves magyar nemzetemtől.
Elszakadtam, elpártoltam,
Török zászló alá állottam.

Indulj Andor, bujdosásnak,
 Uj szerencsepróbálásnak.
 Vedd az világot nyakadba,
 Szöktess innét más országba.
 Talám kívánt napod derül,
 Boldogságod visszakerül.
 Indulj Andor, bujdosásnak,
 Uj szerencsepróbálásnak.

Isten hozzád, Törökország,
 Már nem látsz, mig tart e világ.
 Srányicz tatárok, jancsárok,
 Stompoly, Belgrád, híres városok,
 Dohányzacskó, tajtékipák,
 Drága nyergek, friss paripák,
 Már nektek vig bucsut mondok,
 Idegen földre indulok.
 Vége.

LIII-dik.

Hagyj békét viaskodó oh,
 Midőn nem vagy hasznos jó, oh!
 Oh, oh, te szívem kinzó,
 Szünjél bajt okozó oh!

Ah, rám tódult mérges raj jaj,
 Szivemet hervasztja baj, jaj,
 Jaj, jaj, a szívem mint fáj,
 Nincs gyógyító olaj, jaj!

Lám, ki nállam voltál kincs, nincs,
 Tiéd voltam, kit tekints, nincs,
 Nincs, nincs, azért ne is ints,
 Mert már hozzád kedvem nincs.

Midőn szivem volt igaz, az,
 Akkor is te voltál gaz, az.
 Gaz az, a ki nem igaz,
 A mit mondok, való az.

Ám, lássad immár, mit tész, nézsz,
 Midőn életünk megvész, kész,
 Nézz, nézz, de hol vagy te ész,
 Hogy itt előre nem nézsz?

Gyászban már öltöztette, te,
 Szivemet ki megette, te.
 Te, te, menykő születte,
 Ennek oka voltál te.

Igaznak nincs jutolma, ma,
 Rossznak jut aranyalma, ma.
 Ma, ma, nem bánom koma,
 Igyunk egyest ma koma!

Vége.

Jegyzet. A versfejekben : Halmágyi.

LIV-dik.

Parola, hogy nem haragszol,
 Mutasd hát jó kedvedet.
 Addig én töllem nem nyugszol,
 Mig nem adod kezedet.
 Békélj meg, én is megbékéllek,
 Ha te szólsz, majd én is felelek.
 Szivem, hát te ne strucczolj,
 Szivem, hát te ne strucczolj!

Hogy gondolod megbékélni,
 Holott én nem vétettem,

Te ellened vagy más ellen
Bosszut nem cselekedtem.
Nem szoktam én senkit strucczolni,
Hirét avagy nevét hurczolni.
Mégis én oka volnék?
Mégis én oka volnék?

Azt mondod, hogy oka nem vagy,
Forr nagy méreg te benned,
A mint ezt cselekedted,
Beszéded, tekinteted
Mutatja és magát untatja.
De én még azzal sem gondolok,
Szivem mert téged szeret,
Szivem mert téged szeret.

Nem öröm az, se nem méreg,
Hanem szemérmetség,
Hogy magamat vonogatom,
Oka az nem mérészség.
Félek, hogy magad is megszollasz,
Hogy oly hamar megadtam magam,
Holott nem is kergettél,
Holott nem is kergettél.

A mely várat egy ostromra
Gondolatlan feladnak,
Abban bizony rossz katonák,
Bolond komendók vagynak.
Gondold meg szivem, meg ne indulj,
Ha mindjárt parolára én is
Nem léphetek sziveddel,
Nem léphetek sziveddel.

Hellyben hagyom, bizonyitom,
Szivem, bölcs beszédedet.

Csak tégedet azon kérlek,
Add ide jobb kezedet.
Én is adom néked hitemet,
Nyujtom szívesen jobbkezemet,
Szentelem is éltemet,
Szentelem is éltemet.
Vége.

LV-dik.

Tekints rám, fényes csillagom,
Meg ne vess, drága lilium,
Ki Vénus kertében, Sylvanus völgyében
Kedvemre kinyíltál.

Engedjed, hogy szeresselek,
Ne bánjad, hadd kedveljelek,
Mert ha te nem szeretsz és engemet megvetsz,
Éltemet gyűlölöm.

Ha szeretsz, szívem, szeretlek,
Szívemből ki sem vethetlek,
Ajánlom éltemet, hiv szívnek szívemet,
De nem az hamisnak.

Átkozott, tudod, az a szív,
Szívében ki nem igaz s hiv.
Csudálom, hogy nyugszik, éjjel mint aluszik,
Miképpen szeretne.

Ujitsad hozzám frigyedet,
Ki tud szeretni szívedet.
Másnak ne engedjed, hogy jutalmát végyed,
Légyen igaz frigyed.

Ezzel engem elkötelezsz,
 Igaz szivet bennem nevelsz,
 Ha titkát szivemnek, okát vig kedvemnek,
 Jelented szivemnek.

Megnyitom szivem rejtekét,
 Szivem, lássad menedékét,
 Mert hivságabb nincs, bár jól belé tekints,
 Szivemben rejtett kincs.

De ki frigyét, álnok sziv az,
 Meg nem tartja, nem igaz az.
 Jásonnak megtetszett, kit kedvelt, szeretett,
 Melly sok rossz oka lett.

Tanuld meg hát, hogy kinek higgy,
 Kárt néked, hogy ne tégyek így,
 Mert mihelyt megbomlik, szerencséd elromlik,
 Sok rossz kár rád omlik.

Vége.

LVI-dik.

A szerencse tündérkerekén
 Öröm után következik kén.
 A míg jót ád, addig fénylik néked a napfény,
 Mig meg nem foszt, búra nem hoz,
 Példa vagyok én.

Én is egykor kedvemre éltem,
 Szerencsémét boldognak véltem.
 De látod-é, nem szánod-é szörnyű esetem,
 Barátimtól, mindenektől
 Számkivettettem.

Véletlenül szerencsém fordult,
Orczámon is könyvem lecsordult.
Mint pellikán, a pusztában tévelygek, szorult,
Olylyá lett én vig életem,
Régi jóm elmúlt.

Fájdalmamat magamban tartom,
Bús szívemet azzal fonnyasztom.
De igazán senki nem szán, mért hát panaszlom?
Sebeimet, a mint lehet,
Magam orvaslom.

Kiki maga kedvét követi,
Ha más szenved, meg sem említi.
Bár látná is, megszánná is, fordul s felejtí.
Kinek nem fáj, annak nem jaj.
Könnyen türheti.

De bus szívem magával sem bir,
Ha éri is örvendetes hír.
Csak tettetí, hogy van kedve, titkon mégis sir,
A szívbéli bánat ellen
Nincs gyógyító ír.

Én szemem is néha mosolyog,
De azonban szíve szomorog,
Mint páratlan és társatlan madár nyomorog,
Mert szerencse rossz kereke
Körülem forog.

Forog ugyan, szinte le is jár,
Kíért szívem nagy bánatba jár.
De mit tégyek, mit reméljek? az idő így jár.
Szerencsémről, vig kedvemtől
Majdég el is zár.

Te hát világ, így bánsz-é vélem?
Semmi jód nem közlöd-é vélem?
Sőt elmarad, a mi volt is tölled reményem.
Csak egyedül erdőn, mezőn
Kelletik mennem.

Indulok hát, de keservesen,
Lábaimat utnak ereszttem.
Talám Isten utaimban lészen vezérem,
S egész éltelfogytáiglan
Lészen reményem.

Igy van dolga tündérvilágnak,
Bánat árját adja fiának.
Ámbár néha koczkázásban örül az hatnak,
De hirtelen ha hoz vakot,
Semmit sem annak.

Siralomra fordult kereke,
Szerencsémnek véletlensége,
Ha így fordul barátodnak bánkodó kedve,
Mit hoz esméretlen társnak
Ő szelidsége?

Feltett czélod hogyha eléred,
Vigasságban örvend a szived,
Tapasztalván, jó barátod vigad te véled,
Mig szerencséd balra nem tér,
Akkor megnyered.

Tudja Isten, miért cselekszi,
Hogy ostorát réám ereszti,
Büneimért, vétkeimért sullyát gerjeszti.
De úgy légyen, ámbár tégyen
A mint kedvelli!

Vége.

Jegyzet. Szádeczkynél (Miscell. 81.) rövidebb, hat versszakos változata.

Más változatban Ferenczi Zoltán: Boeskor-daloskönyv, Cantio VIII. Erdélyi Múzeum, XV. 380. Hét versszakból áll.

Thaly: Régi magyar vitézi énekek, II. 326. l. A XVIII. évszáz közepéről valónak jelzi. A miénk sokkal terjedelmesebb. Amaz csak hat versszakos.

LVII-dik.

Válé, válé, bucsuzásom,
Ezzel kezdem versírásom,
Érkezett mert utazásom,
Tölled való elválásom.
Vale azért gyöngyvirágszál,
Ki szívemen virágoztál,
Vig napokat reám hoztál.

Vale, vale, el kell mennem,
Nem lehet már véled lennem.
Keservesen bucsut vennem
Kell tölled s így utat tennem,
Mert az idő elérkezett,
A szerencse nem kedvezett,
Változásomról végezett.

Bátor szereteted maraszt,
Szived reám gondot áraszt,
Személyed elmémben fáraszt,
Mert szeretlek, tudod már azt,
De jaj, mégis mennem el kell,
Az idővel változnom kell,
Hiv szivedtől válnom el kell.

Az vigságok elmaradnak,
Mint az harmat megszáradnak.

Aranylánczok elszakadnak,
Vig szerelmek elolvadnak.
Igy maradt el tölled szivem,
Igy szárad meg s olvad színem,
Te éretted, egy reményem.

Tavaszi essők zápora,
Kies nyárnak földi pora,
Nincs füveinek oly sora,
Mint szivem keserű bora.
Vagy mennyiszer emlegetlek,
Emlegetlek, mert szeretlek,
Szeretlek s nem felejtethlek.

Jutnak eszemben napjaim,
Véled töltött vig óráim,
Szerencséim, mulatásim,
Kedves, nyájas vigadásim,
Kik csillagi ragyogással,
Fénylettek rózsanyilással
És hajnali hasadással.

Mind a földeknek halmait,
Sétálók zöld bársonyjait,
Szedvén Cloris virágjait,
Kostoltuk egymás csókjait,
Mellyek töllem már elmulnak,
Mint fa leveli, elhullnak,
Bánatok réám tódulnak.

Jaj, jaj, már nem bucsuzhatok,
Szivem, tölled s nem szólhatok,
Mert keserű gondolatok,
Szivem fojtják nagy bánatok,
Hogy nem lehet véled lennem,
Lelked lelkemben elvinnem,
Szived magamévá tennem.

Szerencsétől jutalmomat,
Várom mégis vig napomat,
Felderülni hajnalomat.
Ezzel biztatom magamat :
Talám fordul még az idő,
Vig napot hoz a jövődő,
Melly reánk felderülendő.

Mint csillagi az egeknek,
Füvei minden hegyeknek,
Fövényi a tengereknek,
Halai a mélyi vizeknek :
Adjon Isten annyi jókat,
Mennyei fő áldásokat,
Érned szívem, vig napokat.
Vége.

LVIII-dik.

Igaz voltam s igaz vagyok,
Szeretetim hozzád nagyok.
Állandóság mondásomban,
Van hűség fogadásomban,
Nincsen bennem csalárdság.

Ritkán higj a csapodárnak,
Ki szerzője ezer kárnak,
Rontja kedves szerencsédet,
Keseríti vig elmédet,
Szeretlen buba kerit.

Tudod, édes, mit fogadtam,
Szivednek mit ajánlottam.
Szeretlek, ha engem szeretsz,
Meg nem vetlek, ha meg nem vetsz.
Higgyed, állandó vagyok.

Azt igazán én megvallom,
Hogy szeretlek s nem általlom.
Szánj meg azért hiv szolgádat,
Engedd nézni két orczádat,
Add szives paroládat.

Drága dolog, a ki szeret,
És olly igazra szert tehet,
Kinek egy szive, egy kedve,
Vélle van egy természete.
Én vagyok az egyedül.

Mert mit akarsz, azt akarom,
Hajlik ölelgető karom.
Ha hozzád nem vagyok igaz.
Bár légyek haszontalan gaz.
Nem kell a csapodárság.

Kemény köszivet ne viselj
Hozzám s csalárdot ne kedvelj,
Mert szerencséd szerelmeddel,
Elmulik vidám kedveddel,
Ha csalárdot befogadsz.

Sűrű bánat szerelmedet,
Nem terheli vig kedvedet.
Ha véllem egy hajóban futsz,
Kedves napokra hamar jutsz,
S tetsző boldog órákra. (Vége.)

Erősitem ezt hitemmel,
Parolámmal s peccétemmel,
Csak te is add jobbkezedet,
Ajánljad nékem szivedet,
Szeress igazán s hiven.

Vége.

Jegyzet. A végső versszak elé is oda van írva: vége.

LIX-dik.

Si quis vivit jucundus, ego sane Titirus,
Vivo ruri, sum in silvis, inter nostras ovinculis,
In præruptis montium, inter aquas fontium.

Ha gyönyörűségesen, él valaki illy frissen,
Élek juhász a mezőben, legelvén nyájam erdőben,
Az hegyek havasira, az vizek forrásira.

Ortu solis instante, radios jam levante,
Agmen meum producendo, ad pessua, promovendo,
Rore coeli madidum, calco gramen humidum.

Mikor az nap felvirad, sugarival felhasad,
Juhaimat kieresztvén, legelőre kivezetvén,
Harmatos füven járok, zöld pázsiton sétálok.

Contra solis ardorem, immensumque calorem
Mina perflant aura ventus, recubans sub umbra lentus,
Curas pello canendo, vel fistula tudendo.

Az egész nap hévségét és sűrű melegségét
Szenvedem fák árnyékában, ülvén szellők fuvásában,
Sétálok dudolgatva, vagy sippal sipolgatva.

Filomela cantantes, turturesque gementes,
Exhilarantes cor meum, quas audire est jucundum,
Stultus, qui vult spernere, hasque nolit cernere.

Filemilék zengését, görliczéknek nyögését
Hallgatom, kik vidámitják szívemet és megujtják.
Bolond, a ki megveti, hallgatni nem kedvelli.

Cibus qui ne satiat, jejunum reficiat,
Nollem cum mitris abbatum et cum epulis onastum,
Ut jambere debeam, quis abducit, videam.

A melly étel elégít, éhségemben megsegít,
Nem cserélem az urakkal és nagy süvegü papokkal
Asztalát fel nem váltom, jobbnak azt nem állítom.

Corpus canis tuetur, nullum sane veretur,
Agmen curat, hostem fugat, dormienti invigilat.
Me fortuna beatum, a diis sic amatum.

Kuaszt őrzi testemet, nem félthetem éltemet,
Mellettem van, vadra csatáz, ha aluszom, réám vigyáz.
Illyen a boldog élet, melylyel Isten szeretett.

Sceptrum regis non opto, satius est, quod porto,
Pedum meum pastorale, reque possessione
Commigremus jam oves, ad præsepe ob dulces.

Királyok koronáját, nem kívánom pálczáját,
Jobb a pásztori bot annál, királyok birodalmánál.
Már juhaim sétáljunk az akolba s ott háljunk!

Vége.

LX-dik.

Ollyan vagy, mint a béka,
S... ed, mint véka.
Kövér vagy, mint a téгла,
Piros, mint czékla.
Szájad бүдös, s... ed fűstös,
Pofád rűhös, fejed ternyös.*
Oh szép szűz,
Megégjen a tűz!

Orrod olyan, mint pipa,
Szemed, mint csipa.

* Ternyös, törnyös = turos fejű. (Kriza, Vadrózsák. 521. lap.)

Ifju vagy, mint a szipa,
 Kancza paripa.
 Lapos farod, csontbőr karod
 Megvakarod s bétakarod.
 Oh szép szüz,
 Megégjen a tűz !

Mint medvének illik táncz,
 Nyakadba vasláncz.
 A két pofád csupa ráncz,
 Fejér, mint zománcz.
 Mint a pokol, ha jól lakol,
 S...ed aztán csak dorombol.
 Oh szép szüz,
 Megégjen a tűz !

Vége.

LXI-dik.

Bokros bánat, melly unalmat szivemben szerzettél,
 Sok ezerszer, nemcsak egyszer bánatra vezettél,
 Velem sok jót reméltettél, de csak árnyékot vetettél.

Távozzál el töllem, menj el, engem ne kecsegtess,
 Légyen elég, hogy már félig megöltél, ne kergess,
 Lánczot szivemen ne zörgess, bilincset rajtam ne csörgess.

Én úgy vélem, hogy énnékem nem lehet így élnem,
 Gonosz szemtől, irigy nyelvtől, hogy kellessék félnem :
 Lássad bátor, mit fogsz vélni, tessék kedvedre itélni.

Ritka, hidd el, bátor vedd fel az egész világot,
 Az emberben, mint tengerben, látsz hajlandóságot,
 Igen kevés az olyan sziv, melly mind végiglen vagyon* hiv.
 Vége.

* A kéziratban biztosan nem olvasható szó. Két betű kivehető: va.

LXII-dik.

Uj friss vize, édes ize hol foly a szép Szomosnak,
Kolozsvárban, kolcsos várban rabja egy friss titkomnak
Vagyok; ez hiv, mint aranymiv,
Tiszta s vélem egyez ez hiv.
Angyalomnak, galambomnak,
Ez világon drágább jómnak
Tartom édes kincsemet.

Vajjon szebbet, drágább képet hiv szívem hát hol talál?
Szemem, szivem, édes hivem, soha tölled meg nem vál,
Mert édesem és kegyesem,
Én jegyesem és frigyesem,
Éltem párja, szivem várja
Személyed s szívében zárja.
Hadd legyek hát hiv társa.

Elzártam már, mert tudom, vár engem az a boldog sziv,
Kinek hitem és életem lekötöm, hogy lészek hiv,
Mert szépsége, kedvessége,
Tisztessége, szüzessége
Én szivemnek és szememnek,
Életemnek és lelkemnek
Öreme s hát enyim lész.

Látszik, játszik két szemében gyémántkő ragyogmánya,
Legszebben és ékesebben áll teste alkotmánya.
Mozdulása, fordulása,
Piros szájának szollása
Szerelmére, vig kedvére
Indit páros életére
Hogy kötelezzem magam.

Ritka óra, melly illy jóra vezette hiv szívemet,
Már megkaptam, kezet csaptam, hogy elveszem kincsemet.

Minden jót vélj, bennem remélj,
Hogy el hagylak, attól ne félj.
Hitet tészek, tiéd lészek,
Erről néked vallást tészek,
Hogy lészek élted párja.

Győznél kegyes, vélem jegyes, fene tigriseket is,
Szépségeddel, természetteddel a vad embereket is.
Hát engemet, ki szívemet,
Vig kedvemet, életemet
Már vetettem és kötöttem
Csak te benned reményemet,
Hogyne szeliditnél meg?

Illő léssen, már én kincsem légy, én szívem arra kér,
Örvendetes, kellemetes választ, bizony tudom, nyér,
Mert szózatja, áldozatja
Szódnak szívemet meghatja,
Megvidítja és ujitja
Hiv szerelmedre megnyitja
Szívemet szád nótája.

Erre felelet, azon nótára.

Kellemetes és természetes formádnak szolgálója,
Vagyok és lészek, én kincsem, hitemnek megállója.
Nekem nem kell, bár vesszen el;
Ki mászt szeret, imé az jel,
Rabod vagyok, tudod magad.
Azért szívem meg sem tagad,
Mert személyed szeretem.

Azt megvallom s nem általlom, hogy soha természetben
Ifjat szebbet, kedvesebbet nem láttam személyében.
Ha tehetném s megnyerhetném,
Istenemtől azt kérhetném,

Hogy személyed megcserélném
S vellem egygyé tenni vélném,
Ma változném formádba.

Tenger vize és sós ize hamarébb lesz elfogyó,
Személyedet, szépségedet szivem mig lesz elhagyó.
Mert szépséged és termeted,
Szivem meghatotta szemed.
Azért szivem és szerelmem,
Nállad kedves, tudom, kincsem,
Elj hát véllem, édesem !
Vége.

LXIII-dik.

Szivemen már felépült kedves, édes virágom,
Kertemnek a közepin felnőtt rozsmorintágom,
Kedvem volna elmenni,
Csókot orczádra tenni,
De nem mérek próbálni.

Mert az igen sűrű ág, melly köziben szorultál,
Meg sem látlak hirtelen, mert arczal leborultál,
Kíért szivem nem felejt,
Sőt sűrű könyveket ejt,
Testem sinylik kinjában.

Álmom sincsen kedvemre, azt tudom, te is így vagy,
Keserves gondolkodás rajtad is, szivem illy nagy.
Jaj hát kincsem, mit tégyek,
Vigasztalást hol végyek,
Hogy mentsem magam bűtül ?

Szerelem, veszedelem, sokakkal miért bánysz így ?
Miért hozál bánatot, oh te halálos mirigy ?

Engem mire juttatál?
Halálomhoz futtatál,
Oh átkozott rút irigy.

Vénus, ki ennek oka, azt mondhatom, átkozott,
Én szabad életemre vasas békót mert hozott.
Sem személyed szivemhez,
Sem személyem szivedhez,
Nem mehetünk egymáshoz.

Ha fecskévé lehetnék, ablakodra repülnék,
Keserves kínaimban panaszolkodást tennék.
Talám enyhülne szivem,
Kissebbednék gyötrelmem,
Melly most orczám hervasztja.

Hervad is azért orczám, mert a szerelem tüze,
Elboritá szivemet Vénus étkének ize.
Csak gyötrődöm naponkint
És kinlódom óránkint,
Sirva töltöm időmet.

Vége lesz még valaha, mikor szivem megnyugszik,
Kedves violám mellé bágyadott testem fekszik,
Mikor osztán csendesen
Aluszom olly rendesen,
Galambom ölelgetem.

Vége.

Jegyzet. Változata Szádeczkynél. (Miscell. 302—303.)

LXIV-dik.

Ha engem szivedből ki nem zártál,
Jusson az eszedbe, mit fogadtál.
Tudod, szivedet, nékem életedet
Szentelted, kötötted hűségedet.

Ha szeretsz, elhiggyed, hogy szeretlek.
 Ha pedig nem kedvelsz, nem kedvellek.
 Szeretni jószág, de nem állandóság,
 Hol egymás között nincs hiv igazság.

Tenéked javallom, légy állandó,
 Minden jószágban légy maradandó.
 Lássad, ha elválsz, de fel nem találsz,
 Megbánod idővel, magadban szállsz.

Az állandónak állandósággal,
 Színes szívnek csak színmutatással,
 Szoktak ígérni, meg szokták adni,
 A ki ezt nem szokta megésmerni.

Lássad ugyan, lássad, mit cselekszel,
 Mint veted az ágyat, csak úgy fekszel.
 Szeretni szivből, avagy csak színből,
 Ne bánjál vélem olly kegyetlenül.

Vége.

Jegyzet. Változata Szádeczkynél. (Miscell. 124—125.) Ott 12 versszak.

LXV-dik.

Ez világon mi lehetne kedvesb szerelemnél szívnek,
 Mintha jó frigyét köthetne azzal, kit szeret s tart hivnak?
 Mert mihelyt azt megnyerheti,
 Minden bánatját elveti.
 Ámbor bús szíve ég,
 Nem fél, hogy érje sok keserőség.

Érez ugyan keserves kint, mig kegyesre nem tekint,
 De mihelyt kegyes szemeit fordítja, öltözik más szint.
 Ujul, mint harmattal virág,
 Mellyet napsugár hasít s rág.

Részesse ő szíve,
Kinek lőtt ez hire, hogy már hive.

Gyöngyhellyen nyílt két rózsája, melylyel diszes szíve tája.
A szívét olly tűz megszállja, hogy ezer kinját számlálja.
Bánat, mint fekély, borítja,
Mig magához nem szorítja.
De alig érje bár,
Egész kedvvel van már, vigad immár.

Midőn kötelezed tüzed, ne hallja, kincsem, balkezed,
Mert ez kin, mellyet vállalék, tám sirba vezet, ha nézed.
Több buban éltem ne merítsd,
Sebes szívem ne keserítsd,
Mert lészek, én szívem,
Hozzád igaz, vérem mig foly bennem.

Oh vajha lelném kedvedet, hogy szerethetném szivedet,
Hogy most megszánnál, szivedet adnád szívemnek s kedvedet.
Mert szerelmed rabja vagyok,
Éretted kinaim nagyok.
Szívem csak azt vallja,
Mig tölled meghallja, léssen barátja.
Vége.

LXVI-dik.

Madárkám, madárkám, jere, szállj én hozzám,
Készen vár, el nem zár, te tölled kaliczkám.
Engedd meg, ne vesd meg kérését szívemnek,
Légy párja, galambja hiv szeretetemnek.

Zálogul foglyodul én magamat kötöm,
Szép szókkal, csókokkal kedvedet bétöltöm.
Édeském, szivecském, már én tiéd lészek,
Szívemből, hitemből nagy fogadást tészek.

Igérem, mig vérem foly bennem, szolgálok,
Te tölled, mellölled soha el nem állok,
Mig magam házához én ideig szállok
És akkor is tölled én messze nem állok.

Vége.

LXVII-dik.

Letettem már gondolatom az házasság dolgáról,
Többé nem is emlékezem a Venus játékáról,
Mert bizony ritka feleség,
Ki urához nem ellenség.
Illyenek az asszonyok.

Hizelkednek, mosolyognak, mint tündöklő jáspisok,
Titkon pedig kegyetlenek s merő mérges áspisok.
Azért hát ők nem emberek,
Hanem fortélyos tengerek.
Illyenek az asszonyok.

Szegény férfit megnyergetik, rá ülnek s úgy terhelik.
Ha kedvek ebben nem telik, illy csufoson nyelvelik :
Oktalan fejü goromba,
Ollyan vagy, mint bolond gomba.
Illyenek az asszonyok.

Némellyek simogatással apolgatják urokat,
S így nagy simforizálással * hintegetik csókjokat.
Titkon pedig a farokat,
Másnak adják tanarokat **
Illyenek az asszonyok.

* Simphorisator = héhelő, csepügerebenelő.

** Tanóroh tulajdonképen = legeltetőhely.

Ha eltudhatják házoktól másuvá az urokat,
Nem távoztatják ágyoktól a friss kavallérokat
Sütnek, főznek, jó borokat
Hoznak a pinczéből sokat.
Illyenek az asszonyok.

Esznek, isznak; ha jól laknak, gyertyákat eloltanak,
Szép paplanyos nyoszolyában nyereséget hajtanak.
Urokon nem óhajtanak,*
Ha szinte is megholtanak.
Illyenek az asszonyok.

A subscriba s kanczalista nagy ohajtva ohajtják,
Hogy az asszony eltudhassa urát, igen sohajtják.
Majd bécsapnak a házához,
Nyulnak Venus játékához.
Illyenek az asszonyok.

Némelly beteg, szinte meghal, míg az ura otthon van,
De ha elmegyén házától, nagy öröme s kedve van.
József mester forgolódik,
De István sem morgolódik.
Illyenek az asszonyok.

Jobb hát ellenségre menni, mint feleséget venni,
Éltét vitézül letenni, Márs prédájává lenni.
Mert ki ilyen asszonyt vészen
A keblében tüzet téssen,
S megemésztí egészen.

Vége.

* Sajnálkoznak.

LXVIII-dik.

Nem szollok én senkiről,
Csak a fejé népekről,
Irott szép termetekről,
Magokviseletekről.

Legelső lészen *Anna*,
Nevét magával hozza.*
Ha kérnél tőlle, adna,
Elhidd, hogy meg sem csalna.

A második *Ilona*,
Fejér néki az ina.
Fogd a csecsit, megállja,
Még alább is, nem bánja.

Az harmadik *Kalára*.
Nem tudom, mi az oka,
Szép piros az orcája,
Mosolygó az ajaka.

Csinos asszony *Erzsébet*,
Személyében meglehet,
Vidd a tánczba, elmehet,
Meghidd, hogy csak rád nevet.

Esméred-é *Druzsiát*?
Megütötte az inát.
Ne fogd neki a lábát,
Fogd inkább a rózsáját.

A *Mária* szerelmes,
Urát szerető kedves.

* Ilosvai magyarázata szerint (Sokféle neveknek magyarázatja)
Anna azt teszi: kedves, kellemetes.

Szeretem, mert termetes,
Bizony nagy tökéletes.

Boris igen szerelmes,
S szerelmével termetes.*
Termete kellemetes,
Déákoknak is kedves.

Judit is szép léányzó,
Csókját ajándékozó.
Ha módját feltaláló.
Kölcsön is adakozó.

Sára virághordozó,
Szép koszorucsinaló,**
Mindennél barátkozó,
Szívét másnak ajánló.

Krisztina asszony gyakorta
Hivja legényt egy szóra,
Hogy néki akarátja,
Bételnék kívánsága.

Pando csak bokorugró,
Férjhez menni nem való,
Borszerető, megívó,
Legények alá való.

* Szép. Döbr. C. 473: O Jerusalem leańi, fekete vágoe, de termetes, miként Cedarnak hajloki = nigra sum, sed formosa. (Nyelvt. Sz. III. 597.) Károli Gáspár is úgy fordítja: Fekete vagyok, de szép vagyok. (Énekek éneke, I. 5.)

** A Sára névnek sokféle magyarázata van. Ilosvai bizodalmasnak mondja, Szilády Áron pedig (Régi magyar költők tára, IV. 390.) a jegyzetekben, hogy legelfogadhatóbb az, mely szerint úr-asszonyt, főasszonyt jelent.

Még Zsofi sem jobb annál,

A Déákné vásznánál.

Ha velle szépen szólnál,

Ő velle megalkudnál.

Vége.

Jegyzet. Változata Ferenczi Zoltánnál. (Vásárhelyi dalosköny. XI.)

Thalynál (Régi m. vitézi énekek és elegyes dalok, II. 265. l.) egy 23 versszakos változata.

LXIX-dik.

Melly nagy öröm, vigasság, engem által járó,
Mert készen van, kit torkom olly nehezen váró.
Ez az oka: örvendek, Mert majd jókat hörpentek,
Búnak, bajnak, hallgatásnak osztán véget vetek.

Szegény legény nem szégyen ha a bort szereti,
Mert ötet a búbánat gyakran hányja s veti.
Néha szerét teheti, Kezéhez kancsót vészi,
Bút, bánatot, sok ohajtást osztán fére teszi.

Olly borivó vén asszont én soha nem láttam,
Tiz kancsóval felhajtott, szemeimmel láttam.
Ugrik osztán mint az őz, Ámbár haja légyen ősz,
Ha ihatik, vigadhatik, mindjárt jobban süt, főz.

A szüzek is vigabbak, mikor bort ihatnak,
A tánczra is vigabbak, ha kétszer ihatnak,
Mert színeket szépíti, Véreket melegíti,
Orcájokat, ajakokat rózsaszínnel festi.

Komámasszony jól tudja, merre van a csapszék,
Ott az hordó mellett van egy négylábu kis szék.
Adj, te csaplár, egy pin bort, Hadd mossa le kenderport,
Szövés, fonás, kendervonás nem kell, csak kapnék bort.

Meg nem inná, azt mondja, már a Marosvizet,
Tiz vederért sem lépne, elhídjétek, egyet.
Csak befogná gégemet és rutitná béletem,
Nem engedném, nem szenvedném, hogy töltsön e(n)gemet.

Vagyon még az uramnak egy véka buzája,
Rongyos inge, gatyája, egy kis szalonnája.
Mig abba tart, ihatunk, Kedvünkre vigadhatunk,
Hadd dolgozzék, fáradozzék, semmit rá ne hajtsunk.
Vége.

Jegyzet. A 4., 6. versszak változata Szádeczkynél. (Miscell. 303.) A 2., 3. versszak u. o. (Miscell. 304.)

LXX-dik.

Kegyetlen tigris tejével,
Tápláltatnék erejével,
A kit e szép kérésével,
Meg ne győzne erejével,
Felkeresem hát, ha élek,
Mig leszen bennem a lélek.

Élek még én ez világon,
Mint görlicze asszu ágon.
Kesereg egy szép virágon,
Töllem elmaradt hiv páron.
Felkeresem még, ha élek,
Mig leszen bennem a lélek.

Sokat ugyan vándoroltam,
Egynek-másnak udvaroltam,
Vélem is kockázní csaltam.*
De illy társra nem találtam.

* Zavaros értelmű sor. Másolásbeli hiba lehet. Talán azt akarja mondani: gondolom (tréfásan!) csaltam is a kockajátékban.

Felkeresem hát, ha élek,
Mig léssen bennem a lélek.

Ezt megérdemli hívsége,
Vellem tiszta egyessége.
Ő volt szívem reménysége,
Lesz is éltem nyeresége.
De felkeresem, ha élek,
Mig léssen bennem a lélek.

Már örvendek, mert megkaptam,
Bujdosásom félben hagytam,
Pajtásommal kezét csaptam,
Ismét szívem néki adtam.
El nem hagyom hát, ha élek,
Mig léssen bennem a lélek.
Vége.

LXXI-dik.

Bolondság volt nádhoz bizni,
Melly fel szokott szépen nőni,
De mihelyt a szél kezd fúni,
Midenfelé kezd hajlani.

Én is biztam egy nádszálhoz,
Ki elhagyott s hajlott másához,
Kiért immár halálomhoz,
Közel vagyok végórámhöz.

Én te reád nem haragszom,
Oh én kedves virágszálom.
Hogy te tölled meg kell válnom,
Okát annak én nem tudom.

Fekete gyászban jár szívem,
Nékem sincs már semmi kedvem.
Hogy elhagyott szép szerelmem,
Akkoron nagy buba estem.

Keserves már én életem,
Költöm, fekvem, lehelletem,
Mozdulásom, itom s étem,*
Hogy tölled lett bucsuvétem.

Nem szólhatok, csak hallgatok,
Mert azzal sem használhatok.
Másnak is példát adhatok,
Kérlek, rollam tanuljatok.

Vége.

Jegyzet. Szádeczkynél (Miscell. 218—223.) az *Ifjuság, sólyom-madár* kezdetű dálnak 20. és 21. versszak a miénk két első versszakának változata.

A 23. versszak a miénk 3. versszakának a változata.

Thalynál (Régi m. vitézi énekek és elegyes dalok, II. 99. l.) egy hosszabb, 13 versszakos változata. Azt mondja, hogy Szerencsy György daloskönyvéből való s megvan egyébiránt egy régi vásári nyomtatványban is. (Nemz. Muz. Hung. okt. 74. II.) A kettőt egybevetette s egymásból egészítette ki. A mi 5. versszakunk nincs meg benne. A többi megvan.

Egy más, kilencz versszakos változata Erdélyinél: Népdalok és mondák, I. 37. sz.

Lásd még: Kriza, Vadrózsák. 97. l.

LXXII-dik.

Sok isteneket tisztelhet,
Nekik innepet szentelhet,
Áldozatokat emelhet,
Ki jó szomszédasszonyt lelhet.

* Ételem, italom. Lásd: Nyelvt. Szót. I. 1631. l.

Szomszédsága közlésével,
Kedves napok töltésével,
Mint Pirámus Tisbéjével,
Él tiszta egyességével.

Sok idejét bár számlálja,
Esztendejét bár vizsgálja,
De ha mindvégig megállja,
Igen kevésnek találja.

A kitől is elválását,
Sok jó idők mulatását,
Tölle való távozását
Kesergi elmaradását.

Emlegeti elmenését,
Velle való egyezését,
De valaha szemlélését,
Reményli megtisztelését.

A szép ninfák ékességét,
A Diánna déliségét,*
Fejér tollu gyengességét,
Mulja teste fejérségét.

Küzködik érte sebekkel,
Szívet sértő eszközökkel,
Ajaki illetésekkel,
Orvosolhat, mint szerekkal.

Nem kevészer volt peresse,
De többnyire lett nyertesse,
Időjártán volt szeresse,
Köteles, hogy felkeresse.

* Deliségét. Tollhiba.

A bu szivét felindítja,
Gondolkodás háborítja,
A kétség megtántorítja,
De reménység bátorítja.

Mint az idő borongólag,
Az épület omlandólag,
Jég tavasszal romlandólag,
Ugy áll szive sirandólag.

Múl homálya vigságáról,
Terhes köde szép napjáról,
Megfelejtkezik bujáról,
Bárhá hirt hall szomszédjáról.

Viz a felhőt terhesíti,
Ok a szivet keseríti,
Melly a szemet megmeríti
És az orczáat nedvesíti.

Mig föld a test táplálását,
Halál szabad kaszálását,
El nem hagyja ér folyását,
Nem sajnálja fáradását.

Szive addig mind gyászolja,
Fogadását nem másolja,
Titkon orczáit mosolja,*
Bár mások előtt gátolja.

Bocsánatját vétkeinek,
Történhetett esetinek,
Csekély cselekedetinek,
Kéri s minden beszédinek.

* Mossa. A Nyelvt. Szótár nem ismeri ezt az alakot. De igen így: mosoltat.

Ki fenn tartja tisztelését
S gyakorolja verselését,
Sok hibái fedezését,
Reménykedi felejtését.

Hagyja magát hívségében,
Tapasztalt egyességében,
Kéri, tartsa életében
Szomszéd-sági szerelmében.
Vége.

LXXIII-dik.

Jaj, hogy kell jelentenem,
Szót rolla hogy kell tennem,
Szemeimnek cseppjei,
Bánatimnak jelei,
Utnak indulásom,
Tölled elválásom,
Mellyeket okoznak.

Esmérem szándékokat,
Tudnám akadékokat,
Melly megtartoztathatna,
Még nékem megtarthatna,
Ellent nem állhatok,
Szembe sem szállhatok
Feltett szándékokkal.

Vég hát erőt sziveden,
Essél meg te hiveden.
Bocsáss el, ne tartoztass,
Hogy magad ne okoztass.
Lásd, nincs maradásom,
Véled mulatásom,
Czélom kell követnem.

Maradj meg, ne siess el,
Illy hirtelen ne vess el,
Ne vesd meg csekélységem,
Nézd fentartott hivségem.
Sok kéréseimre,
Sűrű könyveimre
Lágyuljon meg szived.

Áriadné Théseustól,
A Tisbé Pirámustól,
Nem vált meg terhebben,
Nem is vált könyvesebben,
Mint én bucsuzásom,
Tölled távozásom
Ez uttal eshetik.

Ha ugyancsak el akarsz
Menni, engem eltakarsz,
Vig napom béboritod,
Éltemet megkurtitod.
Kérlek, leveledet
Küldd s abban nevedet,
Bár azt hadd láthassam.

Mig halál testem falát,
Párkák éltem fonalát
Nem sértik, hivségemet,
Fenn tartom készségemet.
Tölled is azt kérem,
Legyen bár ez bérem,
Forogjak elmédbe.

Szollok mégis, jöjj vissza,
Lásd, könyvem ruhám issza.
Egyedül mit kell tennem,
Érted hová kell lennem?

Kétségben-eséstől,
Féltsd elenyészéstől
Elhagyott árvádat.

Féltlek, el sem felejtlek,
Szivemből ki sem ejtlek.
Csak kérlek, ne kesergess,
Ne szólits meg, ne kergess.
Hadd menjek békével,
Bár busult elmével,
Kövessem utamat.

Nagy volt kötelességem,
Hozzád való hivségem,
A mellynek megszegése
Majd életem végzése.
Nem változtathatom,
El sem mulathatom
Feltett szándékomat.

Jaj, nem lehet azt tennem,
Hozzád már visszámennem.
Továbbá hát ne vivjad
Szivem s szolgád ne hivjad,
Mert csak egy hívásod,
Angyali szollásod
Egészen megemészt.

Látom, meg nem tarthatlak,
De el sem bocsáthatlak.
Jaj, nem tudom, mit tegyek,
Vigasztalást hol végyek.
Oda van már fényem,
Benned volt reményem,
Jaj, csak elszalasztlak.

A szerencse felvégyen
És jobb szárnyára tégyen,
A hol lesz mulatásod,
Életedben lakásod.
Ott az idő tele,
Ne járjon bú szele,
A melly szomoritson.

Csak sok keserűségre
S majdnem számkivetésre
Maradott szolgálódra,
Jutott lánczolt rabodra,
Ha csak sohajtással,
Életkivánással
Kérlek, emlékezzél.

Nem színmutatásommal,
Nem is szélesapsággommal,
Igérem, hogy szívemben,
Lész emlékezetemben,
Mig csendesülése
S vérem meghülése
Testemben nem lészen.

Ha szivedbe tudhatom
Lenni magam, nyughatom,
Hiszek is hivségednek,
Kedves igéretednek.
Búmat könnyebbítéd,
Könyvem kevesited,
Bárhogy ezt ígérted.

Marad egészségedbe,
Tarts gyászruhát szivedbe.
Könyveidet gátoljad,
Gyászruhádat titkoljad.

Az én gyászolásom,
Téged sohajtásom
Koporsóig fenntart.

Meghajtottam fejemet,
Már megültem nyergemet,
Kalapomat levettem,
Végtisztességet tettem.
A mit nem ítéltem.
Magamról nem véltem,
Már csak megcselekszem.

Jaj, a szót sem szólhatom,
Többet nem bucsuzhatom.
Keserűség szívemet,
A nagy bánat nyelvemet,
Éppen megkötötték,
Hallgatóvá tölték,
Csak kezemmel intek.

Vége.

Jegyzet. Búcsuének. Szerelmi kettős.

LXXIV-dik.

Világ eleiben támasztom ügyemet,
Ki vigasztalja meg keserült lelkemet,
Ki elégíti meg sok szenvedésemet,
Ki gyógyítja s köti bé nagy sérelmemet?

Mint tavasszal essők, könyveim áradnak,
Mellyek folyásitól szemeim fáradnak,
Orczáim mert többet áznak, mint száradnak,
Keserves bánatok, jaj, egymásnak adnak.

Láttassam bár ugyan könyveim gátolni,
Belső sebeimet elrejtni s titkolni,
El szokta a szívet a szem is vádolni,
A szív nehézségét terhes palástolni.

Vajha elérhetném szívem kívánságát,
Tölthetném valaha éltem vigasságát,
Nem kívánnám soha senki uraságát,
Csak látnám zöldülni ifjuságom ágát.

Könnyhullatásommal érzem falatomat,
Naponként nevelem bumat s bánatomat,
Hervasztom szüntelen szép ifjuságomat,
Nem reménylem soha szabadulásomat.

Bár szabadságomban kevesset élhetnék,
Mellyben csendességet magamnak vélhetnék,
Szívem-sértegető szóktól nem félhetnék,
Csendes vig órákat valaha érhetnék.

Régi szabadságom s kedvem el van zárva,
A jó kedvtől vagyok megfosztatott árva.
Sirok koporsóig s vesződöm fenn járva,
De reménylek s élek, szabadulást várva.

Éjjel nyoszolyámat sirás(-sal) áztatom,
Nappal ruháimat könyvemmel itatom.
Elmult napjaimat csak titkon siratom,
Mások előtt ámbár gátlom s nem mutatom.

Gyakron mások előtt jó kedvet mutatok,
Titkon szemeimből sok záport hullatok,
Bút vetek szívemben s bánatot aratok,
Jaj, már elgyengültem s majd men is szólhatok.

De a mint Istennek tetszik, bár úgy légyen,
Csakhogy kegyelmébe engemet bévegjen,
Bánatos életemet ne borítsa szégyen,
Végre kebelébe magához bétégjen.

Vége.

LXXV-dik.

Keserves két sziv válása,
Egymástól eltávoztása,
Még testnek is változása
Leszen ezért s nagy romlása.
Jaj ki nehéz az édestől
Megválni és a kegyestől.

Az árva sziv árva madár,
Csak sirva, keseregve jár,
Mert van szerelmén erős zár,
S vig napokat soha nem vár,
Miglen szivén nőtt virágát
Nem szedheti s aranyágát.

Jaj, szivem is melly sérelmes,
Szived nélkül töredelmes,
Világon létem gyötrelmes,
Fektem, költöm veszedelmes,
Hogy szivemet idő járta
Szivedből immár kizárta.

Dolgaimat sirva nézem,
Jajgatva utom intézem,
Mert méreggké vált már mézem,
Melly hamar megöl, jól érzem.
Jaj, jaj nekem! mit kell tennem,
Éretted hová kell lennem.

Kedves magadvisedet,
Hélénai gyöngytermeted,
Fejér mellyed, gyenge tested,
Angyali szép tekinteted,
Szörnyü sebeim okozták,
Fájdalmimat ezek hozták.

Ajakid gyöngymosolygása,
Szájadnak ékes szollása,
Karcsu derekad állása,
Rárólábaid járása,
Már engemet epesztenek,
Végre meg is emésztenek.

Nem csuda, mert Diánnánál,
Didónál s bölcs Minervánál,
Szebb vagy szerelmes Vénusnál,
Sok ezer kárbunkulusnál.
A ninfákat fejül mulod,
És az világot kidulod.*

Olly időkor vigadásunk,
Ketten volt friss játszódásunk,
Virágos kertben járásunk,
Fák árnyékában nyugvásunk,
Derekadat ölelgettem,
Csókkal orczádat illetem.

Gyenge mellyed apolgattam,
Aranyalmád tapogattam,
Hol gyenge kezedet fogtam,
Hol véled vigan mulattam.
Hogy immáron nem láthatlak,
Jaj, keservesen ohajtlak.

* Meggyőződ, legyőződ.

Ha kis méhecske lehetnék,
 Szivedre lépet tehetnék,
 Bő mézet abba vihetnék,
 Nagy boldogságot nyerhetnék,
 Mert szerencsés, boldog az vér,
 A ki illy drága szállást nyer.

Már ha többé nem láthatlak
 És nem is tudósíthatlak,
 Az mennyei urnak adlak,
 S annak oltalmában hagylak.
 Dolgod folyjon szerencsésen,
 Kivánom szivem, szívesen.
 Vége.

LXXVI-dik.

Szivem keserüségét,
 Szomoru könnyörgését.
 Szánjad uram, bujdosását,
 Szolgáld nyomoruságát.

Igen sirnak szemeim,
 Folytak gyakran könyveim.
 Csudálatos nagy bölcsesség,
 Csendesedjék ez inség.

Légy vezérem, oltalmom,
 Látod, nincs nyugodalmom,
 Hol lehetne jó szállása,
 Lábaimnak állása.

Állandó fogadásod,
 Állhatatos mondásod,
 Áldott Isten, szent fiadért,
 Áld meg, kérlek nevedért.

Én uram, ki kegyes vagy,
Engem, kérlek, el ne hagyj,
Elégeld meg nagy terhemet
És végezd el éltemet.

Atyáim lám, megholtak,
Kik, mint én, jobbak voltak,
Hadd, hogy a jókhoz mehessek,
Kikkel véled lehessek.

Ha pedig néked tetszik,
Nékem is jómra esik,
Hadd szenvedjek itt a testben,
Hadd légyek itt inségben.

Csak adj erőt, nem bánom,
Csapásodat elvárom,
Jó szívvel is elhordozom,
Csak hitem el ne hagyjon.

Jó uram, hogy megalázzsz,
Jómra fordul, hogy dorgálsz,
Mert igaz ítéleted,
Így esmérem vétkemet.

Oh én édes Istenem,
Jusson hozzád kérésem,
Végyed hozzád én lelkemet,
Végezzed el éltemet.

Vége.

LXXVII-dik.

Kedves nótát zengő kótát a déákokról mondok,
Azt megvallják, a kik hallják, fejekben nem bolondok.
Időt hiában tölteni
Nagy kár, jobb verseket írni.

Mert vég nélkül csak alunni,
Szemet hunyni s nem alunni,
Szokott csak a vakondok.

Olimpusról s a Pindusról a deákság eredett,
Parnassusra, Helikonra Apollótól terjedett.

Minervára, Diannára,
Ezeknek szüz scholájára,
A ninfákra, szép muzsákra,
Osztán a bölcs poétákra
Neve leereszkedett.

Legfőképp görög népekhez a tudomány elhatott,
A bölcsesség és nemesség Áthénasba felkapott.

Osztán Róma várossára,
Kihatott Itáliára,
Gallusokra, ánglusokra,
Vitéz nemes magyarokra
Neve leereszkedett.

Vett nevet és eredetet tudós déákomustól
E szó deák, a mint hívják, e drága titulustól.

Ezekből lesz osztán híres,
Nevezetes, dicséretes
Úr, prókátor, prédikátor,
Mint Ciceró, fő orátor,
Ékeskedik virtussal.

Minden népek bétöltenek végre a déákokkal,
Kik fémlettek, tündöklöttek az ő tudományokkal,

Virtusokkal, irásokkal,
Keresztyén tanításokkal,
Életekkel, erkölcsökkel,
Mint megannyi gyömolcsökkel,
Fénylettek jóságokkal.

Boldog az olly hely, az hol sok a déáki tudomány,
Keresztyénség, minden szépség van ott szent ragadomány.*

Ott kegyesség, szemérmesség,
Jó békesség és csendesség
Gyarapodik, szaporodik,
Valaholott uralkodik
Ez isteni tudomány.

A ki kivált már subscribált,** hogy tógás deák legyen,
Uraságra vagy papságra az hamar elő mégyen.

Országában, hazájában,
Osztán az Úr templomában,
Törvényszéken, nagy helyek(en),
Ő mindenkor áll ott készen,
Hogy szolgálatot tegyen.

Nincs jelesebb és hiresebb ember a jó déáknál,
Nevezeti, becsületi nagy vagyon a belgáknál.

Tudománya magát hánýja,
Karsu teste alkotmánya,
Testállása, sétálása,
Keztyüs keze gestálása
Kedves a szép dámáknál.

Játszik, látszik, sőt szikrázik két szeme ragyogása,
Nyit szerelmet csókra termett szájának mosolygása.

Friss dereka, gyöngyajaka,
Alabástromszin homloka,
Tekintete, szép termete,
Rókatorkos öltözete,
Sok szüznek borzodása.

* Zsákmány.

** A ki már végezte a (6 osztályos) gymnasiumot, aláírt (subscribált) a deáki törvényeknek, philosophus, tógás deák lett.

Álmélkodás, gondolkodás fogja el az elméjét,
Ha szemléli, jól itéli a déáknak leczkését.

Jó fizikus, filozofus,
Teologus, filologus,
Juridikus, főmedikus,
Expertus, matematikus,
Tanitván mindezeket.

Oskolában csak hiában nem tölti az idejét,
Olvasással, tanulással rontja agya velejét.

Bátorsága, barátsága,
Nyájassága, társasága,
Sok tréfája, muzsikája,
Harsogó kedves nótája,
Mutogatja erejét.

Sok éneket, szép verseket néha keze irogat,
Fácéciát,* komédiát okkal közzé válogat

Ez ifjakat, urfiakat,
Hatalmas kavallérokat,
Szép muzsákat, friss nimfákat,
Jeles uri szép dámákat,
Dudolással tartogat.

Vége.

LXXVIII-dik.

Itt vagyok én, igaz szolgád, kegyességed rabja,
Te éretted majd megemészt a szerelem langja.

Ha nem ujitsz, nem könnyebbitsz,
Ha nem segitsz, nem vidámitsz,
Reám tódult sok bú, mint tengernek habja.

Kegyességed és hűséged, te is édes kincsem,
Nyujtsd én hozzám igaz szived, mert te vagy reményem.

* Tréfákat, szellemességeket.

Nem adnálak Hélénáért,
Nem az hires Lucináért,
Mert minden kincseknél drágább szép személyed.

Azért te is légy szívemnek megvigasztalója,
Oltalmazd bus szívemet, mert halál szolgálja.
Adjad mellém friss tagodat
És orcámra csókjaidat,
Hadd vehessen szívem örömet magára.

Nyájas beszédidet nyujtsad e mellett szivednek,
Terjesszed ki ölelgető karjait hivednek,
Hadd játszék mellyed diszével,
Mellynek hizzék szépségével,
Ezt kívánom tölled, engedje hűséged.

Engedelmes szolgád lészek én is, a míg élek.
Hűséged megrontásától soha nem is félek.
Ha az próba köztünk léssen,
Mellyre szived, tudom, készen,
El nem választ semmi drága személyedtől.

Nállad lelem, én kegyesem, így gyógyító irem,
Már megnyugszik, csendesedik eddig busult szívem.
Ámbár érjen akármelly bú,
Rágjon, mint asszu fát a szú,
Szerelmed harmatja de azt mind eloltja.
Vége.

LXXIX-dik.

Hej kukuli, kukucskám,
Szállj én reám, madárkám.
Szívem hozzád tódul,
Ha lát, ugyan ujul,
Készen vár már kaliczkám.

Jaj, jaj, jaj, én reményem,
Ne bánj vélem keményen.
Midőn simogatlak,
Sipocskámmal hivlak,
Szelidülj hozzám, kincsem.

No, no, no, hát ne menj el,
Vagy szívemet is vidd el.
Véled elrepülök,
Szárnyacskámrá kelek,
Tölled el nem távozom.

Mert kegyesbet nálladnál,
Szebbet drága tagodnál,
Hivebbet szivednél,
Kedves személyednél
Sehol senki nem talál.

Hélénai személyed,
Tökélletes szerelmed,
Engem elhódított,
Magához tódított,*
Lekötelezett tüzed.

Árva voltam társ nélkül,
Bujdostam csak egyedül.
De szived tüzére,
Jutván melegére,
Hol szerelmem megenyhül.

Sok ezüstért, aranyért,
Drága kárbunkulusért,
Téged nem adnálak,
El sem is hagynálak
E világnak kincséért.

* Füzött.

Szeressük hát mi egymást,
 Megvetvén az elválást,
 Mert szívünk vigságra,
 Jutott vidulásra,
 S nyertek maguknak szállást.
 Vége.

Jegyzet. Változata Szádeczkynél. (Miscell. 234—235.) A három első versszak Amadée. (Négyesynél : LXV.) Erdélyinél (Népdalok és mondák, II. 396. sz.) egy rövid, három versszakos változata.

LXXX-dik.

Arany idején folyása,
 Szivemnek vigadozása
 Vasra válék, szomorura,
 Minden kedvem hajlék búra,
 Azért, hogy innen válásom,
 Esik végső búcsuzásom.

El kell menni, nincs mit tenni,
 Nincs szivemnek hová lenni.
 Sok bánatim rá vettenek
 És bujdosóvá tettek.
 Azért a szerencsét kérem,
 Légyen mindenütt vezérem.

Élj sokáig, szép viola,
 Kit szájam gyakran csókola.
 Megemlegetlek, mig élek,
 Mig bennem lészen a lélek.
 Bujdosásim a mig nyulnak,
 Bánatim érted ujulnak.

De azt bizom Istenemre,
 Hogy vigyázzon kedvesemre.

Ha többé nem láthatom is
 És hírét nem hallhatom is,
 Csakhogy légyen egészsége,
 Holtáiglan békessége.

Ez utolsó kívánságom,
 Érted, mosolygó virágom.
 Csak Isten könyveidet,
 Törölje el keservedet,
 Vigasztaljon meg tégedet,
 Bánatba merült szivedet.

Minthogy itten mulatásom,
 Véled való lakozásom,
 Már is szinte megsokalta,
 Az irigység megbosszulta,
 Kész paripám, hát indulok,
 Tölled végképpen mozdulok.
 Vége.

LXXXI-dik.

Jaj, bánatos szívem nincs titkolva,
 Nem birhatja terhét, ez az oka.
 Keserves gondokkal vagyok rakva,
 Hogy még meg nem holtam, nem sok hija.
 Jajokkal így emésztetem,
 Bánat miatt fáj a szívem, ∴:
 Sok kintől nem enyhíttetem,
 Napról napra kell vesződnem.

Vigan tölt életem gyászban borult,
 Régi napfényem homályban szorult.
 Nem találok vigasztalást sohult,
 Reménységem is töllem eltávult,*

* Eltávozott. A Nyelvt. Szótár ilyen alakban nem ismeri.

Oh életem veszedelme!
Mely hirtelen környül véve.
Ezer bú szállott szívemre,
Melly halált hoz életemre.

Keserves bú fogta el szívemet,
Melly elfogyasztja már életemet.
Nem látom semmiben örömet,
Sirva érzem immár kenyeremet.
Csak szemlélem az egeket,
Ohajtom elmúlt kedvemet,
Hullatom sok könyveimet,
Ezekkel töltöm időmet.

A titkos gond sok jó szívet megront,
Melly oly nehéz, mint sok ezernyi font.
Kivált a ki gyötrellemmel rakott,
Igen kevés vigasztalást várhat.
Oh boldogtalan bus fejem
Meddig leszen ez inségben?
Hogy így emészt ellenségem,
Ne hagyj engem, én Istenem!

Vigasztalnám szomoru fejemet.
Mi reménynyel tápláljam szívemet?
Hogy menthessem kintől életemet,
Kerülhessem rám jött veszélyemet?
Oh bánatoknak örvényje,
Miért érkezel ennyire,
Boldogságomnak vesztére,
Rabságom felvételére?

Még a ki szánja, sem találkozik,
Jó barátom is messze távozik.
Jaj, ez hamis világ így változik,
A ki annak hiszen, csalatkozik.

Én vagyok, a ki azt vészem,
Végső napig le sem tészem. :/
Jajgatom szörnyű esetem,
Csak meg nem öl szenvedésem.

Sirathatom ezen életemet,
Forgathatom elveszett fejemet.
Nem várok senkitől segedelmet,
A sok inség környül vött engemet.
Mi haszna már tovább élnem?
Jobb volna eltemettetnem.
Ne hagyj engem, én Istenem,
Bocsásd elődben kérésem!
Vége.

LXXXII-dik.

Melly keserves változásom,
Tölled való elválásom,
Messze földre távozásom,
Illy hosszas elmaradásom.

Ne csudáld hát mord kedvemet,
Tölled való gyötrelmemet,
Keserves könyvezésemet,
Szivedtől vett sebemet.

Teljes szivem bánatokkal,
Téged ohajtó gondokkal,
Mint rózsza töviságokkal,
Hervaszt engem mindazokkal.

Ezt én szenvedem jó szívvvel,
Érted viselem jó kedvvel,
Szivem visszajövésével,
Lészen egész örömevel.

Reménylek én, remélj te is,
Távollétem ha nehéz is,
Visszajövéssem késik is,
Szivem igaz hived mégis.

LXXXIII-dik.

Lásd, az igaz szivnek nincsen tekinteti,
Nincs az igazaknak mostan becsületi.
Jajgat Menelaus, mert megsalattatott,
Árván Hélé nától szegény elhagyatott.
Jaj, az igazaknak nincsen tekinteti.

Kényes most a dáma, nehéz kedvét lelteni,
A kitől nem vélnéd, attól is kell félni.
Kendőzik szépséggel, de a szive férges,
Méz-iz alatt veszett fulánkös és mérges.
Jaj, az igazaknak nincs hát így jutalma.

Gyakran téged ölel, de más akkor szive,
Sokszor téged csókol, mégis más a hive.
Rajtad jár a szeme, noha kerül czélja,
Száz színekkel fénylik s kemény a fortélyja.
Jaj, az igazaknak nincs hát így jutalma.

Ha vagy egyet szeretsz, mindjárt üti dobra;
Ha nagy lator nem vagy, tudd meg, vágyik jobbra.
Nem kerit el, ne félj, ha vagy alázatos,
Szelid jámborságért lészesz utálatos.
Jaj, az igazaknak nincs hát így jutalma.

Te is a kétszinség karján neveltettél,
Volt skorpióikra,* mellyből születettél.**

* Skorpió-tojás.

** Születtél. Kemény János is így írja önéletrajzában: Születtem is ugyan háborúságos időben. (Nyelvt. Szót. III. 354.)

Szép a neved s magad, kár, hogy hamis lettél,
Mert Vénus mezején jól elhiresedtél.
Elmehetsz már bezzeg, azzal, mit kerestél.

LXXXIV-dik.

Felderült napomat látom és hajnalomat,
Mert kézen solymomat tartom és madaramat.
Oh melly boldog az az óra,
Melly vezérlett ilyen jóra
Első szerencsémben,
Tüzemnek zsengejében.

Kinek apolgotom nyakát is, csókolgotom,
Tollát simogatom, magát is apolgotom.
Tud is járni a kedvemre,
Mintha nőtt volna kezemre,
Jobbik szemem fénye,
Életemnek reménye.

Didó szive langját, az Anchisesnek fiát,
Theogemes saját a szép Carikliáját*
Soha ugy nem szerethette,
Sőt még kedvét sem lelhetette,
Nékem galambocskám,
A mint lelte solymocskám.

Másnak nem hihettem, magát sem remélhettem,
Cupidót mellettem mert lőni nem is véltem.
De most látom édes nyilát,
Mivel vágom már profontját,
Melly tejjel-mézzel sült,
Bennem már nagyon is gyült.

* Heliodorus, híres görög elbeszélésében, a melyet nálunk is feldolgozott Gyöngyösi, Theagenes és Chariclia a főalakok. Saját = maga.

Boldogtalan sorsom, lészen keserű marsom,
 Hanem már válásom, esik elbucsuzásom.
 Jobb lett volna nem születnem,
 Hogynem ilyen időt érnem
 Ifjúságomban,
 Déaksági koromban.

Én téged solymocskám, piros tarka madárkám,
 Piros hajnalocskám, tavaszi szép rózsácskám,
 Soha másért el nem hagylak,
 Hátrább másnál nem állitlak,
 Görög Héléánánál,
 Vagyis Filoménánál.*

Ha elhagy Héléna, jelen vagyon Minerva,
 Elhagy Filoméla, talpon áll a Diánna.
 Nem kell szívet epeszteni,
 Szebbnél szebbet lehet lelteni,
 Szarvas, őz párjának
 Kaphat sutát magának.

LXXXV-dik.

Napom déli fényessége,
 Szerelmem mélységes örvénye,
 Minerva bölcs fia, Diogenese,
 Gyors Hipomenese.**

Homály szállott hajnalomra,
 Vig kedvem fordult unalomra,
 Mert szerelmünk aranyláncza kibomlott,
 Tüzünkre viz omlott.

* Philomela. Itt a költő csak bűbájos szépségeért említheti.

** A bojotiai mondák szerint H. gyorsfutásban legyőzte Atalantát, a kinek kérii addig mind legyőzetvén, éltöket vesztették. (Ovidius, Met. X. 560—705.)

Megoltotta s elbontotta
Egymáshoz való igaz hivségünket
S kötelességünket.*

Már életemnek virágát,
Egy szép rozsmarinágát,
Más kertében plántálva,
Nézem sajnálva.

Te voltál gyönyörűségem,
Hogy a ki ez rosszat okozta nekem,
Te is lettél keserűségem,
És fejemre hozta.**

Nap ne süssen ablakára,
Ha jár árva fejem kárára,
Minthogy rajtam ejtett stikjét alig türöm,
Érte legyen üröm.

Megszakasztá s elbágyasztá,
Vig szívemet mert pallásra,
Nem másra,
Találtam volt társra.

De attól hitetlenül,
Hirtelen véletlenül,
Jaj, jaj, miképpen fosztá,
Árván marasztá.

Szerelemnek tengerében,
Nedves csókjaim özönében
Megferesztlek még egyszer, még megválnék
És valedikálnék.

* Egy sor hiányzik, a leíró kihagyta.

** Zavaros. Az egész dal értelmetlen leíróra vall.

Holott szebbet s ékebbet,
 Diszesebbet, kedvesebbet,
 Ha találsz bár, elveszek s eltenyészek,
 Soha se tenyészek.

Fosforusom,* zöld lanrusom,
 Hozzád hát ki lehetne illendő pár,
 Fontold s gondold meg már.

Most nézd meg termetemet
 És ékes személyemet,
 Térj vissza te szolgálodhoz,
 Jóakaródhoz.

Hymennek vetett ágyára,
 Nem hivlak Venus játékára,
 De szerelmünk elkezdett közlésére,
 Öregbitésére.

Én is Diannát szeretem,
 A szépet meg is szépitem.
 Az himvarrást, szövést, fonást, alakom,
 Éretted lerakom.

Mert kedvemnek, bus szivemnek
 Egyedül te vagy orvos Galenussa,
 Hasznos dictomussa.**

Vér ujul csiklandozva,
 Kedv indul játszadozva.
 Kinek tompult elméje,
 Ez a leczkéje.

* Phosphoros = fénythozó, fénytadó. A Venus, vagyis a hajnali csillagnak a neve.

** Egy sor hiányzik, valamint alább is még két versszakból.

Hogy szavaid oly mérgesek,
Mint eddig, nem oly szerelmesek,
És jössz hozzám ritkán udvarlásomra,
Látogatásomra.

Discordiát vetem okul,
Mert talám elárult álnokul.
Ha ezt szorgalmatos tanulásod okozza,
Egyedül dolgozza.

Látom szánod és azt bánod,
Hogy két szék közt pad alatt kell nyugodni,
Általad maradni.

Nem tanulhatsz mindenkor,
Hozzám jöhetsz némelykor,
Véred ujlásáért,
Tisztulásáért.

Flora virágos táblája,
Két orczámnak színes rózsája
Fejér és piros színekkel ékeskedik,
Neked kedveskedik.

Ajakimnak mozdulása
Szép, mint hajnal mosolyodása.
Ezek készek orczád öntözésire,
Nedvesítésére.

Állapotod mivoltát,
De imé meg is holtát,
Nem szánod édesednek,
Szerelmesednek.

Mondd meg, mi sérti szivedet.
Megkövetlek, kincsem, tégedet,

Gyarlóságból esett sok vétkeimet,
Cselekedetimet.

Mert önként nem cselekedtem
És ellened nem törekedtem.
Rám azért könnyörülő szemmel tekints,
Becsülhetetlen kincs.

Próbálgasd meg s vizsgálgasd meg,
És ha valamibe hijános leszek,
Soha se tenyésszek.

De Pompejust Julia,
Grachust meg Cornelia,
Nem szerette hivebben,
Engedj nekem itt ebben.

LXXXVI-dik.

Phœbus komor orcáját mosolygóra cserélte,
Piros bársony palástját magára terítette.
Nem halovány nyaka, rózsaszín ajaka,
Ragyogózása, ragyogózása.

Aeolus a szeleket barlangban rekesztette,
Csak a nyájassabbakat futtára eresztette.
Danul már a cigány Gallyán,* az orosz lány
Daróczat lehány, daróczat lehány.

* Homályos hely. Az eredetiben így van :

Danul már a tzigány Galján az orosz lány
Daroczat le hány daroczat le hány.

Gallya a Mátrában egy szép kilátást nyújtó pont. Úgy gondolom, azt akarja mondani a miskolci diák, a ki alább az Avast, Pipicset emlegeti, hogy a tavasz megérkeztével már künn a Gallyán dalol a cigány, az orosz leány pedig levetette czondráját, téli darócz ruháját.

Baromtartó Pánnak is széjjel legel csordája,
 Tytirus sem tarthatja, teli füstes szobája.
 Megfujja dudáját, torka * furulyáját,
 Ugrós nótáját, ugrós nótáját.

Még az öreg asszony is nem sugarag a padkán,
 Nem zsimbel, nem poszog már többet a megunt rokkán.
 Napfényre vágyódik, fal alá vonódik
 S ugy balházódik s ugy balházódik.

A kik mivelünk együtt szopják Minerva tejét,
 Parnassus halmainak látogatták tetejét,
 Az Avas farkára vagy Pipics ** dombjára
 Gyűljenek oda, gyűljenek oda.

LXXXVII-dik.

A a a, leta sunt tempora,
 Lusus carpi solia,
 Nostra sunt solatia.
 A a a, leta sunt tempora.

E e e, finis miseriae,
 Finis jam laborum est,
 Finis jam seholasum est.
 E e e, finis miseriae.

I i i, valete socii,
 Ad examen ibimus,
 Scholae valedicimus.
 I i i, valete socii.

* Tarka. Tarkásan kiczifrázott furulya.

** Az eredeti: avas és pipics. De kétségkívül az Avas Miskolczon és Gyöngyös mellett a Mátrában a Pipics dombja értendő.

O o o, jucundo animo,
 Hodie vacatio,
 Cras in patriam ibo.
 O o o, jucundo animo.

U u u, vivamus ego et tu,
 Vivat nostra regina,
 Maria Theresia.
 U u u, vivamus ego et tu.

Y, vivat rex Salamon,
 Vivat noster Josephus,
 Imperator secundus.,
 Y, vivat rex Salamon.

LXXXVIII.

Nosza gyertek legények velem katonának,
 Éljük vigan napjait e kedves világnak,
 Mert nincs baja minálunk, lám, a katonának.
 Haj, didanom, hop, hop, hop!
 Még kedvünk előzte.

Hej elmegyünk, elmegyünk, a törökre mégyünk,
 Egy vágással törököt 20—30-czat vágunk.
 Ha nem bársony a ruha, mi azt fel sem vesszük.
 Haj didanom, hop, hop, hop!
 Míg kedvünk előzte.

Hej elmegyünk, elmegyünk s a kvártérre mégyünk,
 Tyukot, ludat, malacot csak egyaránt ölünk.
 Kész ebédre jól lakni, jó bor mellé leülni,
 Hop, hop, hop, így éljünk!

Nem mondja már a mester: cito tu recitas,
 Ama szóval nem mondja: cito tu declinas,

Quare nescis teneas avagy pedig flectans?
Nem kell immár a könyv is; egye meg a darázs

Nem kell immár papiros, maradjon a boltba,
Tenta helyett kulacs bor vagyon a nyakamban,
Galles helyett golyóbis vagyon tarsalyomban,
Penna helyett a fegyver vagyon a markomban.

Némuljon meg az harang, mely van iskolában,
Portarius mindenkor azt vonja hijában,
Marodj velle asinus, epedj meg bánatban,
Mi pedig muzsikaszónál éljünk vigságban.

Elvitte uracskámnak égy szép paripáját,
A nyakában vetette csontos karajelját,¹
Egy szép aranyos nyergét, Peti bátyám fegyverét,
Abaköpenyegét.

Nem maradt már uramnak semmi rávalója,
Elől-hátul kilátszik füstes dudalója,²
Magamnak is mejjecském,³ megrongyalatt pendejkém,
Kilátszik a micsám.

Jaj édes komámasszony, bezzeg poruljáránk
Eged borravalóból igen kipusztulánk,
Az erszényből kifogyott, a kasból is kikopott,
Igyál már égy kortyot.

Jaj édes komámasszony, ne gyötröd magadot,
Jöjj bé hozzám jó reggel, megöntem torkodat.

¹ Karabélyát. Tollhiba.

² Dudolója.

³ Kis kabátka, mellrevaló. Toroczkón ma is megvan, a *mejjrevaló*, amely nem egy a más vidéken előforduló *mérevealó* (mellrevaló) nevű irhamellénynyel.

Vagyon nékem a kasban, lisztem, buzám hordóban,
Jó lesz éged ¹ borra.

Jó bort kezdett csaplárné minap a hódasban,²
Rajta iszik, vigan van nyalka katonáné.
Huzd meg Miska a nótát, ne kiméljed a hurját,
Megadom az árát.

Elküldtem a szolgálót két font pecsenyéjért.
Katicza léányomat két-három pin borérét.
Hadd hónapra dolgadat, tedd fére a rokkádot,
Készítsd a csókodat.

Megeheti az uram sovány kenyeret is,
Megihatja fejül rá(a) hideg vizet is.
Nem szeretem a dolgát, ebül forgatja magát,
Nem rugja a dunhát.

Jöjj bé szivem Máriskám, járjunk égy pár tánczot,
A nyakadba vetek én égy szép arany lánczot.
Azt sem tudod, hol vagyok, éretted majd meghalok,
Még ma veled halok. (Hálok.)

Ez éneket szerzette égy idegen legény,
Pajkos nevü helységben ki vala jövevény,
1770-ben,³ szomoru novemberben,
Pozson vármegyében.

Jegyzet. Változata Szádeczkynél. (Miscell. 257—260.) Thalynál is (Régi magyar vitézi énekek és elegyes dalok, I. 270. l.) *Generalis insurrectio* czimen. Egy pár sor megvan Erdélyinél. (Népdalok és mondák, III. 215. sz.) Teljesebb változat: u. o. 217. sz.

¹ Égett.

² Hódos, Hódas, mint határnév, folyó, tó neve gyakori.

³ Szádeczkynél, Thalynál: 1740-ben. Itt a leíró a maga korába tette át, a mint az különben általánosan szokásos.

Különben az egész dal két költeményből van összeütve. A hat első versszak egy toborzó nóta, azontul az asszony boros nótája.

LXXXIX.

Sirasd meg azt az időt,
Mellyben déákká lettél,
Sassal prémezett tógád*
Nyakadban kerítettél.
Jaj szegény oda vagy,
Rémitő csuda vagy.
Ezer bajad meg kettő,
Gyászos az esztendő.

Mert napos idejére
Éltednek nem jutattál,
Hanem havas időben
Tudatlanul maradtál.
Jaj szegény, oda vagy,
Rémitő csuda vagy
Ezer bajad meg kettő,
Gyászos az esztendő.

XC.

Boldogasszony anyánk,
Régi nagy patronánk,
Sok inségben lévén,
Igy szollit meg hazánk:

Magyar (Erdélyben) országról,
Romlott hazánkról,
Ne felejtkezzél el
Árva magyaridról.

* Tóga, a régi református kollegiumok bennlakó diákjainak hosszú, reverendaszerű ruhája.

Oh atyaistennek
Kedves szép leánya,
Krisztus Jézus anyja,
Szentlélek mátkája,
Erdélyországról.

Kegyes szemeiddel
Tekintsd meg népedet,
Segéld meg áldásra
Magyar nemzetedet,
Erdélyországról.

Mert sirnak s zokognak
Árváknak szivei,
Hazánk pusztulásán
Özvegyek lelkei,
Erdélyországról.

Vedd el országunkról
Ezt a sok inséget,
Melyben torkig uszunk
S nyerj régi épséget,
Erdélyországról.

Rontsd meg édes anyánk
Az eretnokséget
Magyar nemzetedben,
És hitetlenséget
Erdélyországról.

Hogy mint Isten anyját
Régen tiszteltének,
Ugy minden magyarok
Most is dicsérjenek,
Erdélyországról.

Tudod, hogy szent István
Örökségbe hagyta,
Szent László király is
Minket réá bizatt,
Erdélyországról.

Sokat fiad ellen,
Megvalljuk, vétkeztünk,
Csak te imádj értünk,
Hozzája megtérünk,
Erdélyországról.

Jézus fiad előtt
Hajts hát térdet értünk,
Mert ha nem cselekszed,
Egy lábíg elveszünk,
Erdélyországról.

Dicséret, dicsőség
Légyen az atyának,
Úr Jézus fiaddal,
Szentlélek mátkáddal.

Erdélyországról,
Romlott hazánkról,
Ne felejtkezzél el
Árva magyarokról.

XCI.

Keresztyének sirjatok,
Mélyen szomorkodjatok.
Keseregjen minden szív,
A ki Jézusához hív.

Nincsen abban irgalom,
Hozzád buzgó fájdalom,
A ki téged meg nem szán,
Oh Jézus, a keresztfán.

Szent testednek sebeit,
Vérrel buzgó kékeit,
A ki látja és nem sir,
Élő hittel az nem bir.

A kősziklák repednek,
Nap és hold setétednek,
Minden állat megindul,
Csak a bűnös nem busúl.

Szállj szivedben, fontold meg,
Vétkeidet sirasd meg,
Mert az Isten fia volt,
A ki érted így megholt.

Nézd szeretet kutfejét,
Fájdalmak nagy tengerét,
Ez Jézusod szent szíve,
Gyilkos láncsa mély sebe.

A kit e sziv nem lágyít,
Buzgóságra nem indít,
Ércznél, kőnél keményebb,
Jégnél mejje hidegebb.

Csoda-tükör, nincs mása,
Minden malaszt forrása,
Szomjuságod oltó vér,
Élted mosd meg vizes bér.

Áldott légy, légy becsesb rész,
Lelkem ébreszd, mert nem kész,
Gyászos vízzel könyvezni,
Hadd tanoljak szeretni.

Átok, szitok, trágár száj,
Szent szivednek, tudom, fáj.
Töllem távol ilyenek,
Siralmid hadd szünjenek.

Magdolnával lábadnál,
E szentséges oltárnál,
Életemet siratom,
Mindenekbe jobbitom.

Szent szivedből szent vérrel,
Mondom, irom pecséttel,
Ma, nem holnap, jobbulok,
Minden büntől távozok.

Vége.

Jegyzet. Változata Erdélyinél: Népdalok és mondák, I. 308. l.
Az öt első versszak Faludi *A fészülethez* című szokásos éneke.
(Magyar Könyvtár, 249. sz. Ferenczi-féle kiadás.)

XCII.

Csak azt szánom, bánom,
Hogy szived titkon kívánom.
Meg sem gondolhatom,
Meg sem csókolhatom,
Ne hagyj, kérlek, így kinlódnom.

Ellankadott szívem,
Érted könyvet hullat szemem,
Mert távol van töllem,
Ritkán hall felöllem,
Rám ki lőtte nyilát, engem nem lát.

Pax, pax super Pindo,
 Redimite capi lauro,
 Claudite jam rivos,
 Vos dociles musæ jem redite.

Bicornis fulmina,
 Musarum caterva,
 Qui te jam pulsavit,
 Triumphum portavit,
 Nec est Dodonea similanda.

Vége.

Jegyzet. Szádeczky gyűjteményében (Miscell. 138.) egy dalnak ez a kezdő sora. A többi egészen más.

XCIII.

Ha meguntad életedet,
 Feleséged, gyermekedet,
 Haj, gyere pajtás katonának!
 Haj, dehogy megyek, mert levágnak.

Bort is iszunk, ha kaphatunk,
 Bor nélkül is tánczolhatunk.
 Haj, gyere, etc.

Ez az élet a gyöngyélet,
 Igy keresik a kenyeret.
 Haj, gyere pajtás, etc.

Certissimi be jó lennél,
 Katonának be illenél.
 Haj, gyere, etc.

Tedd le deák, a tógádat,
 Hányd el, vesd el a longádat.
 Haj, gyere, etc.

Kétfejű sas a tógádon
Nem lesz, de kard oldalodon.
Haj, gyere, etc.

Kaphatsz nállunk uraságot,
Hadmagy, vagy kapitányságot.
Haj, gyere, etc.

Jó paripát, fegyvert adunk,
Téli kvártélyra szállitunk.
Haj, etc.

Ne félj pajtás, nem bántanak,
Csak a karddal lapogatnak
Haj, etc.

Vége.

Jegyzet. Thalynál (Régi m. vitézi énekek és elegyes dalok, I. 299. l.) *Bakatorborzó* czimen egy rövid, tökéletlenebb változata. A négy strophás dal 1. versszaka a mi első versszakunk, 2. strophája a mi utolsó versszakunk. A 3. és 4. ott egészen más. Krizánál (Vadrózsák, 221. l. 445. sz.) megvan a mi utolsó versszakunk.

XCIV.

Oh kék szinnel fénylő egek,
Fenn függő sűrű fellegek,
Tekintvén bus személyemre.
Szakadozzatok fejemre,
Mert az, a ki mint én, úgy jár,
Csak halált s nem egyebet vár.

Azt gondolom, a mig élek,
Mind vig napokat szemlélek.
Oh de nagyon megcsalódtam,
Mert árvaságra hagyattom,
Édesemtől elmaradtom,
Gyászszos napokra jutattom.

Szemeim mikor fordulnak,
 Sűrű könyveket hullatnak,
 Éjjel és nappal vigyáznak,
 De akkor is könyvben járnak.
 Mert már drága kincsem nincsen,
 Kire két szemem tekintsen.

Oh világ szineskedése,
 Álорczás hizelkedése,
 Midőn boldog esztendőkkal,
 Biztatnál aranyidőkkel,
 Akkor méziz alatt mérget,
 Szép almában adtál férget.

Oh könyörülő istenek,
 Szellő, viz, tűz és mindenek,
 Kegyes egek csillagai,
 Fák s füveknek virágai,
 Szánjátok árva szívemet,
 Siettessétek végemet.

Jegyzet. Teljesebb, 9 versszakos változata Erdélyinél (*Népdalok és mondák*, II. 459. sz. A miénk ott az 1., 3., 8., 9. versszak.

XCIV.

Az ujdonuj politiát ha akarod, ühühü,
 E világnak praktikáját ha kívánod, ühühü,
 De vigyázva kell szollanod, tradaridum didadum,
 Sokat félben kell harapnod netalámtám, ühühü.

A ki nem tud levét csapni minden módon, ühühü,
 Felső polezra nem tud hágni, hanem ő csak ühühü.
 Nem jó mostan pápaszemmel, tradaridum didadum,
 Hanem néha csak félszemmel, ujjaid közt, ühühü.

Asszonyok is felhéjoznak, noha rövid ühühü,
Uraikon uralkodnak, mintha már ők ühühü,
De ha tudnád, mely balhások, tradarida didaum,
Büszke nagyravágyódások így kevésbé ühühü.

Az ő nyelvek, mint egy posta, soha nyugtok ühühü,
Szivek pedig, mint a rosta, semmi titkot ühühü,
Minden rabbal trombitálnak * tradarida didadum,
Jobb a ki tehát magával, nem szólok már ühühü.

* Erdélyinél: Mindent dobbal, trombitával,
Jaj annak, a ki asszonynak...
Hallgassunk, mert hm, hm, hm.

MUTATÓ TABLA.

	Lap
I. Mindenütt kedves most a mulatság	22
II. Jaj már nékem, mert szeretlek	23
III. Cerestől szép Junónak	25
IV. Ifjúság, mint sólyommadár	26
V. Ideje bujdosásomnak	29
VI. Jaj, hogy kezdjem bucsuzásom	31
VII. Sirassátok az én sorsom	33
VIII. Bolondság embernek titkon gerjedezni	35
IX. Jaj, szivemtől szakadt gyenge	37
X. Add meg már, édesem, magad	38
XI. A mig élek, mind így élek	40
XII. Oh már egyszer engeszteld meg	41
XIII. Apolló unokája, Vénus kedves	42
XIV. Élj vigan, bár nem kellesz	44
XV. Szivem olly szivre talált	45
XVI. Kit Venus felnevelt	46
XVII. Ritka kertben találsz télben	48
XVIII. Csak annak van becsületi	48
XIX. Kurva az anyja rossz embernek	50
XX. Tudós bölcsek, kik e széles	52
XXI. Változással, kedvmulással	53
XXII. Boldog, a ki hiv szivre	56
XXIII. Nem gondolok sziveddel	57
XXIV. Ha vélem szóltál volna	59
XXV. Virágok gyöngyszinü harmatja	61
XXVI. Nem lesz mindenkor így	64
XXVII. Drága dolog a szeretet	66
XXVIII. Kedves rozsmorint-szálacska	70
XXIX. Jaj, mi történt szivem	71

	<i>Lap</i>
XXX. Szivemnek egy reménysége	75
XXXI. Felnyitnám már bus szivemnek	77
XXXII. Bántják és borítják az igaz szerelmet	78
XXXIII. Állandó vagy, méltán szerethetlek	79
XXXIV. Oh egek szép teremtménye	80
XXXV. Van egy hitvány, tetves, rongyos	83
XXXVI. Récze, rucza, kukuricza	84
XXXVII. Nem tudom, ki szeretne	84
XXXVIII. Szabad vig életem	87
XXXIX. Bubánattal béborít	88
XL. Válé szivem, szép szerelmem	91
XLI. Vidám kedvem, hová lettél	93
XLII. Gyászos életemet szánom keservesen	94
XLIII. Nem akarok már tartani	96
XLIV. Nézd el, mely csalárd ez világ	97
XLV. Oh, bár csak egyszer láthatnám	99
XLVI. Jaj, gyöngyvirágom, rozsmorintágom	100
XLVII. Érted élek, érted halok	104
XLVIII. Erdőkön, mezőkön járó	104
XLIX. Ellopták szivemet, jól érzem	105
L. Vajha ki tudná vagy tapasztalná	106
LI. Báró, tartsd fel fejed, hét óra	107
LII. Haj dinom-dánom, még élek, bánom	108
LIII. Hagyj békét viaskodó oh	109
LIV. Parola, hogy nem haragszol	110
LV. Tekints rám, fényes csillagom	112
LVI. A szerencse tündérkerekén	113
LVII. Válé, válé, bucsuzásom	116
LVIII. Igaz voltam s igaz vagyok	118
LIX. Si quis vivit jucundus	120
LX. Ollyan vagy, mint a béka	121
LXI. Bokros bánat, mely unalmat	122
LXII. Új friss vize, édes ize	123
LXIII. Szivemen már felépült	125
LXIV. Ha engem szivedből ki nem	126
LXV. Ez világon mi lehetne	127
LXVI. Madárkám, madárkám	128
LXVII. Letettem már gondolatom	129

	Lap
LXVIII. Nem szollok én senkiről	131
LXIX. Melly nagy öröm, vigasság	133
LXX. Kegyetlen tigris tejével	134
LXXI. Bolondság volt nádhoz bizni	135
LXXII. Sok isteneket tisztelhet	136
LXXIII. Jaj, hogy kell jelentenem	139
LXXIV. Világ eleiben támasztom ügyemet	143
LXXV. Keserves két szív válása	145
LXXVI. Szívem keserüségét	147
LXXVII. Kedves nótát zengő kótát	148
LXXVIII. Itt vagyok én, igaz szolgád	151
LXXIX. Haj kukuli, kukueskám	152
LXXX. Arany idején folyása	154
LXXXI. Jaj, bánatos szívem	155
LXXXII. Melly keserves változáson	157
LXXXIII. Lásd, az igaz szívnek	158
LXXXIV. Felderült napomat látom	159
LXXXV. Napom déli fényessége	160
LXXXVI. Phœbus komor orcáját	164
LXXXVII. A a a, leta sunt tempora	165
LXXXVIII. Nosza, gyertek legények	166
LXXXIX. Sirasd meg azt az időt	169
XC. Boldogasszony anyánk	169
XCI. Keresztyének sirjatok	171
XCII. Csak azt szánom, bánom	173
XCIII. Ha meguntad életedet	174
XCIV. Oh kék szinnel fénylő egek	175
XCV. Az ujdonuj politiát	176

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent.

RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR

SZERKESZTI HEINRICH GUSZTÁV.

1. SZÉKELY SÁNDOR, **A székelyek Erdélyben.** 1822. Kiadta HEINRICH GUSZTÁV, 123 lap, ára 1 kor. 20 fill.
2. **Pálos iskola-drámák a XVIII. évszázból.** A M. T. Akadémia kéziratából kiadta BAYER JÓZSEF, 80 lap, ára 80 fill
3. **Csiksomlyói nagypénteki misztériumok.** A XVIII. századi kéziratból kiadta FÜLÖP ÁRPÁD, 244 lap, ára 2 kor.
4. **Heltai Gáspár esopusi meséi,** Colosvarot, 1566. Kiadta IMRE LAJOS, 304 lap, ára 2 kor. 40 fill.
5. **Poncianus históriája.** Bécs 1573. Kiadta HEINRICH GUSZTÁV. 231 lap, 2 kor.
6. **Gyöngyösi István. A család Cupidonak kegyetlenségét megismerő és annak mérges nyilait kerülő tiszta életnek geniusza.** A költő kéziratából kiadta dr. RUPP KORNÉL, 194 lap, ára 2 kor
7. **Bessenyei György. A természet világa v. a józan okosság.** Kiadta BOKOR JÁNOS 407 lap, ára 3 kor. 60 fill.
8. **Dugonics András. Az arany perezcek.** III. kiad. Kiadta BELLAAGH ALADÁR. 368 lap ára 3 kor. 20 fill.
9. **Balogh István. Ludas Matyi.** Bohózat 3 felvonásban Kiadta BAYER JÓZSEF. 96 lap, ára 1 kor.
10. **Mondolat.** Dicshalom 1813. Kiadta BALASSA JÓZSEF. Két hasonmással. 109 lap, ára 1 kor.
11. **Felelet a mondolatra.** Pesten 1815. Kiadta BALASSA JÓZSEF. Függelék: A mondolat és a felelet egykorú bírálatai és Somogy Gedeon válasza a feleletre. 114 lap, ára 1 kor.
12. **Telegdi Miklós** felelete *Bornemissza Péter fejtegetés* című könyvére. 1580. Közrebocsátotta Dr. RUPP KORNÉL. 172 lap. 1 kor. 60 fill.
13. **Bessenyei György. Agis tragédiája.** Bécs 1772. Kiadta Dr. LÁZÁR BÉLA. Egy hasonmással. 171 lap, ára 1 kor. 20 fill.
14. **Bolyai Farkas. II. Mohamed.** Szomorujáték három felvonás. Kiadta HEINRICH GUSZTÁV. 112 lap, ára 1 kor.
15. **Vásárhelyi daloskönyv.** XVI—XVII. századi szerelmi és tréfás énekek. Kiadta FERENCZI ZOLTÁN. 247 lap, ára 2 kor.
16. **Bessenyei György. Lais vagy az erkölcsi makacs.** Vigjáték öt felv. Kiadta Dr. LÁZÁR BÉLA. 102 lap, ára 1 kor.

17. **Fazekas Mihály versei.** Bevezette és kiadta TÓTH REZSŐ. 206 lap, ára 2 kor.
18. **Gesta Romanorum.** Fordította HALLER JÁNOS. Kolozsvár. 1695. Kiadta KATONA LAJOS. 516 lap, ára 4 korona.
19. **Faludi Ferentz Téli éjtszakák,** Kiadta dr. RUPP KORNÉL. 183 lap. 1 kor. 60 fill.
20. **Kazinczy Ferencz. Tövisek és virágok.** Széphalom 1811. Kiadta BALASSA JÓZSEF. 100 lap. 1 kor.
21. **Protestáns iskoladrámák.** Összegejtötte és kiadta BERNÁTH LAJOS. 410 lap. 4 kor.
22. **Költői elbeszélések** KRESKAY IMRE hátrahagyott irataiból, életrajzi adatokkal s jegyzetekkel közli Dr. HATTYUFFY DEZSŐ. 124 lap. 1 K 50 f.
23. **Ányos Pál versei.** Bevezetéssel és jegyzetekkel kísérve kiadta CSÁSZÁR ELEMÉR. 324 lap. 4 kor. 50 fill.
24. **Verseggy Ferencz kisebb költeményei.** Kiadják Császár ELEMÉR és MADARÁSZ FLÓRIS. 408 lap. 6 kor.
25. **Földi János költeményei.** Kiadta és bevezette Dr. MIXICH LAJOS. 240 lap. 3 kor.
26. **Szentjóni Szabó László költeményei.** Életrajzi bevezetéssel és jegyzetekkel ellátva kiadta GÁLOS REZSŐ. 252 lap. 5 kor.
27. **Magyari István. Az országokban való sok romlásoknak okairól.** Kiadta FERENCZI ZOLTÁN. 278 lap. 5 kor.
28. **Földi János magyar grammatikája.** Közzéteszi GULYÁS KÁROLY. 304 lap. 6 kor.
29. **Révai Miklós magyar nyelvi és irodalmi kézikönyve.** «A' magyar deáki történet». Az eredeti kéziratból, részben első ízben kiadta utószóval, tartalommutatóval ellátta Dr. RUBINYI MÓZES. 120 lap. 3 kor.
30. **Bessenyei György. Az embernek próbája.** 1772 és 1803. Kiadta HARSÁNYI ISTVÁN. 196 lap. 5 kor.
31. **Apollonius históriája.** Kolozsvár 1591. Kiadta BEREZSÁNDOR. 90 lap. 3 kor.
32. **Csiksomlyói iskoladrámák.** Kiadták ALSZEGHY ZSOLT és SZLÁVIK FERENCZ. 210 lap. 4 kor.
33. **Illei János. Tornios Péter.** Kiadta ALSZEGHY ZSOLT. 73 lap. 1 kor. 60 fill.
34. **Kazinczy Ferencz. Az amerikai Podocz és Kazimir megtérése.** 58 lap. 1 kor. 60 fill.